

UTKAST

til høringsdokument om

revisjon av eksisterende vern

på Saltfjellet

Til faglig gjennomgang i Miljødirektoratet

Høsten 2013

Forord

Saltfjellet – Svartisen nasjonalpark ble opprettet ved kongelig resolusjon 8. september 1989. Nasjonalparken dekker areal i kommunene Saltdal, Beiarn, Bodø, Meløy, Rødøy og Rana i Nordland. Verneområdene ble opprettet som et kompromiss mellom verneverdier og vannkraftressurser. Etter vedtak om opprettelse av nasjonalparken ble Storglomfjordutbygginga gjennomført, denne stod ferdig i 1998. De resterende konsesjonene, Beiarn, Melfjorden og Nord-Rana ble i statsministerens nyttårstale i 2001 trukket tilbake. Dette ble fulgt opp formelt gjennom stortingsmelding nr. 37 (2000-2001) *Om vasskrafta og kraftbalansen*. På bakgrunn av dette er det nå utredet vern av nedbørfeltene for Nord-Rana og Melfjordutbyggingene. Dette er områder med store landskapsverdier, rik berggrunn, flotte vassdrag og vitenskapelig interessante områder i forhold til isbreens aktivitet.

Naturvernloven ble opphevet og erstattet av naturmangfoldloven i 2009. Oppstart av revisjon av eksisterende vern i området ble meldt i 2012. Det har først og fremst vært et ønske om å oppdatere verneforskriftene i henhold til nytt lovverk. Etter innspill til oppstartsmeldinga forslår Fylkesmannen en vesentlig forenkling av verneområdene på Saltfjellet-Svartisen ved å innlemme Gåsvatnan landskapsvernområde, Saltfjellet, landskapsvernområde, Semska-Stødi naturreservat og Storlia naturreservat i en sammenhengende nasjonalpark. Dette medfører ens forskrift for hele området, noe som vil forenkle forvaltningen og brukernes mulighet til å sette seg inn i gjeldende bestemmelser. Arbeidsutvalget foreslår å beholde dagens landskapsvernområder, men at Semska-

Stødi og Storlia naturreservater inkluderes i de omkringliggende verneområdene.

En annet vesentlig endring som foreslås er å flytte vernegrensen bort fra jernbane og E6 over Saltfjellet. Inntil nå har vernet omfattet også arealene som jernbanen og E6 beslaglegger. Dette har betydd noe ekstra saksbehandling for alle tilfeller av tiltak som har vært nødvendig for å opprettholde jernbane og E6. Med den løsningen som foreslås nå vil det være et areal som ikke er underlagt vern nærmest jernbanen og vei slik at nødvendig vedlikehold og opprusting kan skje uten saksbehandling i forhold til verneområdene.

Utvidelse av nasjonalparken – nye områder

Forslaget til utvidelse omfatter arealer i elvestrengene i Tespa og Bjøllåga, i Blakkådalen, ved Austerdalsvatnet, Glomdalen og Melfjordens nordside. Disse områdene er omtalt i et eget dokument kalt verneplan utvidelse av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark i Rana og Rødøy kommuner.

I tillegg til denne utvidelsen foreslås vernet utvidet i et område som kalles Håvvamåhkke i Bodø (ca 1,3 km²) og Saltdal kommune (ca 0,01 km²). Dette skjer med bakgrunn i registreringer som viser at området har svært store verneverdier og i dialog med grunneier Statskog SF.

Kartleggingene

Det er ikke gjennomført en full konsekvensutredning i området, mer om dette i kap 1.3. De kartleggingene som er gjennomført viser at området har klare verneverdier i forhold til både landskap, geologi, naturtyper, botanikk og friluftsliv. Da områdene allerede er vernet, vurderes konsekvensene av revideringen som små.

Medvirkning

Fylkesmannen har tilstrebet å følge samme regler som kommunale planer etter plan- og bygningsloven i dette planarbeidet. Videre er reglene i naturvernlovens § 18 og rundskriv T-3/99 *Naturvernloven*. *Saksbehandling etter naturvernloven* lagt til grunn.

Det er avholdt egne oppstartsmøter med kommunene, folkemøter i de berørte kommunene i forbindelse med høringene og enkeltmøter med berørte grupper som har bedt om det.

Fylkesmannen har også fulgt konsultasjonsordningen med Sametinget, jf. *Avtale mellom Sametinget og Miljøverndepartementet om retningslinjer for verneplanarbeid etter naturvernloven i samiske områder* av 31.01.07. Det har vært gjennomført konsultasjoner med Sametinget og på den bakgrunn ble det opprettet et eget arbeidsutvalg for verneplanen. For sammensetting og mandat for arbeidsutvalget, se vedlegg 10 og 11.

Arbeidsutvalget har hatt 3 møter, Det vil ellers avholdes de møter som er nødvendig ut fra saksbehandlingen eller etter ønske fra involverte.

Høringsdokumentet

Dokumentet er delt i 3 deler.

- Del A inneholder beskrivelse av arbeidsform, verneverdiene og konsekvenser av revisjonen

- Del B inneholder forslag til vern med oppdatert forskrift
- Del C inneholder kart og andre vedlegg.

Tilbakemelding og frist

Alle som er berørt eller har meninger om planforslaget er velkomne til å uttale seg. Fylkesmannen oppfordrer alle til å bruke muligheten til å komme med innspill enten man er enig eller uenig i forslaget. Vi ønsker spesielt tilbakemeldinger på de ulike forslag til avgrensning og forskrift. Det er viktig å begrunne innspillene. I forbindelse med høringen skal det holdes åpne lokale informasjonsmøter, i tillegg til egne møter med kommunene. Møter vil bli annonsert i lokalavisene (Avisa Nordland, MeløyAvisa, Framtia og Rana Blad) og på Fylkesmannens hjemmesider på internett www.fmno.no

Høringsuttalelser sendes til:

Fylkesmannen i Nordland
Moloveien 10
8002 Bodø

Eller pr e-post til postmottak@fmno.no med kopi til kma@fmno.no

Frist for å gi uttalelse til høringen er dd.mm.åååå

Verneplanen forventes behandlet av Regjeringen i 20??

Innholdsfortegnelse

Forord	2
DEL A	6
Innledning og arbeidsform	6
1 Innledning	7
1.1 Bakgrunn for revidering av verneområdene på Saltfjellet	7
1.2 Bakgrunn for arbeid revisjon av eksisterende vern	7
1.3 Om planområdet	7
1.4 Lovgrunnlaget for planarbeidet.....	9
1.5 Arbeidsform.....	10
2 Beskrivelse de eksisterende verneområdene – avgrensning og spesielle bestemmelser ..	10
2.1 Beskrivelse av verneområdene	11
2.1.1 Gåsvatnan landskapsvernområde	11
2.1.2 Saltfjellet landskapsvernområde	12
2.1.3 Dypen naturreservat	14
2.1.4 Semska-Stødi naturreservat	14
2.1.5 Storlia naturreservat	15
2.1.6 Blakkådalen naturreservat	15
2.1.7 Fisktjørna naturreservat	15
2.1.8 Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark	16
2.1.9 Samlet vurdering av avgrensning	18
DEL B	19
Forslag til avgrensning, verneform og forskrift	19
3 Forslag til avgrensning, verneform og forskrift– tilrådning fra Fylkesmannen.....	20
3.1 Valg av verneform	20
3.2 Forslag til avgrensning med begrunnelse.....	21
3.2.1 Kriterier for avgrensning	21
3.2.2 Konkret avgrensning.....	21
3.3 Arealregnskap.....	33
3.4 Navnsetting	33
4 Forslag til forskrift med kommentar	34
4.1 Fylkesmannens forslag	35
4.1.1 Fylkesmannens forslag til forskrift til en stor Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark	35
4.2 Arbeidsutvalgets forslag.....	52
4.2.1 Arbeidsutvalgets alternative forslag til forskrift for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark	52
4.2.2 Arbeidsutvalgets forslag til revidert forskrift for Saltfjellet landskapsvernområde.....	59

4.2.3	Arbeidsutvalgets forslag til revidert forskrift for Gåsvatnan landskapsvernområde.....	65
4.3	Endringer som følge av verneforslaget	70
5	Forvaltning og oppsyn	74
6	Litteratur	75
DEL C	77
7	VEDLEGG.....	77

UTKAST

DEL A

Innledning og arbeidsform

UTKAST

1 Innledning

Oppstartsmelding for arbeidet ble sendt ut i 2012. Denne er et samarbeid mellom Fylkesmannen og Midtre Nordland nasjonalparkstyre og omfatter både utvidelsesområdet fra 2008, revisjon av verneform og verneforskrift av eksisterende områder samt forvaltningsplan. For nærmere beskrivelse av oppdrag og bakgrunn for arbeidet vises til disse dokumentene.

1.1 Bakgrunn for revidering av verneområdene på Saltfjellet

Revisjonen har sin bakgrunn i endring i lovverket. Naturmangfoldloven ble vedtatt i 2009 og naturvernloven av 1970 ble da opphevet. Verneplan for utvidelse av nasjonalparken i Rødøy og Rana måtte da følge saksbehandlingsreglene i ny lov og det forutsatte en gjennomgang av forskriften for nasjonalparken, og også at det ble utarbeidet skisse til forvaltningsplan, jf. naturmangfoldloven § 35 tredje ledd. Fylkesmannen fikk derfor følgende oppdrag fra Direktoratet for naturforvaltning¹ ”Saltfjellet-Svartisen: oppstart av revisjon av verneområdene på Saltfjellet samt forvaltningsplan. Utarbeide forslag som sendes til DN for faglig gjennomgang.” Det ble i 2011 og 2012 gjennomført supplerende kartlegginger på Saltfjellet som bakgrunn for prosessen. For nærmere detaljer om dette vises til oppstartsmeldingen.

Arbeidet er gjennomført i tråd med reglene for konsultasjon med Sametinget, jf. avtale mellom Miljøverndepartementet (MD) og Sametinget fra 2007. Med bakgrunn i konsultasjon med Sametinget ble det opprettet et arbeidsutvalg som har bistått Fylkesmannen i arbeidet med verneplanen.

¹ Direktoratet for naturforvaltning (DN) og Klima og forurensningsdirektoratet (KLiF) ble slått sammen 1. juli 2013 til et felles Miljødirektorat.

Arbeidsutvalget har hatt 3 møter. Første møte ble holdt i februar 2013 for å vurdere innspillene til oppstartsmeldingen. Andre møte ble holdt i mai 2013 for gjennomgang av forslaget til revisjon og utvidelse. Tredje møte ble holdt i september 2013 for å gjennomgå alternative forslag. Som resultat av behandlingen i arbeidsutvalget foreligger det alternative forslag til avgrensning og til forskrift.

Arbeidsutvalget vil ha minimum et møte til for å vurdere innspillene til dette høringsforslaget før Fylkesmannen sender sin innstilling til Miljødirektoratet.

1.2 Bakgrunn for arbeid revisjon av eksisterende vern

Vern har et langsiktig perspektiv. Det gjennomføres derfor tunge prosesser forut for vern for å klarlegge alle sider ved vern. Vern vedtas av Kongen i statsråd og må således også oppheves eller endres av Kongen i statsråd. Vernet på Saltfjellet ble vedtatt i 1989 etter langvarige prosesser. Når områdevernet revideres og utvides må det til Kongen i statsråd for vedtak.

1.3 Om planområdet

Administrative og demografiske forhold

Tallene under er hentet fra Statistisk sentralbyrå (SSB) med noen justeringer for nyere data der dette er tilgjengelig (dette er angitt med fotnoter).

Nordland Fylke

Nordland fylke består av 44 kommuner med et samlet landareal (inklusive ferskvann) på om lag 38 460 km², noe som tilsvarer om lag 12 % av Norges landareal. Befolkningstallet er 239 880 ved inngangen til andre kvartal 2013. Bodø er administrasjonssenteret.

Fylket er svært variert. Den lange kystlinja med fjorder og utallige øyer, holmer og skjær i kontrast til store fjellkjeder og daler preger landskapet i fylket. Det meste av

bosettinga er knytta til strandflata langs kysten, og det meste av bosetting og jordbruk finner vi opp til 300 m over havnivå (m.o.h.). Om lag 64 % av fylkets areal er mer enn 300 m.o.h.

Pr 29. mai 2009 er ca 18,3 %² av landarealet i Nordland vernet etter naturmangfoldloven/naturvernloven.

Beiarn kommune - nasjonalparkkommune

Beiarn har et samlet landareal inklusive ferskvann på om lag 1222 km² og 1075 innbyggere. Kommunen grenser mot Saltdal, Rana, Meløy og Bodø. I dag er 31,0 % av kommunens landareal vernet etter naturmangfoldloven. Tabell 1 viser endringer i vernet areal med de ulike alternativ som foreligger.

Næringslivet i Beiarn er særlig knyttet til landbruk, turisme og tjenesteproduksjon. Kommunen har status som nasjonalparkkommune.

Bodø kommune

Bodø har et samlet landareal inklusive ferskvann på om lag 1395 km² og 49 389 innbyggere. Kommunen grenser mot Steigen, Fauske, Sørfold, Fauske, Saltdal, Beiarn og Gildeskål. I dag er 22,5 % av kommunens landareal vernet etter naturmangfoldloven. Tabell 1 viser endringer i vernet areal med de ulike alternativ som foreligger.

Bodø er fylkeshovedstad og den nest største byen i Nord-Norge. Kommunen har et allsidig næringsliv med fiske, jordbruk og oppdrettsnæring som sterke næringer. I

² Dette tallet avviker fra SSB sine tall da det er oppdatert i forhold til vedtak om opprettelse av Láhko nasjonalpark som ble opprettet ved kgl.res. 14.12.2012. Tallene for totalt vern inneholder noe sjøareal og prosent vern er derfor noe høyere enn det ville vært dersom kun landareal inklusive ferskvann hadde blitt tatt med. Marint vern i Saltstraumen omfatter kun sjøareal og er ikke inkludert i beregningen.

kommunen finnes også universitet, sykehus og flyplass.

Meløy kommune

Meløy har et samlet landareal inklusive ferskvann på om lag 874 km² og 6582 innbyggere. Kommunen grenser mot Gildeskål, Beiarn, Rana og Rødøy. I dag er 23,0 % av kommunens landareal vernet etter naturmangfoldloven. Tabell 1 viser endringer i vernet areal med de ulike alternativ som foreligger.

Næringslivet Meløy er særlig knyttet til industri, kraftproduksjon, landbruk, fiske, fiskeoppdrett og tjenesteproduksjon.

Rana kommune

Rana har et samlet landareal inklusive ferskvann på om lag 4460 km² og 25 752 innbyggere. Kommunen grenser mot Saltdal, Beiarn og Meløy i nord, Rødøy, Lurøy og Nesna i vest, Hemnes og Leirfjord i sør og Sverige i øst. I dag er 32,5 % av kommunens landareal vernet etter naturmangfoldloven. Tabell 1 viser endringer i vernet areal med de ulike alternativ som foreligger. Rana er den tredje største byen i Nord-Norge og er et handelssentrum i regionen og en stor industrikommune. Rana kommune har status som nasjonalparkkommune.

Rødøy kommune

Rødøy har et samlet landareal inklusive ferskvann på om lag 711 km² og 1310 innbyggere. Kommunen grenser mot Meløy i nord, Lurøy i sør og Rana i øst. I dag er 10,8 % av kommunens landareal vernet etter naturmangfoldloven. Tabell 1 viser endringer i vernet areal med de ulike alternativ som foreligger.

Hovednæringsveier i kommunen er jordbruk, fiske og fiskeoppdrett.

Saltdal kommune

Saltdal har et samlet landareal inklusive ferskvann på om lag 2216 km² og 4739 innbyggere. Kommunen grenser mot

Sverige, Rana, Beiarn, Bodø og Fauske. I dag er 63,8 % av kommunens landareal vernet etter naturmangfoldloven. Tabell 1 viser endringer i vernet areal med de ulike alternativ som foreligger.

Næringslivet i Saltdal er knyttet til landbruk, turisme, treforedling, høyteknologisk industri og tjenesteproduksjon. Kommunen har status som nasjonalparkkommune.

Revisjonens ytre grenser

Følgende eksisterende verneområder blir omtalt i denne revisjonen

- Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark (Beiarn, Bodø, Meløy, Rana, Rødøy og Saltdal)
- Saltfjellet landskapsvernområde (Rana og Saltdal kommuner)
- Gåsvatnan landskapsvernområde (Beiarn, Bodø og Saltdal kommuner)
- Dypen naturreservat (Saltdal kommune)
- Semska-Stødi naturreservat (Saltdal kommune)
- Storlia naturreservat (Rana kommune)
- Blakkådalen naturreservat (Rana kommune)
- Fisktjørna naturreservat (Rana kommune)

1.4 Lovgrunnlaget for planarbeidet

Naturmangfoldloven (nml) kapittel V omhandler områdevern. Kapitlet avløste naturvernloven av 1970. Nml. § 33 oppstiller nasjonale mål for og med områdevern. Kort sagt er målet med områdevern å sikre viktige naturverdier.

Ved vedtak om vern vil det fastsettes en forskrift. Denne forskriften gjelder for et gitt areal som avgrenses på et kart. Forskriften skal hindre aktivitet/tiltak som skader eller kan skade verneverdiene.

Verneforskrifter vedtatt med hjemmel i naturvernloven består inntil Kongen bestemmer annet jf. naturmangfoldlovens § 77.

Etter loven kan det opprettes nasjonalparker, landskapsvernområder, naturreservater, biotopvernområder og marine verneområder. I kapittel 3.2 gis det en nærmere beskrivelse av de verneformene som er aktuelle i denne saken. § 41 i loven gir saksbehandlingsreglene for opprettelse av verneområder.

Verneplanprosesser er utarbeiding av forskrift, og utredningsinstruksen vedtatt ved kgl. res. 18. februar 2000 og revidert ved kgl. res. 24. juni 2005, gir regler for saksbehandling. I tillegg gjelder forskrift om konsekvensutredninger. Formålet med konsekvensutredninger er å klargjøre virkninger av tiltak som kan ha vesentlige konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunn. Konsekvensutredningen skal sikre at disse virkningene blir tatt i betraktning under planleggingen av tiltaket og når det skal tas stilling til om, og eventuelt på hvilke vilkår tiltaket skal gjennomføres. Krav om konsekvensutredning er hjemlet i plan- og bygningslovens kapittel VII-a. En nærmere spesifisering om hvilke tiltak som krever konsekvensutredning er gitt i forskrift om konsekvensutredninger³ av 30.06.2009. Revisjon av verneområdene tilknyttet Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark utløser ikke krav om konsekvensutredning. Det er

³ Denne forskriften erstattet forskrift av 01.04.05 om konsekvensutredninger. Bakgrunnen for vedtak av ny forskrift var vedtak av ny plan- og bygningslov. Det er ikke gjort endringer i kriteriene for konsekvensutredninger for verneområder etter naturmangfoldloven i forhold til tidligere forskrift, som fortsatt gjaldt ved oppstart av denne verneplanen. I henhold til forskriftens § 2 punkt h) skal *planer for nasjonalparker og andre verneområder større enn 500 km², eller større enn 250 km² dersom planene fører til en vesentlig endring i dagens bruk for primærnæringene eller reiseliv i lokalsamfunnet* konsekvensutredes.

likevel gjort kartlegginger i området for å klarlegge verneverdiene i området.

1.5 Arbeidsform

Arbeidet med utvidelsen (eget dokument) startet opp i 2008, og skulle etter planen sendes på høring i 2009.

Naturmangfoldlovens ikrafttredelse 01.07.09 medførte imidlertid at verneforskriften for verneområdene som skulle utvides må oppdateres etter nytt lovverk, samt at det må utarbeides en skisse til forvaltningsplan. Fylkesmannen startet opp arbeidet igjen i 2010 med nykartlegginger i verneområdene på Saltfjellet.

Fylkesmannen har ledet arbeidet med verneplanen. Planarbeidet har blitt gjennomført etter samme regler som kommunale planer etter plan- og bygningsloven. DN håndbok 17 er førende for Fylkesmannens arbeid med vern. Saksbehandlingen skal være i tråd med naturmangfoldlovens § 41 og rundskriv T-3/99 *Naturvernloven*. *Saksbehandling etter naturvernloven* samt avtale mellom MD og Sametinget om retningslinjer for verneplanarbeid i samiske områder.

Hva har skjedd så langt

Fylkesmannen har fulgt konsultasjonsordningen med Sametinget, jfr *Avtale mellom Sametinget og Miljøverndepartementet om retningslinjer for verneplanarbeid etter naturvernloven i samiske områder* av 31.01.07. Det har vært gjennomført konsultasjoner med Sametinget og på den bakgrunn ble det opprettet et eget arbeidsutvalg som har bistått Fylkesmannen i verneplanarbeidet. Sammensetning og mandat for arbeidsutvalget ble utarbeidet i konsultasjon med Sametinget, se vedlegg 10 og 11.

I januar 2012 ble det avholdt oppstartsmøter med berørte kommuner og arbeidsutvalget hadde et forberedende

møte. Etter utsending av oppstartsmelding ble det avholdt åpne møter på Mo i Rana, Storjord i Saltdal, Moldjord i Beiarn og Halså i Meløy. Arbeidsutvalget har videre hatt møter i februar, mai og september 2013.

Fylkesmannen har på bakgrunn av innspillene til oppstartsmeldingen, rapportene fra kartleggingene av området, forskriftsmaler fra Direktoratet for Naturforvaltning og arbeidsutvalgets tilbakemeldinger og diskusjoner utarbeidet et høringsforslag. Forslaget har vært til faglig gjennomgang hos Miljødirektoratet før høringen.

Saksgangen videre

Etter at høringa av verneforslaget er avsluttet vil Fylkesmannen oppsummere den lokale høringa. Vi vil også ha et avsluttende møte med arbeidsutvalget og de berørte kommunene. Fylkesmannens oppsummering blir så sendt Miljødirektoratet⁴ som forestår oppsummeringen av sentral høring og sender sin anbefaling til MD. Et eventuelt vedtak fattes av kongen i statsråd.

2 Beskrivelse de eksisterende verneområdene – avgrensning og spesielle bestemmelser

Dagens verneområder og avgrensningen mellom dem er vist i kartvedleggene i del C. Dagens verneforskrifter er gjengitt i vedlegg 12-16. Forslag til ny avgrensning og forskrift finnes i del B.

⁴ Fra 1. juli 2013 ble Direktoratet for naturforvaltning og Klima og Forurensningsdirektoratet slått sammen til ett felles direktorat kalt Miljødirektoratet.

2.1 Beskrivelse av verneområdene

Saltfjellet-Svartisen og omkringliggende områder er kartlagt i flere perioder. Det ble gjort omfattende utredninger i forbindelse med kampen om vannkraftutbygging eller vern av Saltfjellet-Svartisen på 70- og 80-tallet. Disse er delvis i en form som ikke direkte lar seg innarbeide i dagens system for kartlegging av naturverdier, men eldre kartlegginger er vurdert ved nyere kartlegginger og legges også vekt på der disse er relevant i forhold til de problemstillinger som dukker opp i planen.

I de seinere år er det gjort kartlegginger på temaene kulturminner, kvartærgeologi, grotter og karst, landskap, zoologi og ornitologi og naturtyper. Polarsirkelen friluftsråd og Salten friluftsråd har gjennomført kartlegginger av friluftsliv som er benyttet i arbeidet. I tillegg finnes det en del spredt materiale fra tidligere kartlegginger, blant annet i forbindelse med vassdragsvern. Mye av dette er vurdert av kartleggerne, men Fylkesmannen har også oppsøkt primærkildene der det har vært nødvendig. Nedenfor følger kort gjennomgang av miljøverdiene i de ulike verneområdene og en omtale av spesielle bestemmelser i de enkelte verneforskriftene.

2.1.1 Gåsvatnan landskapsvernområde

Landskapsvernområdet omfatter 120 km² skog og høgfjell i Beiarn, Saltdal og Bodø kommuner. Formålet er *å bevare et egenartet og vakkert naturlandskap, herunder*

- *Jarbrudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv*
- *de botanisk meget rike områdene i Kvitberget og Skjevlfjell*

I tillegg skal landskapsvernområdet sammen med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Saltfjellet landskapsvernområde og Storlia naturreservat bidra til å bevare et

sammenhengende naturområde, som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Landskapsvern er en verneform som, jf. naturmangfoldloven § 36, skal verne *natur- eller kulturlandskap av økologisk, kulturell eller opplevelsesmessig verdi, eller som er identitetsskapende. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart.*

Gåsvatnan landskapsvernområde har ubestridte landskapsverdier. Det er avgrenset 6 landskapsrom som helt eller delvis er omfattet av landskapsvernområdet. For eksempel er en liten del av landskapsrommet Harondalen i landskapsvernområdet, mens resten er i nasjonalparken. Haron har fått verdi A1 *Enestående landskap av særlig stor verdi.* Harondalen har spennende geologi og store og intakte formasjoner fra nedsmelting av en bredemte sjø og smeltevannssystemer med terrasser, strandlinjer osv. Denne aktiviteten har ført til stor formrikdom i området. Geologien er mangfoldig og gir artsrik vegetasjon og dyreliv.

Det er en rekke kulturminner i Gåsvatnan, særlig tilknyttet samisk bruk av området, men også nyere historie tilknyttet ikke-samisk bosetting og bruk. Kulturmiljøene som er avgrensa er vurdert å ha liten til middels verdi.

Naturverdiene i området er store, delvis av internasjonal karakter. Jarbrudalen med rik flora, Jarbruelvas underjordiske løp og grottesystemer er unike i nasjonal sammenheng. Områdene rundt Kvitberget, Skjevlfjell og Haron er av de botanisk mest artsrike stedene på hele Saltfjellet. Naturtypekartlegginga avgrenset store og viktige naturtyper i landskapsvernområdet. Det er avgrenset 11 lokaliteter som ligger helt eller delvis i landskapsvernområdet. Av disse er to A-områder og sju B-områder. De to A-områdene er elvedeltaet

Harodalselvas utløp i Kvitbergvatnet og Havvamohkki.

Bruken av landskapsvernområdet er stor. Det finnes mange private hytter lokalisert til tre områder; Store Gåsvatnet, Kvitbergvatnet og Stabbursdalen. Nordlund gård av Jarbrufjell ligger også innenfor landskapsvernområdet. Gården har vei, med enkel traktorveistandard fram til tunet. Det er også jeger- og fiskeforeningshytter og turistforeningshytter i området. Videre er det attraktive fiskeområder og viktige utfartsområder både på vinterføre og sommerstid. Det prepareres skiløype til Godhøla i forbindelse med påskeutfarten.

Fylkesmannen foreslår at Gåsvatnan landskapsvernområde oppheves og innlemmes i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Det foreslås også en mindre utvidelse i nord grunnet store naturfaglige verdier knyttet til området Havvamohkki.

Et flertall i arbeidsutvalget har et alternativt forslag der Gåsvatnan landskapsvernområde beholdes som et eget landskapsvernområde også i fremtida. Området rundt Havvamohkki innlemmes i Gåsvatnan landskapsvernområde samtidig som det gjøres grenseendring slik at noe areal med privat grunn i Tømmeredal avvernes.

Fylkesmannens forslag innebærer at verneforskriften for landskapsvernområdet oppheves og nasjonalparkens bestemmelser vil gjelde. Dagens forskrift for landskapsvernområdet er relativt lik som for nasjonalparken. Det vil likevel komme noen endringer, for nærmere om dette se del B: Her omtales bare det som er spesielt for Gåsvatnan.

Av spesielle bestemmelser er verneforskriftens kapittel V, punkt 2.2 som

uten søknad gir mulighet til *skånsomt uttak av trevirke på privat grunn til egen bruk*. Dette foreslås videreført for hele nasjonalparken, men med den endring at det henvises til forvaltningsplan. Det betyr at forvaltningsplanen setter rammer for slik hogst. Det vil bety et noe mildere vern for noen deler av nasjonalparken i og med at dette vil gjelde privat grunn også i andre deler av nasjonalparken, for eksempel områder i Brundalen i Rana. For områdene i Gåsvatnan landskapsvernområde vil det bety en liten innstramming, da forvaltningsplanen vil sette rammer for hogsten.

Videre er det knyttet bestemmelser til gården Nordlund av Jarbrufjell, jf. forskriftens kap V pkt 2.6 og kap VI pkt. 8. Begge disse bestemmelsene foreslås videreført i en utvidet nasjonalpark.

2.1.2 Saltfjellet landskapsvernområde

Landskapsvernområdet omfatter 580 km² i Saltdal og Rana kommuner. Formålet er å *bevare et egenartet og vakkert natur- og kulturlandskap*.

I tillegg skal landskapsvernområdet sammen med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Gåsvatnan landskapsvernområde og Storlia naturreservat bidra til å bevare et sammenhengende naturområde, som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Landskapsvern er en verneform som, jf. naturmangfoldloven § 36, skal verne *natur- eller kulturlandskap av økologisk, kulturell eller opplevelsesmessig verdi, eller som er identitetsskapende. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart.*

Saltfjellet landskapsvernområde er på mange måter delt i en vestlig og en østlig del. Fjellovergangen binder Saltdalen og

Dunderlandsdalen sammen. Den store viddedalen er det største landskapsrommet. I vest og øst avgrenset mot markerte fjellmassiv og daler som løper øst-vest på tvers av hoveddalen. Elva er et vesentlig landskapselement. E6 og jernbanen er dominerende inngrep og følger i hovedsak dalbunnen.

Området Dypen-Lønsdal-Sørelva har store kvartærgeologiske verdier knyttet til en rekke breelvavsetninger, drumliner og eskere, randmorener, erosjonsrenner og breelvdeltaer.

Registreringen av viktige naturtyper viser at Dypen naturreservat med noe mindre områder inn i landskapsvernet er et særlig viktig skogområde (A-verdi). Dette omtales under Dypen naturreservat.

Landskapsvernområdet har store viltverdier, særlig for fugl, og områdene er et svært viktig område for fjellrevens framtid i Saltfjellet.

Kulturminneverdiene i området er store, særlig knyttet til områdene langs hoveddalføret og Kjemåvatnet. Det er registrert et variert og stort antall kulturminner tilknyttet samisk reindrift. Tidligere var området et viktig stoppested på flytting mellom områder i Sverige og områdene i vest. Området er fortsatt viktig for reindriften. Det er også et betydelig antall kulturminner knyttet til bygging av vei og jernbane og krigshistorien i området.

Fylkesmannen foreslår at Saltfjellet landskapsvernområde oppheves og innlemmes i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Forslaget innebærer at et område av varierende bredde langs vei og jernbane tas ut, det vil si ikke lenger er underlagt vern etter naturmangfoldloven. Nasjonalparken får da en vestre og en østre del, delt av jernbane og E6.

Et flertall i arbeidsutvalget foreslår at Saltfjellet landskapsvernområde beholdes også i fremtida, men støtter at et område langs vei og jernbane tas ut.

Fylkesmannens forslag innebærer at verneforskriften for landskapsvernet oppheves og nasjonalparkens bestemmelser vil gjelde. Dagens forskrift for landskapsvernområdet er relativt lik som for nasjonalparken. Det vil likevel komme noen endringer, for nærmere om dette se del B: Her omtales bare det som er spesielt for Saltfjellet landskapsvernområde.

Av spesielle bestemmelser er forskriftens kap IV punkt 10 som uten søknad gir mulighet til *oppsetting av foreløpig og eller transportable konstruksjoner eller anlegg, inkludert campingvogner, salgsbuer, skur, opplag eller lignende er bare tillatt i de områder som er avsatt til slike formål*. Dette punktet videreføres ikke i nasjonalparkforskriften. Alle de områder som er aktuelle for slik plassering er nå tatt ut av vernet område og forvaltes av kommunen etter plan- og bygningsloven. Denne endringen bidrar til å forenkle forholdene for vedlikehold og drift av vei og bane, samt at alle hytter og annen infrastruktur i denne korridoren ikke lenger er regulert av verneforskriften. Dette innebærer også at verneforskriftens kap V punkt 1.1 og 2.1 er unødvendig, all virksomhet skjer da utenfor verneområdet.

Kapittel VI punkt 7 gir forvaltningsmyndigheten mulighet til å gi tillatelse til mineralundersøkelse i Svanjgvarri. Dette punktet videreføres ikke i nasjonalparken. Det vises her til eksisterende forvaltningsplan for de verna områdene på Saltfjellet fra 1990 punkt 4.11.4 hvor det framkommer at søknad om etablering av bergverksdrift ble avslått og ikke er forenelig med vern. Forundersøkelser er derfor unødvendig.

Heller ikke punkt 8 at det kan gis tillatelse til kultiveringstiltak i beiteområder videreføres. Dette innebærer en innstramning.

2.1.3 Dypen naturreservat

Dypen naturreservat omfatter et ca. 6855 daa stort skogsområde i Saltdal kommune. Området ble vernet i 2000 som del av barskogsverneplanen.

Formålet med fredningen er *å bevare en relativt lite påvirket furuforekomst, med alt naturlig plante- og dyreliv og med alle de naturlige økologiske prosessene. Av spesielle kvaliteter kan nevnes at området:*

- *er et velegnet typeområde for furuskogen i regionen og dens typiske plante- og dyreliv,*
- *har forekomster av gammel og storvokst furuskog, hvor særlig de østre deler er lite påvirket,*
- *har betydelige forekomster av tørrgadd og læger.*

Naturtypekartleggingen fra 2010 konkluderer med at området har nasjonal verdi. Fra verddivurderingen heter det at *såpass store arealer med gammel furuskog, ikke minst med så rikelige mengder død ved, er meget sjeldent, og området har store nasjonale verdier med hensyn på gammel furu-naturskog. Pr dags dato kjenner en ikke til områder med større kvaliteter med hensyn til gammel furu-naturskog i Nordland: Helt spesielt er også tilsynelatende ekte furu-urskog (selv om dette er et lite areal).*

Fylkesmannen mener naturverdiene i Dypen er så spesielle at områdets status som naturreservat må opprettholdes. Det foreslås derfor ingen endringer i avgrensning eller forskrift.

2.1.4 Semska-Stødi naturreservat

Semska-Stødi naturreservat omfatter et ca. 13 000 daa stort våtmarks- og fjellområde i

Saltdal kommune. Semska-Stødi ligger sentralt på Saltfjellet. Området ble vernet i 1976. Verneforskriften ble endret i 1989 ved opprettelse av Saltfjellet nasjonalpark.

Formålet med fredningen er å ta vare på et verdifullt våtmarksområde som levested for tilhørende dyre- og planteliv og et særegent landskap av glasiale løsmasseavsetninger, og bevare dette området i sin naturgitte tilstand.

Semska-Stødi har svært store viltverdier, særlig som yngle-, hekke- og leveområde for en rekke fugl. Området er viktig både i hekketida og i trekk-periodene. Samlet for Saltfjellet-Svartisen finnes det viktigere viltområder i andre deler av nasjonalparken, uten at dette reduseres Semska-Stødis verdi som våtmarksområde. Omgjøring til nasjonalpark vil redusere vernet noe, da ferdselsforbudet antakelig ikke kan opprettholdes. Ferdselsforbud kan innføres dersom det er nødvendig, se omtale knyttet til foreslått forskrift i kap 4.

Semska-Stødi inngår i samme kulturmiljø som nevnt under omtale av Saltfjellet landskapsvernområde. Det er viktige kulturminner lokalisert innenfor naturreservatet. Omgjøring til nasjonalpark vil styrke vernet av kulturminnene.

Fylkesmannen foreslår å oppheve Semska-Stødi naturreservat og innlemme det i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Forslaget innebærer at ferdselsforbudet i området oppheves.

Verneforskriften for naturreservatet vil dermed oppheves og nasjonalparkens bestemmelser vil gjelde. Dagens forskrift har en rekke spesialbestemmelser. Restriksjonsnivået i Semska-Stødi vil derfor endres noe. For detaljer om dette se del B: Her omtales bare hovedtrekkene

Av spesielle bestemmelser er forskriftens kap IV punkt 4 om ferdselsforbud fra 1.

mai til 31. juli. Å begrense ferdselen i området er viktig for å sikre områdets funksjon som viltområde. Elva og jernbanen sørger for en viss begrensning i ferdselen i området. Turstia gjennom reservatet går i en del av området som tåler en viss grad av forstyrrelse.

Fylkesmannens vurdering er derfor at et ferdselsforbud, ut over forbudet mot motorisert ferdsel, ikke er strengt nødvendig. I gjeldende mal for forskrifter for nasjonalparker heter det at *Innenfor nærmere avgrensa deler av nasjonalparken kan Direktoratet for naturforvaltning ved særskilt forskrift regulere eller forby ferdsel som kan skade naturmiljøet*. Dette betyr at det i områder der det oppstår påviselige konflikter mellom ferdsel og naturmiljø (for eksempel hekkende fugl) kan det innføres egne forskrifter som regulerer eller forbyr ferdsel.

2.1.5 Storlia naturreservat

Storlia naturreservat er et ca 23,5 km² stort skog- og fjellområde i Rana kommune. Formålet med vernet er *å sikre en naturlig utvikling av plante- og dyrelivet i et spesielt skog- og fjellområde i Dunderlandsdalen*.

Det legges særlig vekt på at området utgjør en nordlig utløper av den vest-europeiske granskogen, har stor plantegeografisk og skogøkologisk verdi, har ei særlig rik skogsli med høystaudebjørkeskog og har viktige funksjoner for fugle- og dyrelivet i regionen. I tillegg bidrar naturreservatet sammen med Saltfjellet – Svartisen nasjonalpark, Gåsvatnan og Saltfjellet landskapsvernområder til å bevare et stort, sammenhengende område med viktige nasjonale naturverdier og samiske og andre kulturminner.

Området har store skogfaglige verdier, både knyttet til gran- og bjørkeskog. Videre ble det under naturtypekartleggingen avgrenset en

bekkekløft (Tespa) med nasjonal verdi. Landskapskartleggingen har definert det meste av Storlia som et område med verdi A2 (Inntrykkssterke landskap med god variasjonsrikdom), som er nest høyeste verdi.

I dokumentet som omhandler utvidelsen av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er elvestrengene i Tespa og Bjøllåga omtalt. Disse foreslås innlemmet i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Fylkesmannen mener områdets verneverdier blir ivaretatt også gjennom statusen nasjonalpark, og mener samtidig at det fører til en forenkling om naturreservatet innlemmes i nasjonalparken. Området foreslås derfor opphevet og innlemmet i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Om naturreservatet foreslås innlemmet i nasjonalparken vil dette føre til en forskrift som er noe mildere da det er flere unntak og flere åpninger for å gi dispensasjon.

2.1.6 Blakkådalen naturreservat

Blakkådalen naturreservat er et ca 3200 daa stort skogsområde i Rana kommune. Formålet med vernet er *å bevare et spesielt barskogområde med to granforekomster som er blant de nordligste i Europa, samt furuskog av ekte urskogkarakter*.

Områdets spesielle verdier og inngrepsstatus gjør at Fylkesmannen ikke foreslår å gjøre det om til nasjonalpark.

Blakkådalen er mer utfyllende omtalt i høringsdokumentet for utvidelse av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

2.1.7 Fisktjørna naturreservat

Fisktjørna naturreservat er et ca 2750 daa stort skogsområde i Rana kommune. Formålet med vernet er *å bevare et urskogområde med grov kalkgranskog,*

usedvanlig rik flora og en rekke karstforekomster.

Områdets har svært store verdier knyttet til kalkgranskog og kvartærgeologi. Her finnes en rekke grotter, underjordiske elver og marmorslottet. De store verdiene gjør at Fylkesmannen foreslår å beholde verneformen.

2.1.8 Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark

«Gamle» Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark dekker et areal på ca 1850 km², og ligger i Beiarn, Bodø, Meløy, Rana, Rødøy og Saltdal kommuner. Formålet er:

- å bevare et vakkert og tilnærmet uberørt fjellområde med dets plante- og dyreliv og geologiske forekomster, der variasjonen i naturforholdene er særlig markert og verdifull
- i tillegg skal nasjonalparken sammen med Gåsvatnan og Saltfjellet landskapsvernområder og Storlia naturreservat bidra å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner
- å gi allmennheten muligheten til naturopplevelse i området.

Nasjonalpark er en verneform som jf naturmangfoldlovens § 35 kan *verne større naturområder som inneholder særegne eller representative økosystemer eller landskap og som er uten tyngre naturinngrep.*

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark har svært store og ubestridte landskaps-, kulturminne- og naturverdier. Det er avgrenset 75 landskapsrom som helt eller delvis ligger innenfor nasjonalpark, og av disse har 14 fått verdien A1 (enestående landskap av særlig stor verdi) og 24

verdien A2 (Inntrykkssterke landskap med god variasjonsrikdom). Resten av landskapsrommene defineres som regionalt typiske landskapskvaliteter.

Det er en rekke kulturminner i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, og mange av disse er knyttet samisk bruk av området. Det finnes også nyere kulturminner knyttet til ikke-samisk bosetting og bruk. Totalt er det avgrenset 16 kulturmiljøer som ligger helt eller delvis innenfor nasjonalparken, der ett har fått liten verdi, fem har fått middels verdi, fire har fått middels-stor verdi og seks har fått stor verdi. Innenfor de avgrensede kulturmiljøene ligger det svært mange kulturminner, fra fangstgroper, gjerder og hellere til store fjellgårder med slåttemarker.

Naturverdiene innenfor nasjonalparken er svært store og svært varierte. Botanisk er det registrert 46 naturtypelokaliteter, der 12 har fått verdien A-svært viktig, 27 har fått verdien B-viktig og 7 har fått verdien C-lokalt viktig. Det er spesielt verdier knyttet til kalkrike områder i fjellet, gammel barskog, bekkekløfter og rikmyr. Videre er det avgrenset 13 viltlokaliteter, der sju er vurdert som svært viktige og seks er vurdert som viktige. I tillegg er det registrert en rekke mer eller mindre sjeldne arter som hekker eller raster i nasjonalparken. Disse lokalitetene ligger ikke nødvendigvis innenfor de avgrensede viltområdene. Fjellrev, en av Norges mest truede arter, har et av sine kjerneområder her.

Fylkesmannen foreslår at Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark videreføres. Det foreslås videre at Gåsvatnan og Saltfjellet landskapsvernområder og Semska-Stødi og Storlia naturreservater inkluderes i nasjonalparken som tidligere beskrevet, samt at E6 og jernbane over Saltfjellet tas ut.

Et flertall i arbeidsutvalget foreslår å beholde Saltfjellet og Gåsvatnan landskapsvernområder som egne landskapsvernområder også i fremtiden.

Fylkesmannens forslag om en stor nasjonalpark vil gi en felles verneforskrift for hele Saltfjellet og slik føre til forenkling. I arbeidsutvalget støtter derfor Statskog SF Fylkesmannens forslag. Forslaget til ny verneforskrift har tatt utgangspunkt i de gamle verneforskriftene og Direktoratet for naturforvaltnings forskriftsmal for nasjonalparker. Det er forsøkt å ikke endre restriksjonsnivået nevneverdig. Hele forslaget til verneforskrift samt utdyping av denne er gjengitt i del B. Hovedendringene i forslaget til verneforskrift er omtalt under.

Formålet i forslaget til ny verneforskrift har tatt opp det som er beskrevet i alle forskriftene som nå foreslås opphevet. I tillegg er nye, kjente verneverdier omtalt. Videre er det som en følge av konsultasjoner mellom Miljøverndepartementet og Sametinget besluttet at formålet også skal omtale bevaring av det Samiske naturgrunnet.

Paragraf tre inneholder vernebestemmelsene. Disse er gjennomgått tematisk under.

Landskap: Det er tatt inn unntak fra forbudet for oppsetting av midlertidige gjerder (som kun skal stå en sesong) i landbruket og reindrifta, samt muligheter for lagring av stolper og netting/duk i samme formål. Videre er det tatt inn bestemmelser om at det kan gis tillatelse til mindre utvidelser av bygninger og oppføring av frittstående bygg som kun skal benyttes som utedo/uthus. Dette er det ikke åpning for i dag. Det åpnes også for at det kan gis tillatelse til bruksendring av eksisterende bygninger.

Plantelivet: Det er gjort et direkte unntak for skånsomt uttak av lauvtrevirke på privat grunn til eget bruk etter forvaltningsplan. Dette er en innstramming i forhold til de eksisterende landskapsvernområdene da disse forskriftene ikke sier noe om forvaltningsplan, men en liberalisering i forhold til eksisterende verneforskrift for nasjonalparken og naturreservatene.

Kulturminner: Hele dette avsnittet er nytt, og det sier at kulturminner er fredet mot skade og ødeleggelse, samt at løse kulturminner ikke skal fjernes. Det kan gis tillatelse til istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

Ferdsel: Dette avsnittet inneholder noen nye punkter sammenlignet med de gamle verneforskriftene. Det første punktet er organisert ferdsel, der det står at organisert turvirksomhet til fots er tillatt så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Videre står det at organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Idrettsarrangement, jakthundprøver og annen større organisert virksomhet er ikke tillatt. Nærmere retningslinjer skal gis i forvaltningsplan. Dette er en liten innstramming i forhold til dagens forskrifter, blant annet for idrettsarrangement og jakthundprøver. Sykling og organisert bruk av hest er tillatt på veier, samt traseer som er godkjent for slik bruk i forvaltningsplanen. For sykkel er det en liten innstramming sammenlignet med dagens forskrifter, mens det for bruk av hest er likt (organisert ferdsel) og litt oppmyking for privat bruk av hest.

Motorferdsel: Som direkte unntak er det tatt inn et punkt som åpner for motorisert ferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende kraftanlegg. I dagens verneforskrifter er det kun åpning for å gi dispensasjon for transport av varer

og materialer til hytter i mars og april. Dette er unikt for Saltfjellet, og det foreslås at denne begrensingen tas ut. Det foreslås også tatt inn et punkt der det åpnes for å gi tillatelse til hjelpekorpsenes kjentmannskjøring.

Forurensing: Dette kapitlet er oppdatert etter dagens lover og forskrifter, noe som fører til en liten innstramning når det gjelder nedgraving av avfall ved hytter. Inn under forurensing kommer også støy, og gjennom dette er motordrevet modellfly, motordrevet isbor o.l. forbudt.

2.1.9 Samlet vurdering av avgrensning

Den avgrensning som nå foreslås med bakgrunn i revisjonen vil medføre en reduksjon i vernet areal på om lag 13 km², dette pga. at det tas ut areal langs vei og jernbane. Nytt areal som vernes er på om

lag 1,3 km² i Bodø og Saltdal kommuner (Havvamåhke). Samtidig foregår utvidelsesarbeidet i Rana og Rødøy, se eget dokument. Her foreslår Fylkesmannen en utvidelse tilsvarende om lag 75 km² i tillegg til et nytt landskapsvernområde på 17 km². Det foreligger alternative forslag fra arbeidsutvalget som kan medføre at utvidelsesarealet reduseres. Med Fylkesmannens forslag vil totalt vernet areal øke med om lag 102 km², hvorav mesteparten i utvidelsesområdene i Rana og Rødøy.

Avgrensningen vil nå bli helhetlig og særlig utvidelsen i Rana og Rødøy forenkler grensene. Det vil bli enklere å forholde seg til verneforskriftene da de er ens for hele området. Totalt mener Fylkesmannen at planen medfører en forenkling og brukertilpasning.

DEL B

Forslag til avgrensning, verneform og forskrift

UTKAST

3 Forslag til avgrensning, verneform og forskrift-tilrådning fra Fylkesmannen

Dette kapitlet presenterer forslag til nye avgrensninger av verneområdene på Saltfjellet. Da det ikke ble oppnådd enighet mellom Fylkesmannen og arbeidsutvalget foreligger to forslag:

- Fylkesmannens forslag om en ny, stor Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark som inkluderer dagens Gåsvatnan og Saltfjellet landskapsvernområder og Semska-Stødi og Storlia naturreservater. For kart se del C vedlegg 1.
- Arbeidsutvalgets alternative forslag hvor de to landskapsvernområdene består. De to naturreservatene foreslås her inkludert i henholdsvis Saltfjellet landskapsvernområde (Semska-Stødi) og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark (Storlia). Her foreslås det i noen tilfeller grensejusteringer.

Innspill i høringa vil være avgjørende for det endelige resultatet. Det er viktig at høringspartene gir innspill på hvilke av forslagene de ønsker. Innspillene bør begrunnes.

3.1 Valg av verneform

Arbeidet er startet opp med hensikt å revidere Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og tiliggende verneområder. De tre verneformene nasjonalpark, landskapsvernområde og naturreservat er representert i området. Det er naturmangfoldlovens § 33 og §§ 35-37 som regulerer verneform og innhold i vernet.

Nasjonalparker (nml § 35) opprettes for å sikre store områder uten tyngre inngrep som inneholder særegne eller

representative økosystemer eller landskap. Saltfjellet-Svartisen er ansett som et «typeområde» for nasjonalparker da den oppfyller alle kriteriene for en nasjonalpark og kanskje er Norges mest varierte nasjonalpark. Med de foreslåtte utvidelsene i Rana og Rødøy og endringene av landskapsvernområdene vil dette bli enda tydeligere.

Landskapsvernområder (nml § 36) etableres for å sikre natur- eller kulturlandskap av økologisk, kulturell eller opplevelsesmessig verdi, eller som er identitetsskapende. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart. Denne verneformen gir ikke et vern av vegetasjonen ut over det som kan påvirke landskapsbildet. Saltfjellet-Svartisen har viktige naturområder med særlig stor bevaringsverdi, for eksempel Stormdalen. Det finnes også tydelige kulturlandskapselementer, kulturmiljø, av både samiske og ikke-samisk opprinnelse. Her nevnes spesielt fjellgårdene Bredek og Stormdalen og Saltfjellet (Lønsdal – Bolna, jf. kartlegging av kulturminner).

Naturreservat (nml § 37) etableres for å sikre områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- b) representerer en bestemt type natur,
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes områder som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettningstiltak å få verneverdier som nevnt.

Naturreservat benyttes for vern av bestemte formål som for eksempel skogreservat, myrreservat eller fuglereservat. Dersom de naturfaglige

verdiene er store kan naturreservat opprettes for å ivareta spesifikke naturverdier også i områder med omfattende inngrep. vernebestemmelsene i naturreservater "skreddersys" da for å sikre konkrete, beskrevne verneverdier. Naturreservat er den strengeste verneformen etter naturmangfoldloven. Friluftsliv, landskap og kulturminner er ikke en del av formålet ved fredning som naturreservat. Store deler av Saltfjellet-Svartisen nasjonalparken har verneverdier som kan forsvare vernestatus naturreservat, men andre brukerinteresser og områdenes størrelse tilsier at nasjonalpark er beste verneform.

Fylkesmannens anbefaling er at Gåsvatnan landskapsvernområde, Saltfjellet landskapsvernområde og Semska-Stødi naturreservat oppheves og innlemmes i en stor sammenhengende nasjonalpark. Samtidig lages en korridor langs E6 og jernbane over Saltfjellet slik at vedlikehold og nødvendige tiltak tilknyttet disse store inngrepene ikke er avhengig av tillatelse fra vernemyndighetene.

Arbeidsutvalget ønsker en løsning der de to landskapsvernområdene består, mens de to naturreservatene, Semska-Stødi og Storlia, oppheves og innlemmes i omkringliggende vern. Begrunnelsen for dette er at landskapsvern i utgangspunktet er en mildere verneform. Arbeidsutvalget ønsker samtidig at det lages en korridor langs E6 og jernbane over Saltfjellet slik Fylkesmannen foreslår i sitt forslag.

3.2 Forslag til avgrensning med begrunnelse

3.2.1 Kriterier for avgrensning

Gjennom Nasjonalparkplanen og naturmangfoldlovens §§ 33 og 35 er det klargjort hvilke verdier som skal vektlegges ved etablering av nasjonalparker generelt. Ytre avgrensning

følger i hovedsak tidligere etablerte vernegrenser.

3.2.2 Konkret avgrensning

Nedenfor følger et konkret forslag til ny Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. For beskrivelser av områdene som omfattes av utvidelse i Rana og Rødøy vises til eget dokument om denne verneplanen.

Det foreslås en utvidelse på 1,3 km² ved at et område som kalles Håvvamåhkke inkluderes. Den foreslåtte utvidelsen ligger i Bodø og Saltdal kommuner. Denne utvidelsen er diskutert med Statskog som er grunneier i området, og avgrensningen er justert i forhold til eksisterende inngrep (marmorbrudd) og Statskogs ønsker om å sikre mulighet for drift av marmorressursen. Det er her foreslått et kompromiss mellom vern og ikke-vern. Ved en eventuell planlegging av drift av marmorressursen vil vurdering av miljøverdier være en del av konsesjonsvurderingen, og denne verneplanen er ikke en forhåndsgodkjenning av inngrep i området.

Totalt vil Fylkesmannens forslag innebære en utvidelse av nasjonalparken på til sammen ca 651 km². Det er bare i underkant av 1,5 km² av dette som er areal som ikke tidligere er underlagt områdevern, dette er areal i Bodø og Saltdal kalt Håvvamåhkke. Resten er areal som i dag er landskapsvernområder og naturreservater som innlemmes i nasjonalparken. I tillegg kommer områdene som innlemmes som følge av utvidelsesplanene i Rana og Rødøy (se eget dokument). Samtidig reduseres vernet areal med om lag 14 km² da det tas ut en korridor langs eksisterende inngrep, E6 og jernbane. Arbeidsutvalgets foreslår ikke omgjøring av landskapsvern og naturreservater, med unntak av Storlia naturreservat, til nasjonalpark. I tillegg foreslår de en reduksjon i vernet areal på om lag 0,4 km² på privat grunn i Saltdal. Ut over det foreslås de samme arealer som

Fylkesmannen foreslår innlemmet i vern og tatt ut.

Henvisningene til geografiske punkter og navn i gjennomgangen nedenfor forholder seg til N50 (M 711) kartene fra Statens

kartverk. Kart med plangrense og forslag til ny nasjonalparkgrense finnes i del C vedlegg 1.

Beskrivelsen av grenseforslaget er delt opp i delområder.

Strekning – Nordfjorden (Rødøy) via Nordre Glomvassfjellet (Meløy) til Ramsgjeldalen (Beiarn)

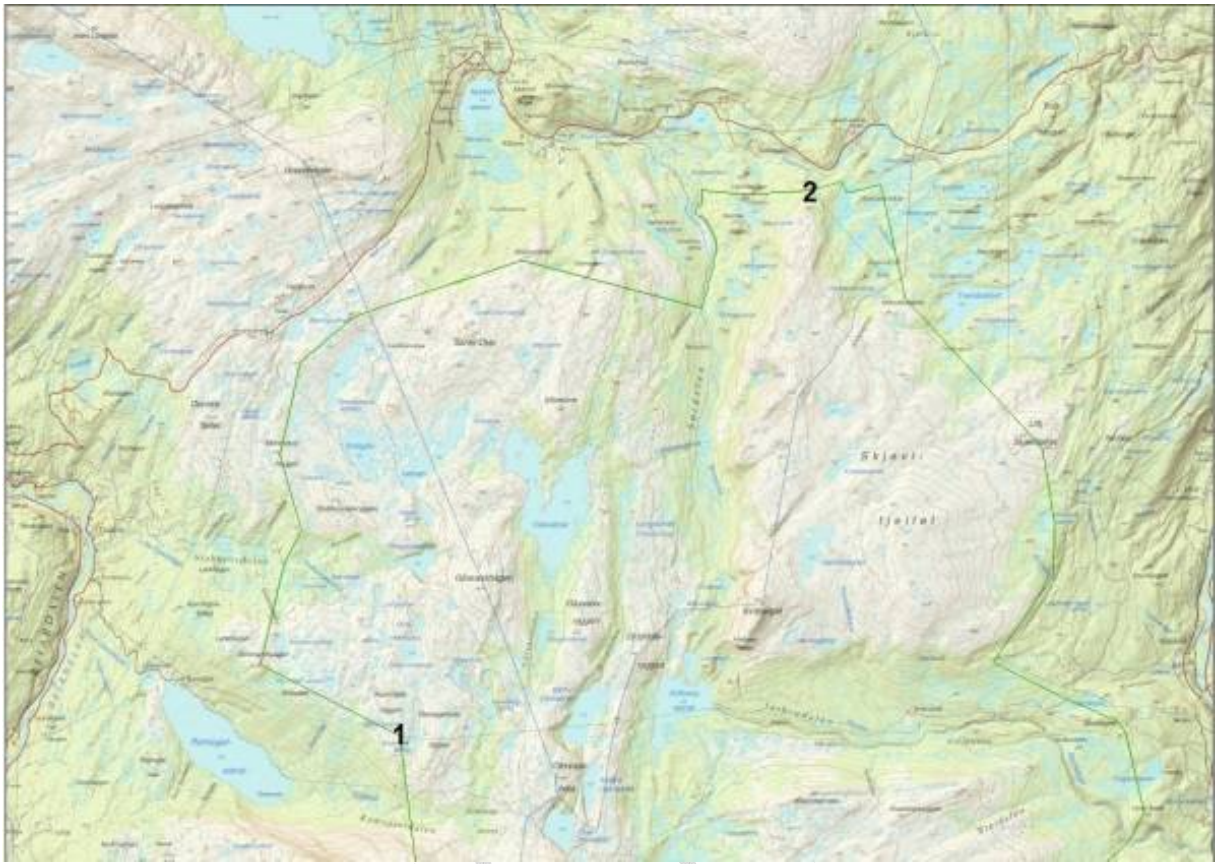

Figur 1 Strekning uten endringer i nasjonalparkgrensen Nordfjorden (1) via Nordre Glomvassfjell (2) til Ramsgjeldalen (3).

Det foreslås ingen endring på denne strekningen. Grensen er her trukket mot store tyngre inngrep. Denne avveiningen ble gjort i forbindelse med vedtak om vern i 1989. Det er i hovedsak inngrep i forbindelse med utbygginga av Storglomvatnet og overføringslinje (420 kV) som har bestemt grensen fram til Ranreisedalen. Derfra følges grensen mellom stat og privat fram til nordsida av Tollådalen hvor et mindre område på privat grunn inngår. Videre følges grensen

stat/privat øst for Ramsgjeltinden. Deretter inn på privat grunn til grensen for eksisterende nasjonalpark bryter østover.

Ramsgjeldalen (Beiarn) til Austerelva (Bodø)

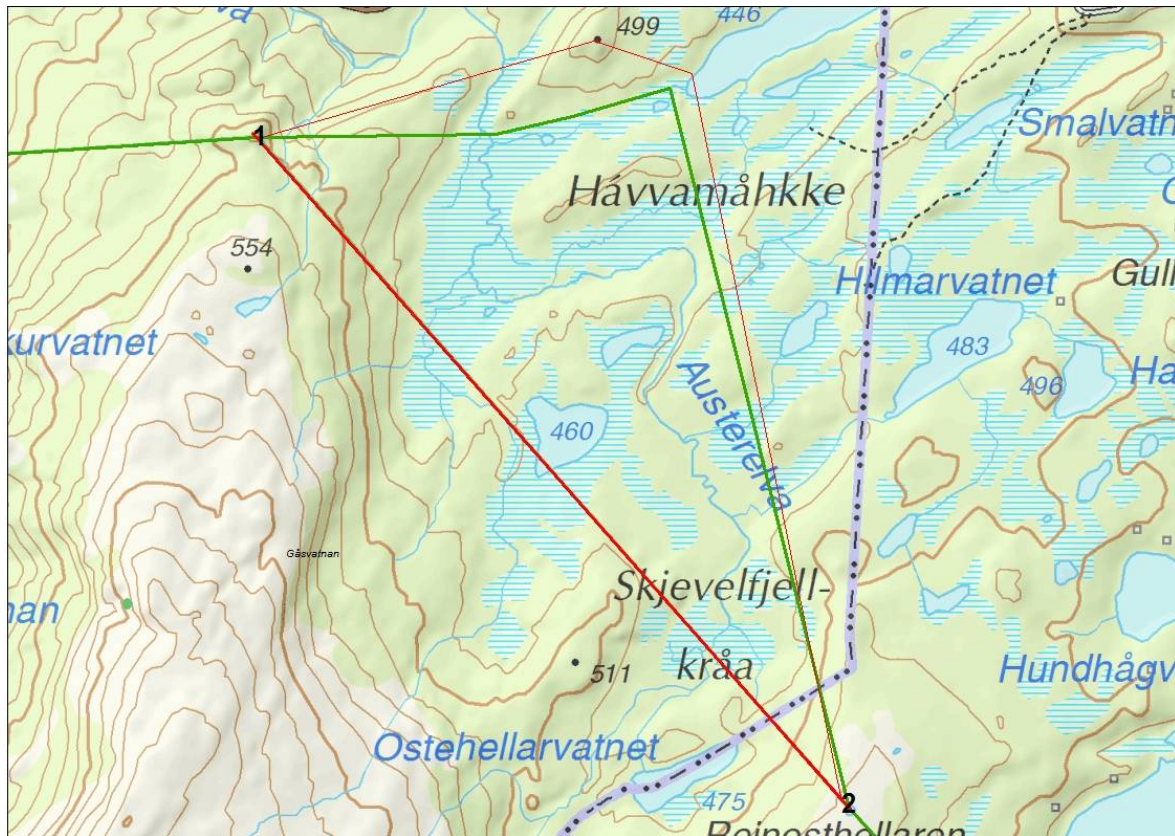

Figur 2: Strekning fra Ramsgjeldalen (1) til Austerelva (2) Eksisterende yttergrense for Gåsvatnan landskapsvernområde foreslås endret til nasjonalparkgrense. Det foreslås ikke endringer i traséen.

Det er ikke kommet inn innspill som tilsier endring i avgrensning på denne strekningen. Fylkesmannen er heller ikke kjent med inngrep eller registreringer som tilsier endring av grensen, men i og med forslag om endring av Gåsvatnan landskapsvernområde til nasjonalpark vil grensen endres til nasjonalparkgrense.

Arbeidsutvalgets alternative forslag innebærer at Gåsvatnan landskapsvernområde består, ellers ingen endring på denne strekningen.

Håvvamåhke (Bodø/Saltdal)

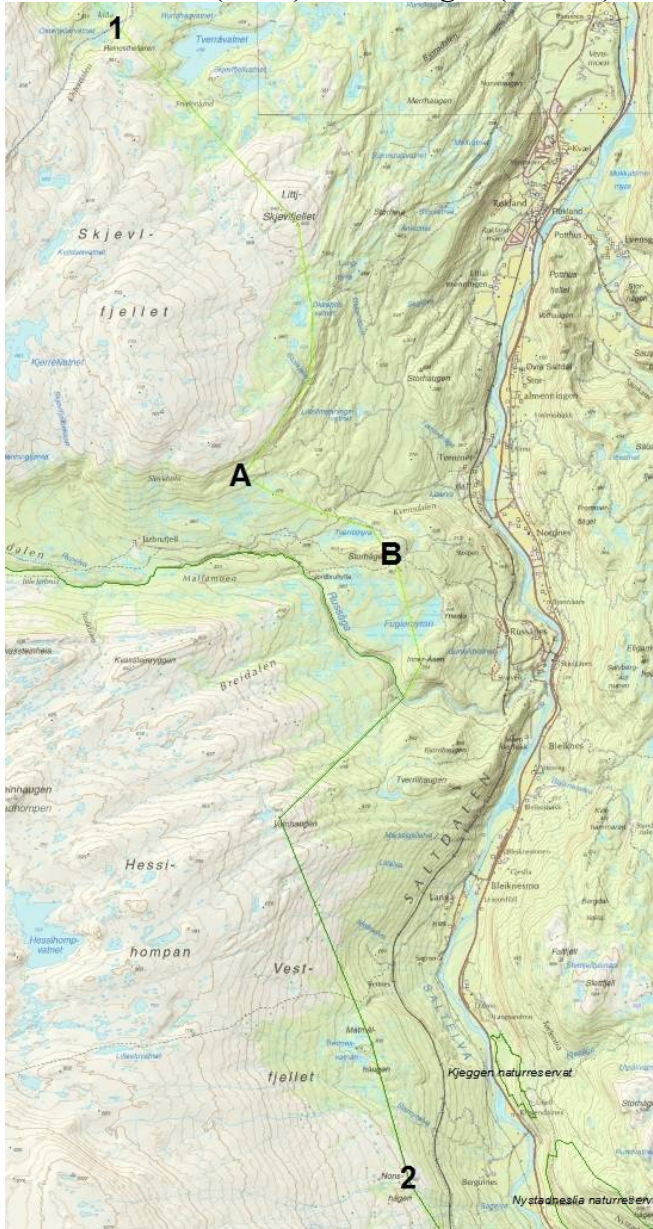
Figur 3: Etter samtykke fra Statskog foreslås utvidelse mellom punkt 1 og 2. Tykk rød strek er eksisterende grense for Gåsvatnan landskapsvernområde. Tykk grønn strek er foreslått utvidelse mellom punkt 1 og 2. Tynn rød strek er forslag til utvidelse slik denne ble presentert i oppstartsmeldingen.

Håvvamåhke er et særlig viktig våtmarksområde med store verneverdier både tilknyttet fugl og botanikk. Dagens grense for Gåsvatnan landskapsvernområde går i rett linje fra punkt 1 til 2 i kartutsnittet. Grenseutvidelsen er digitalisert på bakgrunn av økonomisk kartverk og ortofoto. Fra punkt 1 foreslås ny grense i østlig retning til fast berg på østsiden av Austerelva. Deretter nord-østlig retning til nordligste punkt på liten bergrygg vest for Olavatnet. Verneområdet vil da få med de særlig viktige myrområdene langs Austerelvas meandre. Videre også myrdraget mot Olavatnet med to mindre tjern. Grensen knekker så i sør sør-østlig retning til punkt 2 i kartutsnittet og følger så eksisterende grense sørover. Avgrensingen sikrer ikke alle viktige våtmarksbiotoper i området, men de

viktigste områdene langs Austerelvas løp sikres.

Arbeidsutvalgets alternative forslag innebærer at den foreslåtte utvidelsen her blir en del av Gåsvatnan landskapsvernområde.

Hávvamåhke (Bodø) – Nonshågen (Saltdal)

Figur 4: Strekning fra Hávvamåhke (1) til Nonshågen (2) i Saltdal kommune. Det foreslås ikke endringer på denne strekningen

Fra Reinsosthellaren følges eksisterende grense for Gåsvatnan landskapsvernområde. Grensen foreslås gjort om til grense for nasjonalparken. Det foreslås ellers ingen endringer.

I Tømmerdalen, fra punkt A til B i kartutsnittet, har grunneierne med støtte fra Saltdal kommune foreslått endring av verneområdet slik at grensen for vernet følger grensen mellom stat og privat. Dette medfører at et område på om lag 0,4 km² blir tatt ut av verneområdet. Grunneierne

mener grensen ble trukket slik den er i dag uten begrunnelse og at det var tilfeldig at deres eiendom ble berørt. Det er et ønske om å bygge hytter på dette arealet.

I kongelig resolusjon fra 1989 er denne grensdragning omtalt. Her refereres til at grunneiere og Saltdal kommune mener at grensen burde trekkes mellom privat og statlig grunn, og også at Jarbrufjell gård burde holdes utenfor vernet. I kongelig resolusjon står det: *Fylkesmannen har i Saltdal kommune foreslått en grensejustering*

mot øst, men finner det ikke tjenlig å følge grensen mellom statlig og privat grunn. Jarbruffjellgården er vanskelig å ta ut av verneområdet pga arronderingsmessige årsaker, men tilrår tilpasninger ved utformingen av vernebestemmelsene. Det framgår ellers av kongelig resolusjon at man er bevisst at private arealer blir vernet. Direktoratet skriver at *det bare er små arealer privat grunn som er berørt og svært lite av dette er jord- og skogbruksarealer. Direktoratet understreker imidlertid at selv om de private arealene er små utgjør de likevel vernemessig sett viktige elementer i nasjonalparken.*

På bakgrunn av det som står i den gamle kongelige resolusjonen er Tømmerdalen grunneierlags ønske om grenseendring er et ønske om å redusere omfanget av vernet, ikke ny kunnskap om noe som ble avgjort i 1989. Fylkesmannen ser at det for grunneierne vil kunne oppfattes positivt at dette arealet avvernes. Verneverdiene i Tømmerdalen er imidlertid store knyttet til at det er kalkberggrunn som gir rike kalkskog og myrområder.

Hvor avgrensingen burde gått vil nok kunne diskuteres avhengig av hva man legger vekt på. I forhold til verneverdiene kunne nok grensen vært trukket enda lenger ned mot dalbunnen da skogsområdene er særlig rike i dette området, og det utelukkende er kalkgrunn. Ut fra grunneiernes interesser kan den trekkes lenger opp. Det er snakk om å flytte grensen 100-250 m sørvestover på en 2,6 km lang strekning. Dette utgjør et areal på 0,4 km².

Av verneverdier vil en grenseendring føre til at Tverrlimyra bli uten vern etter naturmangfoldloven. I følge AR5 fra Skog og Landskap er nesten hele området som ønskes tatt ut skog av lav bonitet. Det er derfor lite skogbruksverdier på dette arealet. Hyttebygging er begrunnelsen for ønsket om grenseendring. Det er lagt ut et område i kommuneplanens arealdel utenfor landskapsvernområde, på samme felleseie

med åpning for hytter. Tømmerdalen grunneierlag mener vernet hindret ytterligere 10 hytter. Fylkesmannen mener det er uheldig med ytterligere hyttebebyggelse så nært nasjonalparken og mener det er en god avveining mellom bruk og vern i området.

Arbeidsutvalget var ikke enig med Fylkesmannen i denne vurderingen. Arbeidsutvalgets alternative forslag er i dette tilfellet at grensen endres slik grunneierlaget i området har bedt om i innspill til oppstartsmeldingen.

Nordlund går av Jarbruffjell ligger vil med Fylkesmannens forslag havne innenfor nasjonalparken. Gården er i dag i landskapsvernområdet. Det er vei fram til gården. Veien har enkel traktorveistandard. Gården har en rekke bygninger og benyttes i dag i kommersiell sammenheng. Det foregår derfor noe motorisert transport langs veien, samtidig som det også langs denne veistrekningen er gitt andre tillatelser til motorisert transport på barmark, for eksempel i forbindelse med elgjakt og landbruk. Fylkesmannen er av den oppfatning at gårdsanlegget er av en slik type som kan finnes innenfor en nasjonalpark. Arronderingsmessig vil det være vanskelig å trekke grensen slik at gården faller utenom vernet område uten å også ta ut store områder med betydlige verneverdier, særlig knyttet til kalkskog, grotter og karst. Motorferdselen langs veien er i dag søknadspliktig, og gjennom verneforskriften begrenset til det som er *Nødvendig transport til fjellgården Nordlund av Jarbruffjell*. Motorferdselen skal avveies mellom det som er nødvendig for driver av gården og verneverdiene, det bør kunne være akseptabelt innenfor nasjonalparken og får ikke presedensvirkninger til andre deler av nasjonalparken eller andre nasjonalparker da det er få veier som finnes innenfor de eksisterende nasjonalparker.

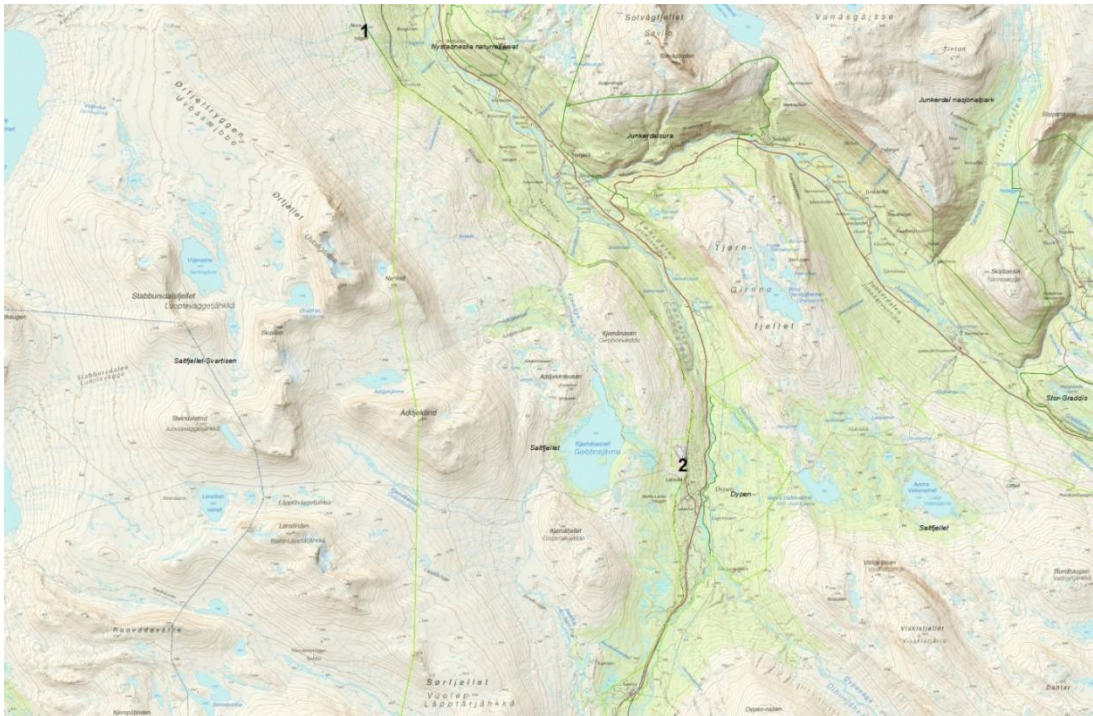

Bilde 1 Bilde av veien til Nordlund gård av Jarbrufjell. Dette bildet viser siste del av veien inn mot tunet.

Bilde 2 Nordlund gård av Jarbrufjell med innmark. Det er flere bygnigner på gården enn det somvises på bildet.

Nonshågen (Saltdal) – Lønsdal (Saltdal)

Figur 5 På denne strekningen foreslås endring ved at grensen flyttes vekk fra jernbanen.

Bilde 3 Tunell ti vises til høyre i bildet. Bildet er tatt retning nord, Rotelva i forgrunnen. På denne strekninga foreslås verneområdegrensen flyttet noe vestover (til venstre i bildet) bort fra jernbanen.

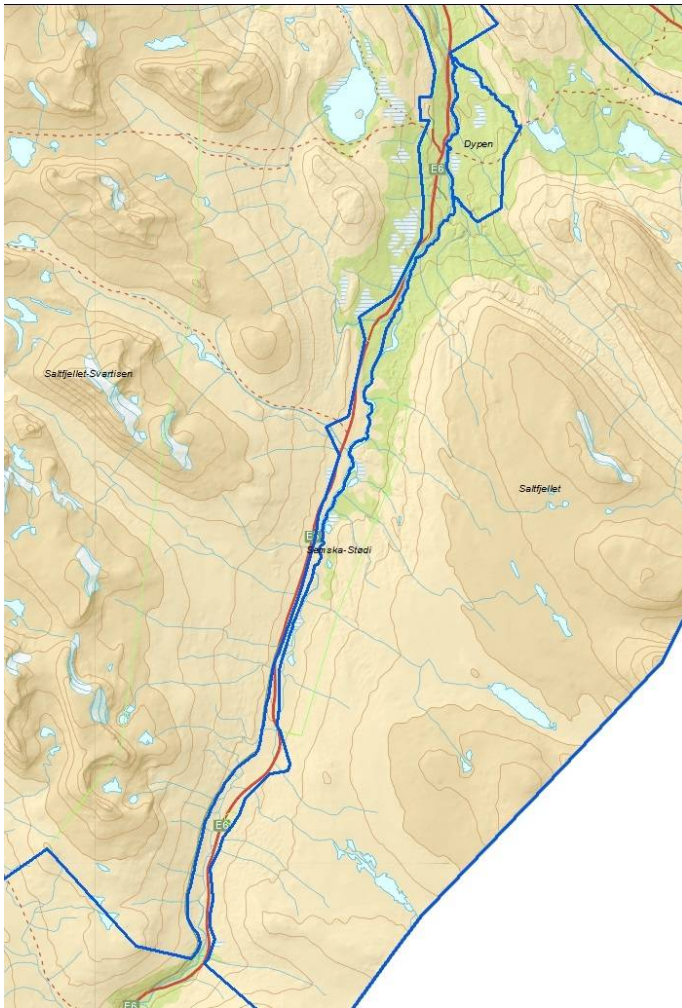
Fra Nonshågen går dagens grense i sørøstlig retning til sørenden av Varghola jernbanetunell. Dette er nordligste punkt i Saltfjellet landskapsvernområde.

Nasjonalparkgrensen går herfra i sørlig retning til Nertinden. Da Saltfjellet landskapsvernområde foreslås innlemmet i nasjonalparken vil grensen mellom landskapsvernområdet og nasjonalparken oppheves. Ny nasjonalparkgrense foreslås derfor å følge jernbanen mot Lønsdal. For å gjøre forholdet mellom nødvendige tiltak langs jernbanen og hensynet til nasjonalparken smidigere foreslås å flytte grensen bort fra jernbanetraséen. Grensen foreslås flyttet omkring 100 m, noe varierende ut fra terreng, faste punkter, eksisterende inngrep og gjenkjennelige grenser. Dette vil gi plass for nødvendig utbedring, sikringstiltak og vedlikehold av jernbanen, samtidig som saksbehandlingen hos naturvernmyndigheten reduseres.

Følgende grense foreslås (navn og høyder fra ØK-kartverk): Fra Nonshaugen trekkes grensen i sørøstlig retning til Notiselva på omtrent kote 300 rett sør for Varghola. Derfra i sørøstlig retning til markert knaus på omtrent kote 325 nord vest for Tjukkskogen. Derfra følges omtrent retningen av jernbanen til denne svinger noe mer sørover sør for Falleliasdalen. Knekkpunktet er lagt til berg i dagen ved kote 385. Der dreier grensen noe mer sørover i rett linje til bergrygg på kote 335. Deretter ytterligere sørover til midt på bergrygg ved tunnel ti på ca kote 390. Her dreier grensen enda noe sørover til det nordligste punktet på en markert bergknaus nord for Rotelva ca 130 m fra jernbanelinja. Grensen dreier noe mer østlig retning til bergknaus på nordsiden av Hak-bekken litt sør for bu og telemast sør for Kjemåga stasjon. Deretter i sørøstlig retning til punkt nord på bergrygg på Kjemågas østre bredd. Kjemåfossen er dermed innenfor verneområdets grenser, mens brukar fra gammel bru og rester av fangeleir fra krigen da faller utenfor vernet

område. Derfra dreies grensen mer østlig ca 360 m til punkt på myr deretter til markert bergknaus på ryggen som går ned mot jernbaneoverbygget ved Kjemånasen tunnel. Så i nordøstlig retning til punkt på Kjemånasen på kote 465. Herfra i sørøstlig retning markert bergknaus på sørsiden av bekkefar ved Vakkerskogen. Derfra i noe mer sørlig retning til bekken som renner ned til rasoverbygg over jernbanen (rasoverbygget er nå revet). På denne måten vil flomforebygging her komme utenfor nasjonalparken. Avstanden til jernbanelinja vil her være omkring 250 m. deretter sørøstlig retning til punkt på omkring kote 520. Deretter nesten sørlig retning til rygg på omkring kote 515 sørøst for lite tjern. På denne strekningen vil dette medføre at hytte, gnr 76 bnr 18, ikke lenger ligger innenfor et vernet område. Også kulturminner knyttet til jernbanens krigshistorie faller utenfor vernet område. Deretter i sørlig retning til eksisterende grense for Saltfjellet landskapsvernområde krysses i en avstand på ca. 100 m fra jernbanen. På denne strekningen vil dette medføre at hytte på gnr 76 bnr 1 fnr 51 ikke lenger ligger i vernet område. Videre følges eksisterende grense rundt pukkverket til et punkt omkring 100 m fra jernbanelinja.

Lønsdal Stasjon (Saltdal) – Stokkabekken (Rana)

Figur 6 Foreslått avgrensning av korridor langs E6 og jernbane over Saltfjellet. Tykke blå streker er forslag til ny avgrensning.

Fra punkt ved pukkverket trekkes grensen sørvestover til punkt 541 (1:50 000) på Mattis-Larsa haugen. Deretter sørlig retning til punkt 568 (1:50 000) og derfra til liten høyde sørvest for bygning/mast. På denne strekninga vil avstanden fra jernbanen variere ganske mye fra 30 m til 250 m. Deretter sørvestlig retning til eksisterende grense for Saltfjellet landskapsvernområde krysses mellom Raelva og Sørelva. På denne strekningen Deler av gjerdetraséene vil fortsatt ligge innenfor vernet område. Disse vil kunne vedlikeholdes uten søknad, jf. forskriften. Endring og utvidelse må omsøkes. Grensen trekkes da i vest-sørvestlig retning til Navnlauselva, deretter sørøstlig retning til

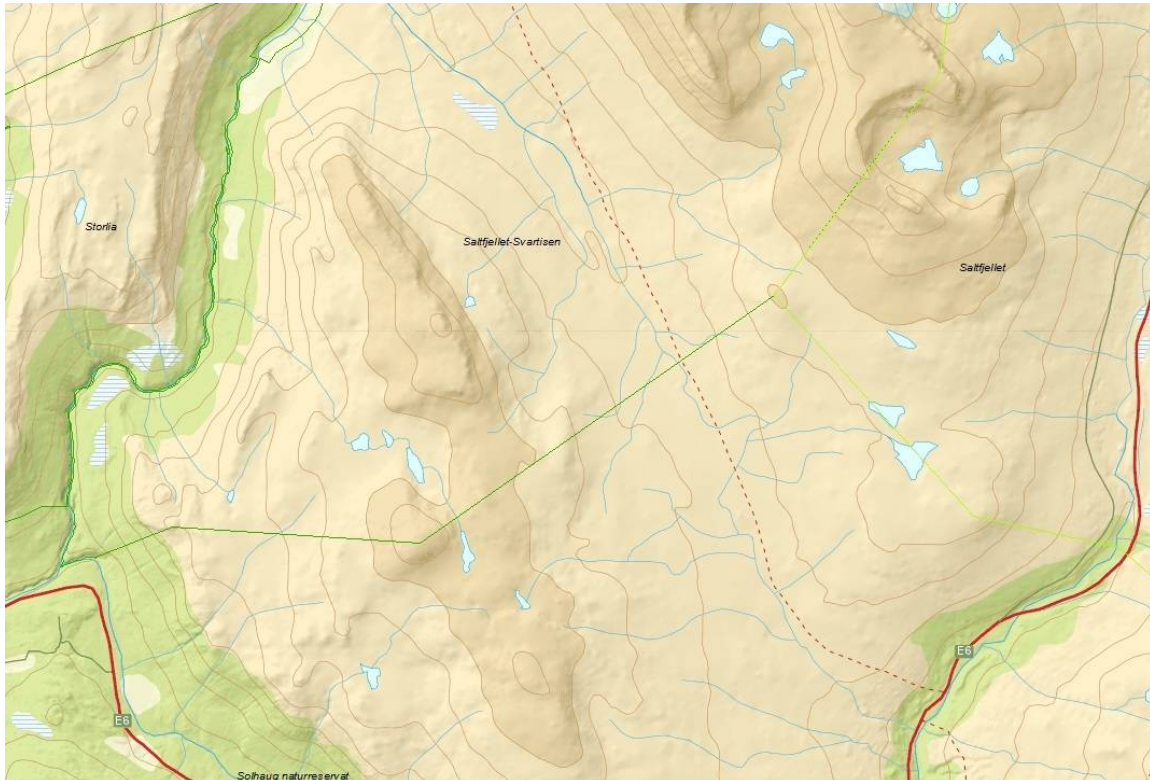
vil dette medføre at bygningene på gnr 76 bnr 1 fnr 224, gnr 76 bnr 2 og gnr 76 bnr 17 ikke ligger innenfor vernet område lenger. Derfra følges eksisterende grense til sørsiden av Golanhøgda hvor grensen trekkes sør-sørvestover til elvekryss i Svartbekken nord for Semska. Deretter trekkes grensen rundt reinslakteriet slik at de bygningsmessige installasjonene her ikke lenger ligger innenfor vernet område.

punkt 683 og videre sørover til sørvestlige bredd av et lite tjern. Deretter følges vestsiden av gammel trasé for E6 til denne er om lag 100 m fra dagens E6 Deretter om lag 100 m fra E6 via et par punkter forbi Semska til Sukkertoppen. Deretter i samme

retning til trasé for gammel E6. Denne følges videre til eksisterende grense for Saltfjellet landskapsvernområde krysses ved Stokkabekken. Denne avgrensningen

innebærer at de kjente offersteinene på Saltfjellet blir liggende i et område som ikke er vernet da de ligger mellom gammel trasé for E6 og jernbanen.

Stokkabekken (Rana) – Bjøllåga (Rana)

Figur 7 Det foreslås ikke endringer i trasé fra E6 til Bjøllåga

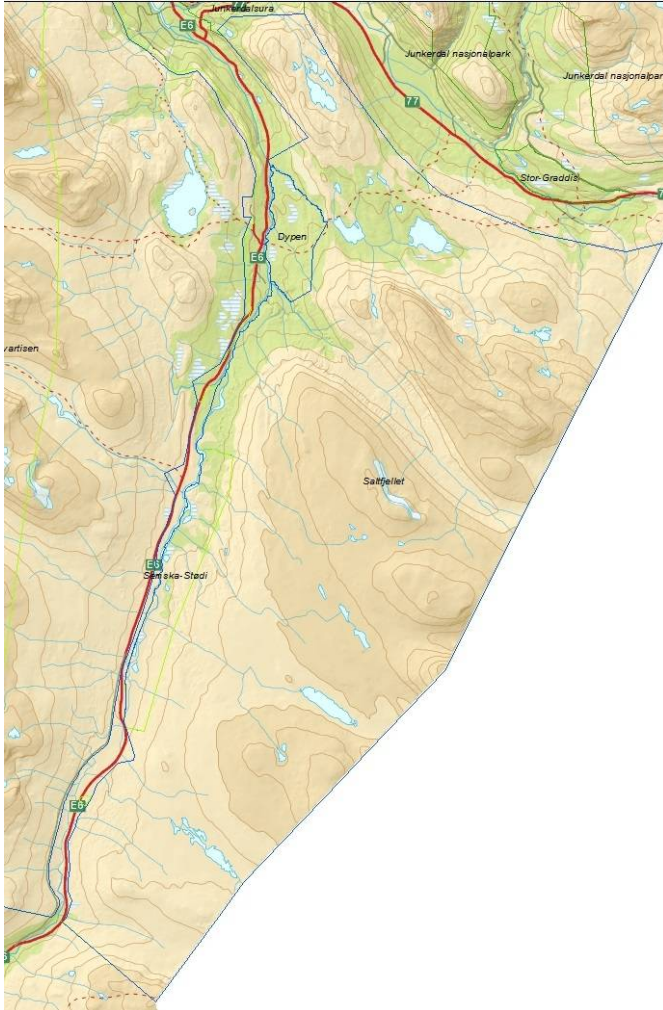
Her følges eksisterende grense vestover til Bjøllåga. Ingen endringer ut over at grensen for landskapsvernområdet gjøres om til nasjonalparkgrense.

Arbeidsutvalgets alternative forslag medfører at Saltfjellet landskapsvernområde består som eget verneområde og grensen nordover mellom nasjonalparken og landskapsvernet består.

Bjøllåga (Rana) – Nordfjorden (Rødøy)

For grensebeskrivelser og endringer på denne strekningen vises til dokumentet om utvidelse av Nasjonalparken i Rana og Rødøy.

Nasjonalparkens østre del med utgangspunkt i Stokkabekken (Rana)

Figur 8 Oversikt over grenseforslag for nasjonalparken øst for E6. Semska-Stødi naturreservat foreslås opphevet og innlemmet i nasjonalparken. Bortsett fra langs E6 og jernbanen følges eksisterende grense for Saltfjellet landskapsvernområde.

Eksisterende grense for Saltfjellet landskapsvernområde følges fra Stokkabekken på E6 østside med start øst for kraftlinje (22 kV) øst for E6. Det legges inn en avstand på 10 m fra senterlinja til kraftlinja for at ryddebeltet langs linja ikke skal være innenfor verneområdet. Fra dette punktet følges eksisterende grense østover til riksgrensen, riksrøys 227 ved Nasafjellet, deretter nordover langs riksgrensen til riksrøys 232 ved Njallávarddo i Saltdal kommune. Deretter følges eksisterende grense for Saltfjellet landskapsvernområde til denne møter Junkerdalsura naturreservat og videre tilbake til grensen for Dyppen naturreservat. Videre til Lønselva, og langs Lønselvas østre breidd til elva krysses ved elvmøte

ved Sørelva. På denne strekningen foreslås ingen endringer ut over at grensen gjøres om til nasjonalparkgrense.

Fra Sørelva trekkes grensen etter samme prinsipp som på vestsiden av jernbane og E6, nemlig at flest mulig tekniske inngrep faller utenfor vernet samt at det lages en buffersone mot jernbane og E6 på om lag 100 m. Fra Sørelva trekkes grensen til nordenden av lite tjern og deretter sørover mot Lønselva via to punkt. Deretter følges Lønselvas vestre breidd. Dagens grense for Semska-Stødi naturreservat krysses nord for Adamsvollen. Det er, etter Fylkesmannens vurdering, viktig at elva i størst mulig grad ligger innenfor de verna områdene, særlig i Semska-Stødi

naturreservat. Lønselva har store landskapsmessig og økologisk funksjon i området og er et sentralt element i verneverdiene. Dette betyr at vernegrensen flere steder blir liggende i grensen for jernbanen da den ligger helt i elvebredden på deler av strekninga. Omkring 800 m nord for elva fra Semskdalen er verneverdiene så store at det ikke er ønskelig å redusere vernet areal i det som tidligere var Semska-Stødi naturreservat og derfor følges jernbanelinja sørover til kommunegrensen Rana/Saltdal. Grensen følger her eiendomsgrensen for jernbanevekts eiendom på østsiden av linja fram til dagens grense for Semska-Stødi brekker østover på grensen mellom Saltdal

og Rana kommuner. Herfra etableres ny grense for nasjonalparken sørover. Ny grense følger i sørøstlig retning til punkt øst for etablert steinbrudd ved Stødi da dette er et inngrep som ikke hører hjemme i en nasjonalpark. Deretter sørvest til et punkt om lag 100 m øst for E6. Deretter i en avstand på om lag 100 m til nordøstligste punkt på dagens grense rundt Polarsirkelsenteret.

Slitasjen rundt Polarsirkelsenteret er så stor at det vises godt på flyfoto.

Deretter til kraftlinja (22 kV). Denne følges sørover tilbake til Stokkabekken i Rana kommune

3.3 Arealregnskap

Areal/område	Endring av verneform		Arealendring km ²	
	FMs forslag	AUs forslag	FMs forslag	AUs forslag
Gåsvatnan landskapsvernområde	nasjonalpark	landskapsvern		
Håvvamåhkke (Bodø/Saltdal)	nasjonalpark	landskapsvern	1,3	1,3
Tømmerdal (Saltdal)			0	-0,4
Saltfjellet nasjonalpark (ved Nonshågen/Varghola), Saltdal			-0,06	-0,06
Saltfjellet landskapsvernområde	Nasjonalpark	Landskapsvern		
Semska-Stødi naturreservat	Nasjonalpark	Landskapsvern		
Langs E6 og jernbane over Saltfjellet			-13	-13
SUM			-11,76	-12,16

3.4 Navnsetting

Fylkesmannen foreslår at nasjonalparken blir hetende Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Fylkesmannen ber de

samiske navnekonsulentene om å foreslå et samisk parallellnavn. Vi ber også høringsparter om å komme med innspill på samiske navn.

4 Forslag til forskrift med kommentar

Se vedlegg 12 for nåværende forskrift for nasjonalparken.

Det er tatt utgangspunkt i forskriftsmalene fra Miljødirektoratet. Det er lagt vekt på å gjøre tilpasninger som ivaretar spesielle bestemmelser som er i eksisterende verneforskrifter og som ønskes videreført, samt å imøtekomme høringsspartene der det lar seg gjøre innenfor handlingsrommet i lovverket. Det er lagt vekt på å lage bestemmelser som ivaretar verneverdiene, samtidig som ulempen for brukerne og arbeidsbelastningen for forvaltningen blir minst mulig.

Kommentarer til forskriftene er lagt inn fortløpende i det enkelte forskriftsforslaget, disse er en forklaring til forskriften og ikke en del av den. Kommentarene utdyper forslagene til forskrifter. Forskriften tar utgangspunkt i gjeldende mal for utforming av nasjonalparkforskrifter. Disse er justert og tilpasset med bakgrunn i verneverdiene, innspill til arbeidet, de gamle forskriftene og forvaltningspraksis. Oppbygningen av forskriften følger malen. I henhold til nyeste mal skal verneforskriftens § 1 være formålet med nasjonalparken, mens § 2 er geografisk avgrensning. Dette er motsatt av tidligere praksis, men får ingen betydning for realiteten i forskriften. Videre er § 3 vernebestemmelsene, altså de som definerer restriksjonsnivået i nasjonalparken, bygd opp tematisk. Under hvert tema listes først forbudene, deretter spesifikke ting som likevel er tillatt og til slutt ting det kan søkes om tillatelse til.

Arbeidsutvalgets alternative forslag medfører at det fortsatt blir tre forskrifter, en for nasjonalparken og en for hvert av landskapsvernområdene. I tillegg kommer verneforskriftene for naturreservatene som

ikke inkluderes i nasjonalparken eller landskapsvernområdet. Totalt vil arbeidsutvalgets forslag medføre en forenkling fra dagens fem til tre forskrifter. Forslag til forskrift for nasjonalparken vil i hovedsak være likt Fylkesmannens forslag, med visse unntak. Dette er markert for fotnoter og beskrevet nærmere i kap 4.2.

Et flertall i arbeidsutvalget ønsker at Saltfjellet landskapsvernområde består, dvs ikke innarbeides som en del av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Statskog SF støttet Fylkesmannens forslag om en stor nasjonalpark ut fra at de ønsker og ser behov for en forenkling ved at antallet verneforskrifter reduseres.

Grenseendringene som er foreslått langs E6 og jernbane ønskes gjennomført også om Saltfjellet landskapsvernområde består. Spesifikke paragrafer som gjelder jernbane og E6 foreslås derfor ikke videreført. Arbeidsutvalget ønsker å oppheve Semska-Stødi naturreservat og innlemme det i Saltfjellet landskapsvernområde. Fylkesmannen mener naturreservatet bør bestå dersom ikke området omgjøres til nasjonalpark da det har store ornitologiske verdier som ikke ivaretas fullt ut innenfor et landskapsvern. Fylkesmannen ønsker da at naturreservatet består med samme bestemmelser som i dag. Innspill i høringa vil være avgjørende for resultatet. Forslagene til nye forskrifter for landskapsvernområdene finner vi i kap 4.3 og 4.4.

I forslag til forskrift for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark i kap 4.1 er det lagt inn fotnoter der arbeidsutvalget ønsker høring av alternativ formulering. I kap 4.2 finnes forskriften for nasjonalparken slik arbeidsutvalget foreslår den.

Det er viktig at høringsspartene tar stilling til de ulike formuleringene i forskriftene der de har en mening om det som foreslås. Det er også viktig at høringsspartene er

tydelige på hvilken verneform og utforming de ønsker.

4.1 Fylkesmannens forslag

4.1.1 Fylkesmannens forslag til forskrift til en stor Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark

Vern av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark i Beiarn, Bodø, Meløy, Rana, Rødøy og Saltdal kommuner i Nordland fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon
.....med hjemmel i lov 19. juni
2009 nr. 100 om forvaltning av naturens
mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. §
35 og § 62. Fremmet av
Miljøverndepartementet

§ 1. Formål

Formålet med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er å bevare et stort og vakkert naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap og som er uten tyngre naturinngrep.

Nasjonalparken skal sikre variasjonsbredden av naturtyper og landskap i et naturgeografisk sentralt område der variasjonene i naturforholdene er særlig markert og verdifull. Her finnes nord- og sørgrensen for en rekke arter. Området er rikt på botanisk interessante arter, og er også et kjerneområde for den norske fjellrevbestanden.

Saltfjellet-Svartisen ivaretar større intakte økosystemer som den meget produktive Stormdalen, de viktige våtmarksområdene Krukkimyrene, Semska-Stødi⁵, Håvvamåhke⁶ og Riebbievaggi og de botanisk meget rike områdene i Kvitberget

og Skjevlfjell⁷. Landskapet er variert og storslått og nasjonalparken sikrer områder fra fjord til fjell i Nordfjorden, og fra kyst til innland. Nasjonalparken skal også sikre et av Norges største isbremmassiver, Svartisen, interessante avsmeltningsområder og glasiale løsmasseavsetninger.

Saltfjellet – Svartisen skal også bidra til å sikre deler av kjerneområdet for norske grotte og karst-forekomster, herunder Pikhågan, Jordtullasystemet, Marmorslottet og Jarbrudalen med Russåga⁸, Norges største uregulerte underjordiske elv.

I tillegg skal nasjonalparken sammen med Melfjorden landskapsvernområde⁹, Fisktjørna og Dypen naturreservater bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Allmennheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

⁵ I arbeidsutvalgets alternative forslag tas dette ut da Semska-Stødi ikke vil være i nasjonalparken

⁶ I arbeidsutvalgets alternative forslag tas dette ut da Håvvamåhke ikke vil være i nasjonalparken

⁷ I arbeidsutvalgets alternative forslag tas denne setningen ut da Kvitberget og Skjevlfjell ikke vil være i nasjonalparken

⁸ I arbeidsutvalgets alternative forslag tas denne setningen ut da Russåga ikke vil være i nasjonalparken.

⁹ I arbeidsutvalgets alternative forslag vil det her tilføyes Gåsvatnan landskapsvernområde og Saltfjellet landskapsvernområde

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget

Kommentar

Formålet er førende for forskriftsutforming, avgrensning og senere forvaltning av området. Derfor er formuleringen av dette viktig. Forskrifter og avgrensning skal ikke være strengere eller mer omfattende enn det som kreves for å ta vare på verneverdiene. I formålsbestemmelsen framheves områdets egenart/særtrekk. Nasjonalparker opprettes med hjemmel i naturmangfoldlovens § 33 og 35. Det skal derfor fremgå av formålsbestemmelsen hvilke alternativ i § 35 som er grunnlag for vernet. Lovens ordlyd skal benyttes.

Utgangspunktet for utforming av formålsbestemmelsen har altså vært naturmangfoldlovens bestemmelser, verneverdiene og formålene slik de er i dag i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Gåsvatnan landskapsvernområde, Saltfjellet landskapsvernområde, Semska-Stødi naturreservat og Storlia naturreservat.

I Saltfjellet er den store variasjonen og Saltfjellets viktige funksjon som vandringshinder og dermed viktig sør-/nordgrense for planter og dyr sentral. Også de store gradientene sør-nord, øst-vest, fjord-fjell og kyst-innland er viktige elementer i Saltfjellet-Svartisens betydning som viktig landskap og økologisk område. Landskapet og geologien er særlig variert og interessant. Samtidig er bremassivenes betydning og påvirkning av landskapet både i dag og bakover i tid en viktig del av verneverdiene. De store glasiale avsetningene i området på det sentrale Saltfjellet er for eksempel en kjent og særlig viktig verneverdi. De viktige karst og grotteforekomster i Saltfjellet er videre framhevet i formålet. Her finner vi blant annet det som kan omtales som typelokaliteten for stripekarst, Pikhågan,

som er en type karst Norge stort sett er alene om å ha. Stripper av kalkspatmarmor finnes i store deler av Saltfjellet-Svartisen. Disse har oftest en nord-sørgående retning.

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er også viktig for friluftslivet. Friluftsliv er derfor trukket inn som en del av verneformålet med fokus på det enkle og tradisjonelle friluftslivet. Saltfjellet-Svartisen er også på dette punktet svært variert og kompleks. Store vide vidder og fjelldaler i de østlige områdene til alpine og bredekte områder i vest. Tilrettelegging for friluftslivet er omfattende, men likevel begrenset til noen sentrale «ferdselsårer» slik at nasjonalparken inneholder viktige friluftsområder både for det friluftslivet som krever tilrettelegging og for det friluftslivet som ikke ønsker tilrettelegging.

Den foreslåtte nasjonalparken berører Saltfjellet og Hestmannen-Strandtindene reinbeitedistriktets bruksareal. I tillegg har flere Svenske Samebyer beiterett på norsk side, øst for E6. Forslaget søker å utforme et vern og en forvaltningspraksis som gir akseptable rammebetingelser for reindrifta, samtidig som hensynet til verneverdiene blir godt ivaretatt. Områdets betydning for samisk kultur og næringsutnyttelse er derfor vektlagt i formålet gjennom at det også omfatter bevaring av det samiske naturgrunnlaget. Denne formuleringen «det samiske naturgrunnlaget» er en etablert formulering som Miljøverndepartementet og Sametinget i fellesskap har kommet fram til, og denne følger altså forskriftsmalen. Formuleringen kom første gang inn i en verneforskrift ved vedtak om opprettelse av Sjunkhatten nasjonalpark. I kongelig resolusjon for Sjunkhatten skriver Miljøverndepartementet om denne bestemmelsen som følger: I forhold til samiske interesser vil det være viktig at naturgrunnlaget opprettholdes slik at samisk kultur og næringsutøvelse som

bygger opp under verneverdiene kan fortsette og videreutvikles. Det åpnes imidlertid ikke for særskilt bruk i samiske områder, tilrettelegging i form av nye bygninger eller økt motorferdsel som kan skade verneverdiene. For øvrig vises det til naturmangfoldloven § 14, annet ledd hvor det framkommer at det skal legges tilbørlig vekt på naturgrunlaget for samisk kultur ved vedtak i eller i medhold av naturmangfoldloven, noe som også følger av konvensjon om sivile og politiske rettigheter art. 27.

Som helhet mener vi formålsbestemmelsen nå viderefører de sentrale punktene i formålsparagrafene slik vi fant de i eksisterende verneforskrifter for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Gåsvatnan landskapsvernområde, Saltfjellet landskapsvernområde, Semska-Stødi naturreservat og Storlia naturreservat. Formålet er imidlertid gitt en mer moderne form, tilpasset kravene i nml §§ 34 og 35. Formålet er derfor betydelig mer spesifikt og henviser til noen av de sentrale verneverdiene som må tillegges vekt ved vurdering av tiltak etter forskriften.

§ 2. Geografisk avgrensning

Nasjonalparken berører følgende gnr/bnr:

Beiarn kommune:

Statsgrunn: 68/1, 69/1, 70/1, 71/1, 72/1,
Privat: 19/1, 19/2, 55/7, 18/2, 18/3, 18/6, 18/14, 18/18,
sameie under gnr 18,

Aktuelle festenummer: 69/1/8, 69/1/1, 18/3/1, 18/3/3, 68/1/1, 68/1/3, 68/1/2,

Bodø kommune:

Statsgrunn: 246/1
Private: 246/2, 246/3, 246/4,
Uregistrert jordsameie på gnr 283 og 220

Aktuelle festenummer: 246/1/19, 246/1/20, 246/1/15, 246/1/18, 246/1/9, 246/1/22, 246/1/4, 246/1/11, 246/1/7, 246/1/14, 246/1/1, 246/1/13, 246/1/16, 246/1/3, 246/1/21, 246/1/12,

Meløy kommune:

Stat: 90/1
Privat: 20/4, 20/6, 20/8, 20/13
uregistrert jordsameie på gnr 19

Rana kommune:

Stat: 75/1, 78/2, 121/1, 147/15, 147/17, 147/18, 147/19
Privat: 77/1, 77/2, 77/3, 77/5, 77/7, 77/8, 78/1, 103/1, 103/2, 104/1, 104/2, 105/1, 105/2, 105/4, 105/6, 106/1, 123/2, 123/3

Aktuelle festenr: Gnr/bnr/fnr
147/17/217, 147/17/211, 147/17/60, 147/17/47, 147/18/3, 147/18/1

Rødøy kommune:

Stat: 99/1,
Privat: 25/2, 25/12, 25/15, 26/1, 26/2, 26/5,
Uregistrert jordsameie på gnr 25
Uregistrert jordsameie på gnr 26

Saltdal kommune:

Stat: 70/1, 72/1, 73/1, 74/1, 75/1, 76/1, 76/2, 77/1, 78/1, 81/1
Privat: 27/1, 27/3, 27/4, 27/5, 27/28, 29/2, 29/3, 29/4, 29/8, 34/1, 34/2, 34/3, 34/5, 34/6, 37/1, 37/10, 38/1, 73/5, 73/6, 78/2, 78/3, 78/4

Aktuelle festenummer: Gnr/bnr/fnr
78/1/18, 78/1/3, 78/1/9, 78/1/1, 78/1/7, 78/1/14, 78/1/10, 78/1/6, 78/1/11, 78/1/8, 76/1/122, 76/1/124, 76/1/123, 76/1/125, 76/1/118, 76/1/231, 76/1/232, 76/1/117, 76/1/124, 76/1/133, 76/1/94, 73/1/12, 73/1/20, 73/1/10, 73/1/16, 78/1/12, 78/1/5, 78/1/15, 78/1/13, 77/1/6, 77/1/7, 77/1/2, 77/1/3, 77/1/4, 77/1/5,

Nasjonalparken dekker et totalareal på ca 2 848 km², hvorav ca 6 km² er sjøareal.

Grensene for nasjonalparken fremgår av vedlagte kart i målestokk, datert Miljøverndepartementet.....20..... De nøyaktige grensene for nasjonalparken skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Beiarn, Bodø, Meløy, Rana, Rødøy og Saltdal kommuner, hos Fylkesmannen i Nordland, i Miljødirektoratet og i Miljøverndepartementet. Det samme gjelder jordskiftekartet som lages etter grensemerking.

Kommentar

I denne paragrafen klargjøres det hvilke eiendommer som er berørt, og hvor forskrift og vernekart skal oppbevares.

«Nye» Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark berører Beiarn, Bodø, Meløy, Rana, Rødøy og Saltdal kommuner, og består av de «gamle» verneområdene Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Gåsvatnan og Saltfjellet landskapsvernområder og Storlia naturreservat. I tillegg er det foreslått utvidelser i Glomdalen og vestover mot Melfjorden, ved Austerdalsvatnet, elvestrengene i Tespa og Bjøllåga og et område ved Havvamåhke i Bodø kommune. Videre er det tatt ut et areal i en korridor langs E6 og jernbane over Saltfjellet. For nærmere beskrivelse av grensen vises det til kart og grensebeskrivelse i høringsdokument.

Totalt landareal for den nye nasjonalparken er 2839 km². Av dette er 95,5 % (2712 km²) statsgrunn, og 4,5 % (127 km²) privat grunn. I tillegg kommer et sjøareal på ca 7 km² i Nordfjorden.

Hvilke eiendommer som blir berørt er hentet fra matrikkelen. Grensen mellom

stat og privat er fastslått og gått opp i alle kommunene, men det kan enkelte steder være uklarheter i grensene mellom private eiendommer. I matrikkelen finne det arealer som er privat grunn, men som kommer opp som «matrikelnummer mangler». Det betyr ikke at det ikke er eiere til disse teigene, men det er ikke registrert i matrikkelen. Disse arealene er ført som «uregistrert jordsameie under gnr xx» i oppstillingen. Det er grunneiernes ansvar å ha oversikt over egen eiendom og kreve retting i matrikkelen. Krav om retting sendes til den aktuelle kommunen.

Festetomter er ikke listet opp i hvilke eiendommer som blir berørt.

§ 3. Vernebestemmelser

I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

Kommentar

Vernebestemmelsene definerer den framtidige bruken av området. Bestemmelsene er samlet under tema. Bestemmelsene har en oppbygging der forbudet/hovedregelen nevnes først. Deretter kommer en oversikt over unntak fra forbudet/hovedregelen og til sist hva det kan søkes om unntak for. Det at man kan søke om unntak for ulike tiltak innebærer ikke at forvaltningsmyndigheten må gi tillatelse. En eventuell tillatelse skal gis etter en nøye vurdering av tiltakets konsekvenser i forhold til verneformålet. Dispensasjon kan gis på vilkår.

Vernebestemmelsene kommer i tillegg til annen lovgivning. For eksempel vil bruk av motoriserte kjøretøyer i nasjonalparken være avhengig av både å ha tillatelse fra grunneier, kommunen etter motorferdselloven og fra forvaltningsmyndigheten etter

verneforskriften. Tiltak som forskriften ikke regulerer må fortsatt ha tillatelse etter gjeldende særlov.

1. Landskapet

1.1 Vern mot inngrep i landskapet

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, etablering av oppdrettsanlegg, opplag av båter, gjerding, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving, utfylling og henleggelse av masse, sprenging boring, bryting av stein, mineraler og fossiler, fjerning av større stein og blokker, fjerning og ødeleggelse av biologisk og geologisk materiale i grotter, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.

Det er heller ikke tillatt å utføre forundersøkelser for tekniske inngrep som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter.

1.2 Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:

- a) vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger som ikke fører til bruksendring. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse.
- b) vedlikehold av stier, skiløyper, skilt, bruer og liknende i samsvar med forvaltningsplan.
- c) Oppsetting av midlertidige gjerder i landbruket og reindrifta som skal stå en sesong.
- d) Lagring av stolper og netting/duk i forbindelse med gjerding i jordbruk eller reindrift.

e) Vedlikehold av vei til Nordlund gård av Jarbrufjell i henhold til forvaltningsplan. Vedlikehold innebærer ikke opprustning til annen veiklasse.¹⁰

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) ombygging
- b) mindre utvidelse av bygninger, eller oppføring av frittstående bygning som kun skal benyttes til uthus/utedo¹¹
- c) gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- d) bygging av bruer og legging av klopper.
- e) oppsetting av skilt og merking av stier.
- f) ombygging og oppsetting av gjerder.
- g) oppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er nødvendig for utøvelse av reindrift.
- h) bruksendring av eksisterende bygninger.
- i) riving av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk.
- j) oppføring av nødvendige navigasjonsinstallasjoner og andre farledstiltak for å trygge ferdselen til sjøs.
- k)¹² En viss opprusting av veien til Nordlund gård av Jarbrufjell.
- l)¹³ nødvendige tiltak og innretninger på privat grunn for utøvelse av tradisjonell landbruksdrift¹⁴

¹⁰ Arbeidsutvalget ønsket ikke at den siste setningen *vedlikehold innebærer ikke opprustning til annen veiklasse* skulle være med I arbeidsutvalgets alternative forslag tas dette punktet ut da det gjelder Gåsvatnan landskapsvernområde

¹¹ Arbeidsutvalget foreslår alternativ formulering: mindre utvidelse av bygninger i henhold til kommuneplanens arealdel eller oppføring av frittstående bygning som kun skal benyttes til uthus/utedo/naust til eksisterende hytter.

¹² I arbeidsutvalgets alternative forslag tas dette punktet ut da det gjelder Gåsvatnan landskapsvernområde

¹³ I arbeidsutvalgets alternative forslag tas dette punktet ut da dette er noe som i dag gjelder i Gåsvatnan landskapsvernområde.

¹⁴ Her ønsker arbeidsutvalget et punkt m hvor forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppsetting av master for mobildekning

Ombygging, utvidelse og nybygg skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.

Kommentarer til § 3 pkt 1

Punkt 1.1 Vern mot inngrep i landskapet
I nasjonalparker er det et generelt vern av landskapet. Alle inngrep som endrer landskapet er i hovedregelen forbudt. Dette gjelder kun inngrep på overflaten. Det vil si at om man skal lage en tunnel under en nasjonalpark, vil ikke denne rammes av forskriften med mindre den fører til inngrep/forandringer på overflaten. Dette har for eksempel betydning for eventuell framtidig veiføring mellom Melfjordbotn og Straumdalen via Nordfjorden i Rødøy.

Opplistingen under pkt 1.1 skal være typiske eksempler på ulovlige inngrep. Den skal være så konkret som mulig og tilpasses det enkelte verneområde. At opplistingen ikke er uttømmende innebærer et forbud mot liknende inngrep eller tiltak. Formuleringen om fjerning eller ødeleggelse av inventaret i grotter er tatt inn i tråd tidligere forskrift, innspill fra Norsk Grotteforbund og på bakgrunn av at nasjonalparken har spesielt viktige karst og grottelokaliteter.

Punkt 1.2 bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for

Punktet gir generelle unntak. Disse skal beskrives og avgrenses presist. Det finnes en rekke eksempler på at "lovlige" tiltak gjennomført over en rekke år, samlet innebærer en uheldig påvirkning på landskapet, og denne typen tiltak skal ikke komme inn her.

I 1.2 a) og b) er det gitt åpning for vedlikehold av bygninger og stier, skilt og liknende. Videre er det presisert at vedlikehold ikke omfatter ombygginger og utvidelser av hytter. Dette må det søkes om, jf. 1.3 a). Vedlikehold av bygninger er altså tillatt. Arbeider som gjøres med sikte

på bruksendring krever imidlertid tillatelse etter verneforskriften. Bruksendring krever også ofte tillatelse etter plan- og bygningsloven. Med ombygging menes bygningsmessige endringer innenfor eksisterende grunnflate. Innvendig ombygging som ikke endrer bruken av bygningen er tillatt. Arbeider som gjøres med sikte på bruksendring krever imidlertid tillatelse etter verneforskriften. Bruksendring krever også ofte tillatelse etter plan- og bygningsloven.

Stier, skilt og liknende er gjennomgått i utarbeidelse av forvaltningsplan for nasjonalparken, det vises skisse til forvaltningsplan for nærmere beskrivelse av dette og hvilke krav som stilles, for eksempel ved vedlikehold av merking.

Punkt 1.2 c) og d) er lik bestemmelsene som ble vedtatt for Låhku nasjonalpark i 2012, men er altså et avvik fra malen. I eksisterende bestemmelsene for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er ikke dette tatt med, selv om det finnes en bestemmelse om vedlikehold av gjerder og andre innretninger til bruk for beiting. Vedlikehold er dekt opp av punkt 1.2 a) og gjelder både midlertidige og permanente gjerder. Punkt 1.2 c) og d) fanger derimot opp behov for å sette opp midlertidige gjerder, dvs som skal stå i en sesong, jf. reindriftsloven. Slike gjerder blir i dag satt opp, og settes i første rekke opp på snødekt mark. Fylkesmannen mener dette er akseptabelt i forhold til verneverdiene, og hensiktsmessig i forhold til reindrift at dette er unntatt fra bestemmelsene i verneforskriften. Slike gjerder tas ned etter bruk og lagring av stolper og netting/duk må skje forsvarlig dersom det ikke skal rammes av § 3 punkt 7 Forurensning i forskriften.

I punkt 1.2 er også tatt inn en bokstav e som åpner for vedlikehold av vei til Nordlund gård av Jarbruffjell i henhold til forvaltningsplan. Vedlikehold innebærer

ikke opprusting til annen veiklasse. Dette er tatt inn som følge av at liknende bestemmelser fantes i Gåsvatnan landskapsvernområde. Veien er per i dag opprustet noe siden vernevedtaket i 1989, men ikke stengt med bom slik forskriften forutsatte. Motorferdselen langs veien har økt noe, da det også er gitt tillatelser til motorferdsel langs denne traséen utover det som er motorferdsel til Jarbruffjell gård. Det er av hensyn til verneverdiene, landskap og friluftsliv ikke ønskelig at trafikken på veien skal øke utover dagens nivå. Det er derfor i forskriften presisert at den ikke kan rustes opp til annen veiklasse, det vises da til landbruksveinormalene. Dette punktet bidrar til å sikre mulighet for fortsatt drift og ivaretagelse av gården, innmarka og bygningene. Arbeidsutvalget har her et alternativt forslag der det ikke presiseres at vedlikehold ikke innebærer opprustning til annen veiklasse.

Punkt 1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til

Dette er inngrep som forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til, dette innebærer altså en søknadsplikt. Under dette punktet er det noen endringer i forhold til forskriftsmalen. Dette er tiltak som man ser at det er behov for, men som det samtidig er viktig å ha kontroll med. Etter søknad kan det gis tillatelse til ombygging, mindre utvidelser, gjenoppføring av bygninger etter brann eller naturskade og riving av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk. Det foreslås også å åpne for mindre utvidelser og oppføring av frittstående bygninger som kun skal benyttes til uthus/utedo. Arbeidsutvalget har alternative forslag til formulering av disse punktene.

Videre åpnes det for muligheter for oppsetting av skilt langs merka stier.

Av hensyn til reindrifta videreføres at det kan gis tillatelse til visse bygninger og anlegg som er nødvendig i næringsøyemed.

Videre kan det søkes om bruksendring av eksisterende bygninger. Riving av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og samme bruk vil kunne tillates etter søknad.

Det er tatt inn et punkt om mulighet til å gi tillatelse til en viss opprusting av veien til Nordlund gård av Jarbruffjell, se også omtale av punkt 1.2 e. Formuleringen en viss opprusting er en videreføring fra forskriften for Gåsvatnan landskapsvernområde. Det kan ikke tillates opprusting til annen veistandard, for eksempel fra traktorvei til bilvei. Dette punktet vil innbefatte eventuelle situasjoner der det er behov for å gå ut over vanlig vedlikehold (som kan skje uten søknad), for eksempel etablering av nye stikkrenner eller liknende.

Siste punkt er også en videreføring fra landskapsvernområdene om at det kan gis tillatelse til nødvendige tiltak og innretninger på privat grunn for utøvelse av tradisjonell landbruksdrift. Dette kan for eksempel være saltslikkesteiner, gjerder eller liknende.

En vesensforskjell fra eksisterende forskrift er at forslaget ikke åpner for bygging av foreningshytter, altså det som ofte omtales som åpne hytter for allmennheten. Forslaget om denne innstramningen følger av at dette ikke er et punkt som finnes i dagens forskriftsmaler for nasjonalparker. Videre er det bygget et stort og godt hyttenett gjennom turistforeninger og jeger- og fiskerforeninger. I innspillene til oppstart kom det inn en del innspill på nye foreningshytter, naust og vindskydd. Arbeidsutvalget sluttet seg til bestemmelsene i malen på dette punktet ut fra at bygging av hytter er store inngrep med store følger for natur gjennom ferdsl

og forstyrrelse. Dersom dette blir stående vil det medføre at det ikke kan bygges nye foreningshytter i nasjonalparken, vedlikehold og mindre utvidelser av eksisterende hytter kan det gis tillatelse til, jf. omtale over.

2. Plantelivet

2.1 Vern av plantelivet.

Vegetasjon, herunder døde busker og trær, er vernet mot all skade og ødelegging. Særmerkte og dekorative trær, og hule trær og stammer ellers, som er med på å prege landskapet må ikke felles eller fjernes. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.

2.2 Bestemmelsen i 2.1. er ikke til hinder for:

- a) beiting.
- b) skånsom bruk av trevirke til bålbrekking.
- c) plukking av bær og matsopp.
- d) plukking av vanlige planter til eget bruk.
- e)¹⁵ skjøtsel av innmark på Nordlund gård av Jarbruffjell, Jordbrua, Bredek, Stormdalen gård og Granneset
- f) uttak av plantefelt og skånsomt uttak av lauvtrevirke på privat grunn til eget bruk etter retningslinjer i forvaltningsplan.
- g) Uttak av materialer til tradisjonell samisk husflid og tradisjonelle samiske bruksgjenstander

2.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Hogst av ved til hytter og gammer i nasjonalparken.¹⁶
- b) annet uttak av trevirke

2.4 Regulering av beiting:

¹⁵ I arbeidsutvalgets alternative forslag tas stedsnavnene Jarbru og jordbrua ut da dette er områder som ligger i Gåsvatnan landskapsvernområde

¹⁶ Arbeidsutvalget ønsker at hogst av ved til hytter og gammer tilknyttet reindriftsnæring skal plasseres som punkt 2.2 bokstav h, altså at det ikke er søknadspliktig.

Direktoratet for naturforvaltning kan ved særskilt forskrift forby beiting som kan skade eller ødelegge naturmiljøet.¹⁷

Kommentar § 3 punkt 2

I utgangspunktet er all vegetasjon, også døde busker og trær, fredet mot all skade og ødeleggelse.

Bruk av nasjonalparken til beite vil kunne fortsette som før med de begrensinger som finnes i annet lovverk og beiterettigheter etc. Dette reguleres ikke av verneforskriften. Eventuelle konflikter om beitebruk skal forsøkes løst i minnelighet. Det er i verneforskriften tatt inn en bestemmelse som åpner for at Miljødirektoratet ved særskilt forskrift skal kunne forby beiting som kan skade eller ødelegge naturmiljøet. I de snart 25 år Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark har eksistert har Fylkesmannen ikke registrert store negative konsekvenser som følge av høyt beitetrykk. I de seinere år har Midtre Nordland Nasjonalparkstyre imidlertid registrert noe tråkkskader etter beite med storfe og det er anbefalt at beitetrykket vurderes for enkelte naturtyper. Paragraf 3, punkt 2.4 er tatt med som en siste sikkerhetsventil om det i fremtiden skulle bli overbeiting eller andre skader som ikke løses på andre måter. Bruk av denne paragrafen krever høring og er ikke noe som eventuelt vil bli innført uten forvarsel. Arbeidsutvalget foreslår at denne bestemmelsen tas ut av forskriften.

En generell fredning av plantelivet gjør at det må presiseres at det er tillatt å plukke bær, sopp mv. Dette imøtekommer også den spesifikke bestemmelsen i tidligere forskrifter om at det var lov «å plukke vanlige planter til pynt i hyttene».

Det foreslås åpnet for uttak av plantet gran og skånsomt uttak av lauvtrevirke til eget bruk på privat grunn etter retningslinjer

¹⁷ Arbeidsutvalgets alternative forslag er at 2.4 tas ut av forskriften

beskrevet i forvaltningsplan. Det er her viktig at forvaltningsplanen viser hvor det er plantet gran. Dette er en videreføring med en liten innstramming av bestemmelsene i verneforskriftene for landskapsvernområdene og en liberalisering av eksisterende verneforskrift for nasjonalparken. I forvaltningsplanen vil det gis føringer for hvor, når og hvordan det kan hogges, eventuell hogst som skal gjennomføres på andre måter trenger særskilt tillatelse.

Det er også foreslått en åpning for at uttak av materialer til tradisjonell samisk husflid og tradisjonelle samiske bruksgjenstander kan skje uten søknad.

Det foreslås at det kan gis dispensasjon for hogst av ved til hytter og gammer i nasjonalparken. Hyttene ligger hovedsakelig i tre områder, og disse områdene er i ulik grad skogdekt. Pr. i dag hogges det såpass lite at det ikke er noen konflikt med verneverdiene, men om omfanget skulle øke mye kan det være aktuelt å sette strengere vilkår for hogsten. Dette foreslås derfor som søknadspliktig.

3. Dyrelivet

3.1 Vern av dyrelivet.

Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser, er vernet mot skade og unødvendig forstyrrelse. Utsetting av dyr på land og i vatn er forbudt. Direktoratet for naturforvaltning kan, ut fra verneformålet eller behovet for referanseområder der vanlig jakt ikke forekommer, bestemme at dyrelivet i hele eller bestemte soner av verneområdet skal være totalfredet mot slik jakt. Direktoratet for naturforvaltning kan på samme måte unnta enkelte arter fra vanlig jakt.

3.2 Bestemmelsen i pkt 3.1 er ikke til hinder for:

a) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.

b) skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk

3.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

a) utsetting av fisk fra lokale fiskestammer hvor dette er gjort tidligere.

Kommentar § 3 punkt 3

3.1. Vern av dyrelivet

Dette punktet følger for det meste standard forskrift. Alt dyreliv – også det som ikke dekkes av viltloven – er i utgangspunktet fredet i en nasjonalpark. I likhet med det som gjelder generelt, er det et forbud mot utsetting av dyr.

3.2 Bestemmelsen i pkt 3.1 er ikke til hinder for

Denne paragrafen betyr at fiske i ferskvann reguleres av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Lakse- og innlandsfiske-loven med underliggende forskrifter. Fiske i saltvann reguleres av havressursloven med underliggende forskrifter. For jakt er det nml, viltloven og havressursloven (sel) med underliggende forskrifter som er aktuelle. I tillegg er grunneiers rett til å tillate eller forby jakt og fiske i ferskvann på egen eiendom tilstede. Dette betyr i praksis at jakt og fiske vil kunne foregå på lik linje med det som gjelder utenfor verneområdet. Uttak av rovvilt vil også kunne foregå på lik linje med områder utenfor.

Forskriftsmalen inneholder et punkt hvor forvaltningsmyndigheten kan tillate kalking av vatn og elver som er nødvendig for å hindre at en art dør ut. I store deler av Saltfjellet-Svartisen er berggrunnen i hovedsak karbonatbergarter. Vi kan ikke se at kalking vil være et aktuelt skjøtselstiltak i området. Fylkesmannen foreslår derfor at denne bestemmelsen ikke tas inn i forskriften.

3.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til

Det foreslås at fisk fra lokale stammer kan settes ut etter dispensasjon der dette er gjort tidligere. I området har det vært satt ut fisk i svært mange vann tidligere. Bestemmelsen er tatt inn for å gi forvaltningsmyndigheten en viss kontroll med omfanget og hvor fisk settes ut. Det vil være aktuelt å gi flerårige dispensasjoner.

4. Kulturminner

4.1 Vern av kulturminner

Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner skal ikke flyttes eller fjernes.

4.2 Forvaltningsmyndighetene kan gi tillatelse til:

Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

Kommentar

4.1 Det er aktuelt med særskilte bestemmelser om kulturminner i de fleste nasjonalparkene. Bestemmelsene om kulturminner endrer imidlertid ikke kulturminnemyndighetens ansvar for ivaretagelse av kulturminner. Ansvar for kulturminner er tillagt Riksantikvaren og regional kulturminnemyndighet ved fylkeskommunen eller Sametinget.

4.2 All skjøtsel og restaurering av kulturminner skal på forhånd være avklart med kulturminnemyndigheten. Restaurering eller skjøtsel skal ikke stride mot verneformålet.

5. Ferdsel

5.1 Generelt om ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner og tamrein

5.2 Organisert ferdsel

Bestemmelsene i denne forskriften er ikke til hinder for organisert turvirksomhet til

fots så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.

Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplan.

5.3 Sykling og organisert bruk av hest
Sykling og organisert bruk av hest er tillatt på veier, samt traseer som er godkjent for slik bruk i forvaltningsplanen.

5.4 Regulering av ferdsel

Innenfor nærmere avgrensa deler av nasjonalparken kan Direktoratet for naturforvaltning ved særskilt forskrift regulere eller forby ferdsel som kan skade naturmiljøet.

5.5 Omlegging av stier

Av hensyn til naturmiljøet og kulturminner kan forvaltningsmyndigheten legge om eller kreve fjernet merking av stier og løyper.

5.6 Generelle unntak for ferdsel

Reglene i punkt 5 gjelder ikke ferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.

Kommentar § 3 punkt 5 Ferdsel

Bestemmelsen for ferdsel i forslag til forskrift for nasjonalparken følger siste versjon av standard forskrift fra Miljødirektoratet.

Utgangspunktet er fri ferdsel i utmark. Restriksjoner på organisert ferdsel er tatt inn for å sikre en dialog mellom brukere og forvaltning og gi forvaltningsmyndigheten mulighet til å styre uheldig ferdsel slik at det ikke

oppstår konflikter i forhold til dyreliv, sårbar natur og kulturminner. For tilbydere av organiserte friluftaktiviteter oppfordres til kontakt med forvaltningen i forkant av aktiviteten slik at søknadsplikt kan avklares tidlig.

I St.prp. nr. 65 (2002-2003) ble det lagt til grunn at den opplevelsesverdi urørt natur i våre fjellområder og nasjonalparker representerer, skal være grunnlag for økt turistmessig bruk og verdiskapning i fjellbygdene. Det vil innenfor rammene av verneforskriften være mulig å drive med ulike reiselivsrelaterede aktiviteter som guiding, fjellføring og annen organisert turvirksomhet. Dette uavhengig av om virksomheten er kommersiell eller ikke-kommersiell. Det avgjørende i forhold til verneforskriften er virksomhetens virkning på naturmiljøet.

Utviklingen viser at turoperatører kan utvikle reiselivstilbud som over tid kan bli en trussel mot verneverdiene. Kontroll med større arrangementer og noen former for organiserte turer kan derfor virke forebyggende mot slitasje/skade på vegetasjon eller forstyrrelse av dyreliv. Unødvendig regulering/kontroll skal unngås og faste arrangementer bør kunne få flerårige dispensasjoner hvis det ikke oppstår konflikter i forhold til naturmiljøet. Forvaltningsplanen skal avklare hvilke typer organisert ferdsel som krever særskilt tillatelse. Det er viktig at en sikrer dialog mellom forvaltningen og brukere for å unngå at aktiviteter kommer i konflikt med verneverdiene. Større arrangementer, konkurranser og jaktprøver er normalt aktiviteter som må omsøkes.

Gjennom arbeidet med forvaltningsplan må områdets sårbarhet, mulighetene for kanalisering av ferdsel, behov for tilrettelegging osv. vurderes

Punkt 5.3 Sykling og bruk av hest er aktiviteter som i en del terreng har

slitasjevirkning ut over de fleste andre ferdselsformer, det er derfor behov for å ha kontroll med hvor hest og sykkel benyttes. Med traseér menes stitraséer, løypetraséer og kjørespor.

Punkt 5.4 Denne bestemmelsen vil kun være aktuell innenfor et avgrenset område hvor ferdsel er en direkte trussel mot verneverdiene. Utarbeidelse og vedtakelse av slik forskrift følger forvaltningslovens bestemmelser. Det kan da tenkes regulering av ferdsel både i tid og rom, for eksempel finnes eksempler på vernede områder hvor det er ferdselsforbud i hekkeperioden for særlig sårbare arter.

Punkt 5.5 Dersom en sti eller løype har betydelig negative konsekvenser for naturmiljø, kulturminner eller annet, kan det kreves at denne legges om eller at merkingen fjernes. Denne bestemmelsen brukes bare unntaksvis, men for eksempel i Junkerdal nasjonalpark ble ei sti lagt om over en kortere strekning opp mot Solvågvatnet av hensyn til den svært sjeldne planten grønlandsstarr. Alt etter hvilken konflikt det er, kan det være snakk om omlegging over en kortere eller lengre strekning.

Punkt 5.6 Dette punktet følger standard forskrift.

6. Motorferdsel

6.1 Forbud mot motorferdsel

Motorferdsel til lands, til vanns og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt. Med landing menes her også henting og bringing av passasjerer og gods selv om landing i egentlig forstand ikke skjer.

6.2 Bestemmelsen i pkt 6.1 er ikke til hinder for:

a) motorferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og

oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.

Bestemmelsen gjelder ikke øvingskjøring.

b) nødvendig bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med utøvelse av reindrift. Leiekjører for reineier eller reindrifftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.

c) motorferdsel for uttransport av syke/skadde bufe og tamrein i medhold av lov om dyrevelferd. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.

d) ferdsel med motordrevet båt på Nordfjorden

e) Nødvendig motorisert ferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende kraftanlegg. Ferdselen bør primært skje med beltekjøretøy på vinterføre. Traseer for slik kjøring fastsettes i forvaltningsplan, jf. § 5.

f) Motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på kraftlinjer og kraftanlegg. Det skal i ettertid sendes melding til forvaltningsmyndigheten

g) Oppkjøring av skiløype til Reinhornrennet.

¹⁸

6.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

a) øvingskjøring for formål nevnt i pkt 6.2

a).

b) bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med bufehold.

c) bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med vedhogst etter pkt. 2.3.

d) bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av varer og utstyr til hytter.

e) bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, anlegg og innretninger.

¹⁸ Arbeidsutvalget foreslo et alternativt punkt 6.2 h om bruk av motorbåt i reindrift

f) bruk av lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget eller luftfartøy for uttransport av felt elg og hjort.¹⁹

g) bruk av luftfartøy eller motorkjøretøy på barmark i forbindelse med reindrift.

h) motorferdsel på snødekt mark for varig forflytningshemmede til egen hytte i samsvar med forvaltningsplan

i)²⁰ Nødvendig transport til fjellgården Nordlund av Jarbrufjell.

j)²¹ Oppkjøring av skiløype til Trollhaugan/Godhola.

²²

²³

For reindriften legges det opp til en praksis med flerårige tillatelser med grunnlag i godkjent distriktsplan etter reindrifftsloven slik at næringen kan utøves på en tilfredsstillende måte.

Kommentar § 3 punkt 6

Motorferdsel er et omstridt tema så vel i verneplanprosesser som i den generelle samfunnsdebatten.

Motorferdselregelverket er under revisjon, men verneforskriften vil likevel være styrende for hva som kan tillates i et verneområde. Verneforskriften kan ikke lempe på reglene i motorferdselloven, det er med andre ord ikke anledning til å ha et mer liberalt regelverk innenfor et verneområde enn utenfor. Det er hensynet

¹⁹ Arbeidsutvalgets alternative forslag er at beltekjøretøy erstattes med motorkjøretøy. Forskjellen er at det alternative forslaget åpner for bruk av motorkjøretøy uavhengig av belter eller ikke.

²⁰ I arbeidsutvalgets alternative forslag tas dette punktet ut da det gjelder Gåsvatnan landskapsvernområde

²¹ Arbeidsutvalget ønsker et alternativ der det åpnes for oppkjøring av skiløyper etter søknad uten henvisning til sted.

²² Arbeidsutvalgets alternative forslag innebærer et punkt 6.3 k nødvendig bruk av motorkjøretøy etter eksisterende veier for utøvere av tradisjonelt landbruk

²³ Arbeidsutvalgets alternative forslag innebærer et punkt 6.3 l om utkjøring av åte

til verneverdiene og verneformålet som er førende for forskriftsutformingen.

Nasjonalparken opprettes med hjemmel i naturmangfoldlovens § 35 hvor det blant annet heter at Forskriften skal (...) sikre en uforstyrret opplevelse av naturen. I odelstingsproposisjon nr 52 (2008-2009) er dette utdypet, her heter det at dette har sammenheng med at opplevelsesverdien ofte er en viktig verneverdi i nasjonalparker. Til opplevelsesverdien hører ikke bare synsinntrykkene, men også opplevelsen av stillhet og naturens lukter og lyder. Bestemmelsen innebærer bl.a. at virksomhet som medfører støy, f.eks. motorferdsel, bør forbys i den grad den kan redusere opplevelsesverdien. Motorferdselen skal fortsatt reguleres strengt i nasjonalparkene.

I henhold til motorferdselloven er motorferdsel i utmark og vassdrag ikke tillatt med mindre annet følger av loven eller vedtak med hjemmel i loven. I verneområder er det spesielle forhold som gjør seg gjeldende. Hensynet til dyrelivet, stillhet, friluftslivet og urørte områder innebærer blant annet at motorisert ferdsel i utgangspunktet er forbudt innenfor nasjonalparker, jf punkt 6.1, og at det bare i særlige tilfeller det skal kunne gis dispensasjon for kjøring. Det er særlig problematisk når det er snakk om barmarkskjøring som skaper stor naturslitasje.

Forskriftsmalen for utarbeiding av forskrifter for verneområder etter naturmangfoldloven legger derfor opp til at det i utgangspunktet er et totalforbud mot motorisert ferdsel, jf § 3 punkt 6.1. Verneområdene har stor verdi for friluftslivet. Det er viktig at det finnes områder tilgjengelig for friluftslivet der motorisert ferdsel er begrenset. Som det framgår av blant annet Stortingsmelding 39 (2000-2001) «Friluftsliv – ein veg til høgare livskvalitet» er dette kvaliteter som

er i ferd med å forsvinne. I kap 9 i nevnte stortingsmelding heter det blant annet at «når bruk av motorkøretøy i utmark likevel må karakteriserast som ein stor miljøtrussel, er dette eit resultat av den samla verknaden av barmarkskjøring og snøscooterkjøring til fritidsbruk. (...) Norsk natur er ikkje lenger ein fristad der ein kan vente å finne ro og stille, og søkje rekreasjon frå støy og mas i kvardagen. Kvardagen er i ferd med å flytte inn i fjellet. Dette er særleg ottefullt når ein ser det i forhold til at ro og fred er dei kvalitetane ved friluftslivet som utøvarane legg mest vekt på. (...) Motorferdsla er negativ også av omsyn til dyrelivet. Terrengekøretøy har stor aksjonsradius. Område som før var vanskelege å nå blir i dag lett tilgjengelege for jakt, fiske og generell forstyrning. Dyr har ikkje høve til å trekkje seg unna for å vere i fred i sårbare periodar. Dette verkar negativt inn mellom anna på reproduksjonen av sårbare arter.»

Generelt er store deler av fjellområdene våre altså belastet med støy og motorisert ferdsel. Samtidig er motorisert ferdsel noe som kan bidra til at personer med funksjonshindring kan ta seg ut i terrenget, bedre tilrettelegging gjennom enklere merking av og oppkjøring av løyper, transport av nødvendig varer og utstyr til hytter og lignende.

Reindrifta har også behov for kjøring på snødekt mark og barmark i forbindelse med reindrift. Omfanget av denne kjøringen vil variere mellom år avhengig av bruken av området. Verneforskriften regulerer reindrifas bruk av motoriserte kjøretøyer innenfor det verna området. Dette er i tråd med reindriftslovens § 23. Denne paragrafen gir i utgangspunktet den den som utøver reindrift adgang til bruk av nødvendige fremkomst- og transportmidler i samsvar med distriktsplan, jf. lovens § 62. Men det heter videre at «(...) Motorisert ferdsel eller flyging inn i område fredet i

medhold av lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern¹ skal foregå i samsvar med fastsatte forskrifter om vern(...))»

Punkt 6.1 Forbud mot motorferdsel

Bestemmelsen følger forskriftsmalen. All motorferdsel på land, i ferskvatn og i lufta under 300 meter fra bakken er i utgangspunktet forbudt.

Formuleringen om at «Med landing menes her også henting og bringing av passasjerer og gods selv om landing i egentlig forstand ikke skjer» er en videreføring fra eksisterende forskrift for Saltfjellet-Svartisen og landskapsvernområdene. Dette er en viktig presisering da det først og fremst er støyen i seg selv som er den påvirkningen som ønskes regulert, og ikke om det faktisk foregår landing eller ikke. Landing vil i mange tilfeller i seg selv påføre liten skade.

Punkt 6.2 Bestemmelsen i pkt 6.1 er ikke til hinder for:

Av hensynet til naturmiljø og friluftslivet er det generelt et behov for å regulere bruken av motorkjøretøy i en nasjonalpark strengere enn det som følger av motorferdselloven. Det er likevel behov for visse unntak.

Punkt 6.2 følger i hovedsak forskriftsmalen og det er gitt direkte unntak for viktige kontroll-, forvaltnings- og redningsoppdrag. Dette punktet omfatter ikke øvelseskjøring for slike formål, dette må det søkes om særskilt i henhold til punkt 6.3 a). Videre kan reindrifta bruke snøskuter på vinterføre. For hjelpere til reindrifta anses ikke SMS som tilstrekkelig dokumentasjon/avtale for at kjøring skal være lovlig. Det er også åpnet for nødvendig motorferdsel i forbindelse med transport av syke/skadde bufe/tamrein i medhold av dyrevernloven.

Ferdsel med båt på sjøen er normalt ikke regulert gjennom verneforskrifter, og det legges ikke opp til det her heller. Bruk av båt i Nordfjorden vil derfor kunne foregå som før. Videre kan beltekjøretøy på vinterføre benyttes i forbindelse med reindrift og drift og vedlikehold av energi og kraftanlegg. På Saltfjellet vil dette gjelde noen traseer som det kan være behov for å benytte for å nå fram til anlegg utenfor nasjonalparken.

I arbeidsutvalgets alternative forslag foreslås at bruk av motorbåt i forbindelse med reindrift skal være unntatt søknadsplikt.

Punkt 6.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

Punkt 6.3 er en opplisting av tilfeller der forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse etter søknad.

Bestemmelsen i punkt 6.3 a) følger forskriftsmalen. Dette punktet fantes ikke i eksisterende forskrift for Saltfjellet-Svartisen, men det var likevel gitt tillatelser etter den generelle unntaksparagrafen for slik øvingskjøring/kjentmannskjøring langs noen traséer. Disse tillatelsene har vært svært omdiskutert i media, det foreligger nå sentrale retningslinjer for behandling av slike søknader sendt ut av Miljøverndepartementet i 2013. Disse vil ligge til grunn for behandling etter 6.3 a).

6.3 b) vil kunne fange opp eventuelle behov, for eksempel utkjøring av gjerdemateriell, saltslikkesteiner etc. Det er ikke tenkt at denne paragrafen skal brukes til for eksempel å leite etter sau på høsten.

I forbindelse med vedhogst vil det kunne være behov for transport på vinterføre, jf. punkt 6.3 c). Det samme gjelder i forhold til varer, utstyr og materialer til hytter,

punkt 6.3 d) og e). Her er forslaget til forskrift endret fra dagens forskrifter da det foreslås at bruk av snøskuter tillates hele vinteren i stedet for bare i perioden mars-april. Det kan være aktuelt å gi flerårige dispensasjoner, og lengden på dette vil avklares i forvaltningsplanen. Et begrenset antall turer til hver hytte vurderes ikke å komme i nevneverdig konflikt med de beskrevne verneverdiene. Dagens praksis i verneområder i Nordland er at forvaltningsmyndigheten gir dispensasjon til inntil seks turer pr. private hytte pr. sesong for nødvendig frakt av varer og utstyr. Bruk av snøskuter krever også tillatelse fra kommunen etter motorferdselloven og fra grunneier. Innspillene i prosessen er at 6 turer er for lite da det er vanskelig terreng å ta seg fram i og store avstander.

Dispensasjoner omfatter vanligvis ikke bruk av følgeskuter. Det er generelt ikke grunnlag for å gi tillatelse til bruk av dette.

I samband med storviltjakt kan det være behov for uttransport av slakt. Forslaget i punkt 6.3 f) er i tråd med forskriftsmalen. Bruk av lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget for uttransport av felt storvilt er tiltak forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til. Hva slags kjøretøy som har så lavt marktrykk at de kan brukes til å frakte storvilt foreslås avklart i forvaltningsplanen. Traseer for slik transport og om det skal være områder der slik transport bør unngås er foreslått i utkast til forvaltningsplan. Arbeidsutvalget har her forslag til alternativ formulering der det ikke begrenses til beltekjøretøy, men til lett motorkjøretøy generelt.

Reindrifta er avhengig av en viss bruk av barmarkskjøretøy. Samtidig er det klart at verneverdiene på Saltfjellet er knyttet til geologi, landskap og naturtyper med vegetasjon som kan ta skade av barmarkskjøring. Videre er det behov for

bruk av luftfartøy, det kan være helikopter eller mikrofly, i utøvelsen av reindrifta. I punkt 6.3. g) foreslås derfor at det kan gis dispensasjon for bruk av luftfartøy og motorkjøretøy på barmark i forbindelse med reindrift i henhold til forvaltningsplan. Det er viktig at forvaltningsmyndigheten har kontroll med barmarkskjøring og det tas sikte på at dette avklares gjennom forvaltningsplan for nasjonalparken og driftsplan for reinbeitedistriktet. Det legges opp til at det slik kan gis flerårige tillatelser med grunnlag i godkjent driftsplan etter reindriftsloven slik at næringa kan utøves på en tilfredsstillende måte.

Punkt 6.3 i) åpner for at det kan gis dispensasjon for bruk av motorkjøretøy for transport til fjellgården Nordlund av Jarbruffjell. Dette er en videreføring fra dagens verneforskrifter, og gjelder for drift av gården.

Det kan oppstå tilfeller der det søkes om persontransport til private hytter for familiemedlemmer som har varig bevegelseshemming. Som varig forflytningshemmet regnes den som ved legeerklæring kan dokumentere at han eller hun på grunn av medfødte fysiske problem, sykdom eller alvorlige skader, fysisk er ute av stand til å forflytte seg utenfor vei, og at dette ikke er en forbigående tilstand. Personer som på grunn av alder eller midlertidig sykdom er forflytningshemmet omfattes ikke av reglen. Fylkesmannen er av den oppfatning at det bør kunne åpnes for en slik begrenset transport etter søknad, og dette er tatt i punkt 6.3 h.

Arbeidsutvalget har forslag til flere tillegg i 6.3. Se kommentarer i kap 4.2.

7. Forurensning

7.1 Forbud mot forurensning

Forurensning og forsøpling er forbudt, samt lagring av materialer og gjerdeutstyr o.l. All bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet er forbudt.

7.2 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

Bruk av sand og liknende til snøsmelting.

7.3 Støy

Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevet modellfly, motordrevet isbor o.l. er forbudt.

Kommentar § 3 punkt 7 Forurensning

Punkt 7.1 forbud mot forurensning

Forurensningsloven gjelder på lik linje i nasjonalparken som ellers. Bestemmelsen går ikke ut over det som ligger i den, men er en presisering av det forbudet som gjelder generelt. Hovedregelen er at avfall skal tas med ut av området. I noen tilfeller kan det likevel være hensiktsmessig at noe avfall brennes for å redusere transportbehovet. Brenning av avfall krever normalt tillatelse etter forurensningsloven. Materialer, gjerdeutstyr o.l. som blir henlagt utendørs f.eks. etter byggarbeider, må transporteres ut av området.

7.2 Det kan gis tillatelse til bruk av sand og jord mv. til snøsmelting. Bestemmelsen åpner ikke for bruk av kalk. Dette er for å åpne for slik bruk når det er nødvendig i forbindelse med for eksempel gjerder i reindrifta.

7.3 Punktet om forbud mot unødvendig støy er i tråd med forskriftsmalen og bygger på samme grunnlag som nevnt i kommentar til punkt 6.

§ 4. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom

sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

Kommentar § 4

Punktet er likt med naturmangfoldlovens § 48, og det kan på dette punktet ikke utformes alternative formuleringer.

I forarbeidene til loven heter det blant annet i ot.prp. 52 (2008-2009) kap 11.8.14.4 heter det blant annet at (...) en generell dispensasjonsbestemmelse skal være en sikkerhetsventil for uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som man ikke kunne forutse på vernetidspunktet. Departementet ser det som vesentlig at en dispensasjonsadgang ikke blir brukt til å uthule vernet. Den skal i første rekke kunne anvendes på søknader som gjelder bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. Det foreligger egne retningslinjer for behandling av saker etter § 48.

§ 5. Forvaltningsplan

Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon osv. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

Kommentar § 5

Utkast til forvaltningsplan skal legges frem samtidig med vernevedtaket. Dersom det er utarbeidet en skjøtelsesplan for området, skal denne inngå i forvaltningsplanen. Forvaltningsplaner skal vise hvordan forskriftene skal praktiseres og være et hjelpemiddel for forvaltningsmyndigheten i den daglige forvaltningen av verneområdet. Målsettingen er å kunne styre aktiviteter/virksomhet innenfor et verneområde slik at det ikke oppstår unødvendige konflikter mellom ulike brukerinteresser. De retningslinjer som trekkes opp i en forvaltningsplan må ligge innenfor rammen av forskriftene.

Forvaltningsplaner skal rulleres med jevne mellomrom, og/eller etter behov. En plan skal rulleres minst hvert 10 år. Midtre Nordland Nasjonalparkstyre har utarbeidet en skisse til forvaltningsplan som følger dette verneforslaget.

§ 6. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

Kommentar § 6

Hjemmel for skjøtsel av verneområder følger av naturmangfoldloven § 47. Det følger av denne bestemmelsen at skjøtselstiltak er tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep.

Forvaltningsmyndigheten skal, hvis mulig, inngå avtale med grunneieren om at denne utfører nærmere bestemte skjøtselstiltak. Eier eller rettighetshaver skal så vidt mulig varsles om skjøtselstiltak på forhånd, og økonomiske fordeler ved gjennomføring av skjøtselstiltak tilfaller grunneieren eller rettighetshaveren. Beslutning om iverksetting av tiltak er ikke et enkeltvedtak som kan påklages.

§ 7. Forvaltningsmyndighet

Miljøverndepartementet fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordning som etableres.

Kommentar § 7

Forvaltningsmyndighet for et verneområde innebærer ansvar for å sikre en utvikling i

tråd med verneformålet.

Forvaltningsmyndigheten har som oppgaver å behandle søknader om dispensasjoner, utarbeide forvaltningsplaner, organisere oppsyn i samråd med SNO, vurdere skjøtselstiltak, samarbeide med andre myndigheter, lag og organisasjoner og holde kontakt med eventuelt rådgivende utvalg.

I dag er Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvaltningsmyndighet for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Gåsvatnan og Saltfjellet landskapsvernområder og Storlia naturreservat, mens Fylkesmannen i Nordland forvalter Blakkådalen, Dypen, Fisktjørna og Semska-Stødi naturreservater.

§ 8. Rådgivende utvalg

Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av nasjonalparken.

Kommentar § 8

Et rådgivende utvalg skal bistå forvaltningsmyndigheten med råd og uttalelser i aktuelle forvaltningsspørsmål. Sammensetningen av slike råd må vurderes bl.a. ut fra brukerinteressene og forvaltningsmessige utfordringer. I samiske områder skal samiske interesser være representert i rådgivende utvalg. Rådgivende utvalg bør som hovedregel oppnevnes for hele verneområdet.

Det er i dag opprettet et rådgivende utvalg av Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

§ 9. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift (...)

Kommentar § 9

Ikrafttredelse av forskriften vil normalt være dato for vernevedtaket, dvs. når vedtaket blir truffet av regjeringen ved kgl. res. Dersom tidligere forskrift skal

oppheves, angis ”Fra samme tidspunkt oppheves forskrift [dato] nr... om... ”.

4.2 Arbeidsutvalgets forslag

4.2.1 Arbeidsutvalgets alternative forslag til forskrift for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark

Arbeidsutvalget har et hovedalternativ som innebærer at Saltfjellet landskapsvernområde og Gåsvatnan landskapsvernområde består. § 1 formålsparagrafen vil endres som beskrevet i fotnotene i kap 4.1 slik at områder eller spesifikke verdier som ligger i landskapsvernområdene ikke omtales i verneforskriften. Fotnotene i kap 4.1 beskriver videre endringer som arbeidsutvalget ønsker på enkeltpunkter. I dette kapitlet gjengis arbeidsutvalgets forslag til verneforskrift for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark forutsatt at Gåsvatnan og Saltfjellet landskapsvernområder består, men at grensene endres slik som foreslått i kap 3,2. For å lette forståelsen er de punkter i forskriften der det er avvik fra Fylkesmannens forslag markert med understreking.

Fastsatt ved kongelig resolusjon
.....med hjemmel i lov 19. juni
2009 nr. 100 om forvaltning av naturens
mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. §
35 og § 62. Fremmet av
Miljøverndepartementet

§ 1. Formål

Formålet med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er å bevare et stort og vakkert naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap og som er uten tyngre naturinngrep.

Nasjonalparken skal sikre variasjonsbredden av naturtyper og landskap i et naturgeografisk sentralt område der variasjonene i naturforholdene er særlig markert og verdifull. Her finnes nord- og sørgrensen for en rekke arter. Området er rikt på botanisk interessante arter, og er også et kjerneområde for den norske fjellrevbestanden.

Saltfjellet-Svartisen ivaretar større intakte økosystemer som den meget produktive Stormdalen, de viktige våtmarksområdene Krukkimyrene og Riebbievaggi. Landskapet er variert og storslått og nasjonalparken sikrer områder fra fjord til fjell i Nordfjorden, og fra kyst til innland. Nasjonalparken skal også sikre et av Norges største isbremmassiver, Svartisen, interessante avsmeltningsområder og glasiale løsmasseavsetninger.

Saltfjellet – Svartisen skal også bidra til å sikre deler av kjerneområdet for norske grotte og karst-forekomster, herunder Pikhågan, Jordtullasystemet og Marmorslottet.

I tillegg skal nasjonalparken sammen med Melfjorden landskapsvernområde, Gåsvatnan landskapsvernområde, Saltfjellet landskapsvernområde, Fisktjørna og Dypen naturreservater bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Allmennheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom

utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Privat: 27/1, 27/3, 27/4, 27/5, 27/28, 29/8, 34/1, 34/2, 34/3, 34/5, 34/6, 37/1, 37/10, 38/1

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnet

Nasjonalparken dekker et totalareal på ca 2201 km², hvorav ca 6 km² er sjøareal.

Kommentar § 1

*For kommentarer vises til kap 4.1
Forskjellen er at omtale av områder som ligger i Gåsvatnan eller Saltfjellet landskapsvernområde er tatt ut.*

Grensene for nasjonalparken fremgår av vedlagte kart i målestokk, datert Miljøverndepartementet.....20..... De nøyaktige grensene for nasjonalparken skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

§ 2. Geografisk avgrensning

Nasjonalparken berører følgende gnr/bnr:

Beiarn kommune:

Statsgrunn: 68/1, 69/1, 70/1, 71/1, 72/1,
Privat: 19/1, 19/2, 55/7

Verneforskriften med kart oppbevares i Beiarn, Bodø, Meløy, Rana, Rødøy og Saltdal kommuner, hos Fylkesmannen i Nordland, i Miljødirektoratet og i Miljøverndepartementet. Det samme gjelder jordskiftekartet som lages etter grensemerking.

Bodø kommune:

Statsgrunn: 246/1
Private: 246/2, 246/3, 246/4,
Uregistrert jordsameie på gnr 283 og 220

Kommentar § 2

For kommentar vises til kap 4.1.

Meløy kommune:

Stat: 90/1
Privat: 20/4, 20/6, 20/8, 20/13
uregistrert jordsameie på gnr 19

§ 3. Vernebestemmelser

I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

Rana kommune:

Stat: 75/1, 78/2, 121/1, 147/17, 147/18, 147/19
Privat: 78/1, 103/1, 103/2, 104/1, 104/2, 105/1, 105/2, 105/4, 105/6, 106/1, 123/2, 123/3

1. Landskapet

1.1 Vern mot inngrep i landskapet

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, etablering av oppdrettsanlegg, opplag av båter, gjerdning, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving, utfylling og henleggelse av masse, sprenging boring, bryting av stein, mineraler og fossiler, fjerning av større stein og blokker, fjerning og ødeleggelse av biologisk og geologisk materiale i grotter, mineraler eller fossiler,

Rødøy kommune:

Stat: 99/1,
Privat: 25/2, 25/12, 25/15, 26/1, 26/2, 26/5
Uregistrert jordsameie på gnr 25
Uregistrert jordsameie på gnr 26

Saltdal kommune:

Stat: 75/1, 76/1, 77/1, 78/1

drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.

Det er heller ikke tillatt å utføre forundersøkelser for tekniske inngrep som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter.

1.2 Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:

- a) vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger som ikke fører til bruksendring. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse.
- b) vedlikehold av stier, skiløyper, skilt, bruer og liknende i samsvar med forvaltningsplan.
- c) Oppsetting av midlertidige gjerder i landbruket og reindrifta som skal stå en sesong.
- d) Lagring av stolper og netting/duk i forbindelse med gjerding i jordbruk eller reindrift.

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) ombygging
- b) mindre utvidelse av bygninger i henhold til kommuneplanens arealdel, eller oppføring av frittstående bygning som kun skal benyttes til uthus/utedo/naust til eksisterende hytter
- c) gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- d) bygging av bruer og legging av klopper.
- e) oppsetting av skilt og merking av stier.
- f) ombygging og oppsetting av gjerder.
- g) oppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er nødvendig for utøvelse av reindrift.
- h) bruksendring av eksisterende bygninger.

- i) riving av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk.
- j) oppføring av nødvendige navigasjonsinstallasjoner og andre farledstiltak for å trygge ferdselen til sjøs.
- l) oppsetting av master for mobildekning

Ombygging, utvidelse og nybygg skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.

Kommentar § 4 punkt 1

Se også kap 4.1. Arbeidsutvalget foreslår at punkt 1.3 b) kobles opp mot kommuneplanens arealdel. Det vil si at det er aktuell kommuneplan som vil være førende for hvor mye hyttene kan utvides. Dette ut fra en argumentasjon om at det er urettferdig for eiere av hytter innenfor et verneområde at de ikke har samme mulighet til utvidelse som de som har hytter utenfor et verneområde. Videre i samme bokstav foreslår arbeidsutvalget at det også skal tillates oppsett av naust til eksisterende hytter ut fra at noen hytter ikke har naust og at de derfor burde få lov til det. Statskog som grunneier er av den oppfatning at det ikke er en selvfølge at det innvilges nausttomt til alle hytter.

Arbeidsutvalget ønsker også et punkt 1.3 l) som gir mulighet for å tillate oppsett av master for mobildekning. Dette er begrunnet i at området mangler mobildekning (GSM-nettet) og at det vil være hensiktsmessig for å ivareta reindriftas HMS at det gis mobildekning. Det ble likevel i arbeidsutvalget påpekt at det nå tilbys gode mobiltjenester over det gamle NMT-nettet som gir betydelig bedre dekning enn GSM-nettet.

2. Plantelivet

2.1 Vern av plantelivet.

Vegetasjon, herunder døde busker og trær, er vernet mot all skade og ødelegging. Særmerkete og dekorative trær, og hule trær

og stammer ellers, som er med på å prege landskapet må ikke felles eller fjernes. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.

2.2 Bestemmelsen i 2.1. er ikke til hinder for:

- a) beiting.
- b) skånsom bruk av trevirke til bålbrekking.
- c) plukking av bær og matsopp.
- d) plukking av vanlige planter til eget bruk.
- e) skjøtsel av innmark på Bredek, Stormdalen gård og Granneset
- f) uttak av plantefelt og skånsomt uttak av lauvtrevirke på privat grunn til eget bruk etter retningslinjer i forvaltningsplan.
- g) Uttak av materialer til tradisjonell samisk husflid og tradisjonelle samiske bruksgjenstander.
- h) hogst av ved til hytter og gammer tilknyttet reindriftsnæring

2.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Hogst av ved til hytter og gammer i nasjonalparken.
- b) annet uttak av trevirke

Kommentar § 4 punkt 2

Arbeidsutvalget foreslår at hogst av ved til hytter og gammer tilknyttet reindrift ikke skal være søknadspliktig. Dette vil være en liberalisering i forhold til eksisterende forskrift for nasjonalparken. Hogst av ved til andre hytter og gammer i nasjonalparken skal fortsatt være søknadspliktig.

Arbeidsutvalget foreslår at punktet om mulighet for å forby beiting som kan skade eller ødelegge naturmiljøet ved særskilt forskrift ikke tas med. Dette vil gjøre at forvaltningsmyndigheten ikke har mulighet til å regulere beite gjennom verneforskriften dersom det skulle vise seg nødvendig av hensyn til verneverdiene. Eventuelle tiltak mot slik beiting må da skje gjennom god vilje fra beitebruker eller

eventuelt gjennom annet lovverk i landbruk eller reindrift.

3. Dyrelivet

3.1 Vern av dyrelivet.

Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser, er vernet mot skade og unødvendig forstyrrelse. Utsetting av dyr på land og i vatn er forbudt. Direktoratet for naturforvaltning kan, ut fra verneformålet eller behovet for referanseområder der vanlig jakt ikke forekommer, bestemme at dyrelivet i hele eller bestemte soner av verneområdet skal være totalfredet mot slik jakt. Direktoratet for naturforvaltning kan på samme måte unnta enkelte arter fra vanlig jakt.

3.2 Bestemmelsen i pkt 3.1 er ikke til hinder for:

- a) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- b) skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk

3.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) utsetting av fisk fra lokale fiskestammer hvor dette er gjort tidligere.

Kommentar § 3 punkt 3

Punkt 3 i arbeidsutvalgets forslag er likt Fylkesmannens. For kommentarer se kap 4.1.

4. Kulturminner

4.1 Vern av kulturminner

Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner skal ikke flyttes eller fjernes.

4.2 Forvaltningsmyndighetene kan gi tillatelse til:

Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

Kommentar § 3 punkt 4

Punkt 4 i arbeidsutvalgets forslag er likt Fylkesmannens. For kommentarer se kap 4.1.

5. Ferdsl

5.1 Generelt om ferdsl

All ferdsl skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner og tamrein

5.2 Organisert ferdsl

Bestemmelsene i denne forskriften er ikke til hinder for organisert turvirksomhet til fots så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.

Organisert ferdsl og ferdslsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplan.

5.3 Sykling og organisert bruk av hest

Sykling og organisert bruk av hest er tillatt på veier, samt traseer som er godkjent for slik bruk i forvaltningsplanen.

5.4 Regulering av ferdsl

Innenfor nærmere avgrensa deler av nasjonalparken kan Direktoratet for naturforvaltning ved særskilt forskrift regulere eller forby ferdsl som kan skade naturmiljøet.

5.5 Omlegging av stier

Av hensyn til naturmiljøet og kulturminner kan forvaltningsmyndigheten legge om eller kreve fjernet merking av stier og løyper.

5.6 Generelle unntak for ferdsl

Reglene i punkt 5 gjelder ikke ferdsl ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med

ambulans-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.

Kommentar § 3 punkt 5

Punkt 5 i arbeidsutvalgets forslag er likt Fylkesmannens. For kommentarer se kap 4.1.

6. Motorferdsl

6.1 Forbud mot motorferdsl

Motorferdsl til lands, til vanns og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt. Med landing menes her også henting og bringing av passasjerer og gods selv om landing i egentlig forstand ikke skjer.

6.2 Bestemmelsen i pkt 6.1 er ikke til hinder for:

- a) motorferdsl ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i samband med ambulans-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten. Bestemmelsen gjelder ikke øvingskjøring.
- b) nødvendig bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med utøvelse av reindrift. Leiekjører for reineier eller reindrifansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.
- c) motorferdsl for uttransport av syke/skadde bufe og tamrein i medhold av lov om dyrevelferd. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- d) ferdsl med motordrevet båt på Nordfjorden
- e) Nødvendig motorisert ferdsl i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende kraftanlegg. Ferdslen bør primært skje med beltekjøretøy på

vinterføre. Traseer for slik kjøring fastsettes i forvaltningsplan, jf. § 5.
f) Motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på kraftlinjer og kraftanlegg. Det skal i ettertid sendes melding til forvaltningsmyndigheten
h) bruk av motorbåt i reindrift

6.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) øvingskjøring for formål nevnt i pkt 6.2 a).
- b) bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med bufehold.
- c) bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med vedhogst etter pkt. 2.3.
- d) bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av varer og utstyr til hytter.
- e) bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av materialer til vedlikehold og byggarbeid på bygninger, anlegg og innretninger.
- f) bruk av lett terrenggående motorkjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget eller luftfartøy for uttransport av felt elg og hjort.
- g) bruk av luftfartøy eller motorkjøretøy på barmark i forbindelse med reindrift.
- h) motorferdsel på snødekt mark for varig forflytningshemmede til egen hytte i samsvar med forvaltningsplan
- j) Oppkjøring av skiløyper
- k) nødvendig bruk av motorkjøretøy etter eksisterende veier for utøvere av tradisjonelt landbruk
- l) utkjøring av åte

For reindriften legges det opp til en praksis med flerårige tillatelser med grunnlag i godkjent distriktsplan etter reindriftsloven slik at næringen kan utøves på en tilfredsstillende måte.

Kommentar § 3 punkt 6

For kommentarer til de punktene der Fylkesmannen og arbeidsutvalget har felles forslag vises til kap 4.1.

Arbeidsutvalget foreslår at bruk av motorbåt i reindrift skal være unntatt søknadsplikt, altså plassert under pkt 6.2. dette med begrunnelse at det vil være uheniktsmessig for reindriften å måtte dra ned fra fjellet for å søke om dette ved behov.

I pkt 6.3 f foreslår arbeidsutvalget å endre fra lett beltekjøretøy til lett motorkjøretøy. Dette vil medføre at det kan gis tillatelse for bruk av ATV eller liknende også uten belter for frakt av felt elg eller hjort.

Arbeidsutvalget foreslår også at det skal gis mulighet for å tillate oppkjøring av skiløyper. Fylkesmannens forslag er at de løyper som har tradisjon for preparering nevnes med navn i forskriften, dette er Reinhornrennet i Beiarn og løype til Godhøla i Saltdal. Fylkesmannen er skeptisk til en generell mulighet for preparering da det, etter Fylkesmannens vurdering, innebærer en uthuling av naturmangfoldlovens ordlyd i § 35 om at det er (...) naturområder (...) som kan vernes som nasjonalpark. Preparering av løyper er i denne sammenheng sidestilt med idrettsanlegg. Arbeidsutvalget mener en generell åpning for oppkjøring av løyper gir en fleksibilitet og mulighet for framtidige ønsker om oppkjørte løyper. Og argumenterer med at preparering av løyper er positivt for folkehelse og mulighet for skigåing.

Arbeidsutvalget ønsker også at det skal kunne gis tillatelse til bruk av motorkjøretøy etter eksisterende veier for utøvere av tradisjonelt landbruk. Eksisterende veier må defineres i forvaltningsplan. Fylkesmannen mener det ikke finnes traséer som kan defineres som veier innenfor dagens nasjonalpark.

Arbeidsutvalget ønsker også at det skal kunne gis tillatelse til utkjøring av åte. Dette er aktuelt i forbindelse med jakt på rovvilt.

7. Forurensning

7.1 Forbud mot forurensning

Forurensning og forsøpling er forbudt, samt lagring av materialer og gjerdeutstyr o.l. All bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet er forbudt.

7.2 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

Bruk av sand og liknende til snøsmelting.

7.3 Støy

Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevet modellfly, motordrevet isbor o.l. er forbudt.

Kommentar § 3 punkt 7

Punkt 7 i arbeidsutvalgets forslag er likt Fylkesmannens. For kommentarer se kap 4.1.

§ 4. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

Kommentar § 4

§ 4 følger direkte av naturmangfoldloven og kan ikke utformes på annen måte.

§ 5. Forvaltningsplan

Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon osv. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

Kommentar § 5

§5 i arbeidsutvalgets forslag er likt Fylkesmannens. For kommentarer se kap 4.1.

§ 6. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

Kommentar § 6

§ 6 i arbeidsutvalgets forslag er likt Fylkesmannens. For kommentarer se kap 4.1.

§ 7. Forvaltningsmyndighet

Miljøverndepartementet fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordning som etableres.

Kommentar § 7

§ 7 i arbeidsutvalgets forslag er likt Fylkesmannens. For kommentarer se kap 4.1.

§ 8. Rådgivende utvalg

Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av nasjonalparken.

Kommentar § 8

§ 8 i arbeidsutvalgets forslag er likt Fylkesmannens. For kommentarer se kap 4.1.

§ 9. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

Kommentar § 9

§ 9 i arbeidsutvalgets forslag er likt Fylkesmannens. For kommentarer se kap 4.1.

4.2.2 Arbeidsutvalgets forslag til revidert forskrift for Saltfjellet landskapsvernområde

Dette kapitlet gjengir forslag til forskrift for Saltfjellet landskapsvernområde. Arbeidsutvalget forutsetter at grensene endres som foreslått i kap. 3 og at Semska-Stødi naturreservat oppheves og innlemmes i landskapsvernet.

Forskrift om vern av Saltfjellet landskapsvernområde i Rana og Saltdal kommuner i Nordland fylke

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970, nr. 63, § 5, jf. § 6 og § 21, § 22 og § 23, er et område i Saltdal og Rana kommuner, Nordland fylke, vernet som landskapsvernområde ved kgl.res. av 8. september 1989 under betegnelsen Saltfjellet landskapsvernområde. Ved kongelig resolusjon av.....med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr.100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf § 36 og § 62 er det fastsatt endrede verneforskrifter. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med Saltfjellet landskapsvernområde er å ta vare på et egenartet natur- og kulturlandskap av stor naturhistorisk, økologisk, kulturell og opplevelsesmessig verdi, og som er identitetsskapende.

Videre er formålet med vernet å:

- ta vare på et stort høyfjellsområde med særlig stor kvartærgeologisk verdi knyttet til avsetninger dannet i slutten av siste istid.
- Å ta vare på og opprettholde et kjerneområde for den norske fjellrevbestanden.

- Å ta vare på et identitetsskapende landskap preget av mange samiske og andre kulturminner.

Allmennheten skal gis anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I tillegg skal landskapsvernområde sammen med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Gåsvatnan og Melfjorden landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen og Fisktjørna naturreservater bidra til å bevare et stort, sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnet.

Kommentar § 1 Formål

Formålet er utformet i tråd med naturmangfoldloven og eksisterende beskrivelse av formålet med vernet av Saltfjellet landskapsvernområde. Videre er forarbeidene fra 80-tallet og ny kunnskap siden den gang benyttet for å presisere begrunnelsen for vernet i forskriften.

Kulturlandskap er nevnt da deler av området kan betraktes som et samisk kulturlandskap i og med den langvarige bruken og de mange kulturminnene. Området som strekker seg omtrent fra Lønsdal til Bolna, jf. kulturminneregistreringene, har stor tidsdybde og var det området der de ulike delene av reindrifta ble samlet under trekket. At begrepet kulturell verdi er brukt knyttes også til alle kulturminnene i området, både samiske kulturminner og andre, spesielt knyttet til andre verdenskrig og ferdsløp over Saltfjellet og bygging av jernbane og vei. En stor del av

kulturminnene vil bli liggende i korridoren langs E6 og jernbanen som foreslås å ikke inngå i landskapsvernet. Vi mener likevel det er riktig å ta med disse begrepene i formålsteksten da de er viktige grunner til at området ble vernet.

Videre er identitetsskapende brukt da Saltfjellet er et område som det knytter seg sterkt identitetsskapende holdninger til både for den samiske og ikke-samiske befolkningen på begge sider av Saltfjellet.

Begrepene naturhistorisk og økologisk verdi knyttes både til Saltfjellets viktige funksjon som spredningsbarriere sør-nord i landet. Saltfjellet utgjør i mange henseender nord eller sørgrense for arter, og har hatt stor betydning for artssammensetningen og de økologiske forhold i landet. Videre innvirker fjellområdet på klimatiske forhold som har stor betydning som økologisk faktor. Kvartærgeologien i området er av nasjonal naturhistorisk interesse med store løsmasseavsetninger som forteller om avsmeltningen i siste istid. At området er et av få kjerneområder for fjellreven gjør også området særlig interessant, og er derfor nevnt spesifikt.

Saltfjellet landskapsvernområde er et mye brukt friluftsområde. Området er særlig brukt til fotturer, jakt og fiske. Jeger- og fiskerforeningen har hytte i området og det er merkede stier. I tillegg finnes det noen private hytter. Det tas derfor med i formålsbestemmelsen at området skal kunne brukes til friluftsliv.

Saltfjellet landskapsvernområde er et sentralt område for Saltfjellet reinbeitedistrikt. Formulering "Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget tas derfor med for å presisere at ivaretagelse av natur og landskap i området også er viktig for den samiske reindriften og at reindrift skal kunne utøves i området.

Totalt sett er formålet endret fra eksisterende forskrift, men innholdet er i hovedsak det samme, bare mer spesifisert i nytt forslag. Det betyr ikke at de verneverdier som ikke er nevnt i formålet ikke skal tas hensyn til eller at de som er nevnt er de som til enhver tid har størst verdi, men en slik spesifisering av formålet gjør det enklere å forstå hvorfor området er vernet og hvilke verdier som på vernetidspunktet hadde særlig stor vekt for valg av verneform, avgrensning og restriksjonsnivå.

§ 2. Geografisk avgrensning

Landskapsvernområdet berører følgende gnr/bnr:

Saltdal kommune:

Stat: 70/1, 72/1, 73/1, 74/1, 75/1, 76/1, 76/2

Privat: 38/1, 73/5, 73/6

Rana kommune:

Stat: 147/15, 147/17

Landskapsvernområdet dekker et totalareal på ca 505 km².

Grensene for landskapsvernområdet fremgår av vedlagte kart i målestokk 1:50 000 datert

.....Miljøverndepartementet,.....
20.....De nøyaktige grensene for landskapsvernområdet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes

Verneforskriften med kart oppbevares i Rana og Saltdal kommuner, hos Fylkesmannen i Nordland, i Miljødirektoratet og i Miljøverndepartementet. Det samme gjelder jordskiftekartet som lages etter grensemerking.

§ 3. Vernebestemmelser

I landskapsvernområdet må det ikke settes i verk tiltak som kan endre det vernede

landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Pågående virksomhet kan fortsette og utvikles innenfor rammen av første punktum. Det skal legges vekt på den samlede virkningen av tiltak i området.

1. Landskapet

1.1 Inngrep i landskapet

1.1 Med de unntak som følger av forskriften pkt 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets særpreg eller karakter herunder vegbygging, oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, vassdragsregulering, opplag av båter, graving, påfylling av masse, sprenging, boring, uttak og fjerning av større stein og blokker, mineraler eller fossiler, drenering, annen form for tørrelgging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende. Det er heller ikke tillatt å utføre forundersøkelser for tekniske inngrep som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter.

1.2 Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:

- a) vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.
- b) vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper, skilt, bruer og liknende i samsvar med forvaltningsplan.
- c) midlertidige gjerder i landbruk og reindrift.
- d) drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg og nødvendig istandsetting ved akutt utfall.
- e) oppgradering/fornyelse av kraftanlegg og kraftlinjer for heving av spenningsnivå

og øking av linjetverrsnitt når dette ikke fører til vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.

f) Særmerkte og dekorative trær og hule trær og stammer ellers, som er med på å prege landskapet må ikke felles eller fjernes. Treslagsskifte er ikke tillatt.

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) ombygging
- b) utvidelse av bygninger i tråd med kommuneplanens arealdel, eller oppføring av frittstående bygning som kun skal benyttes til uthus/utedo/naust til eksisterende hytter
- c) gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- d) oppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er nødvendige for utøvelse av reindrift.
- e) bygging av bruer og legging av klopper.
- f) oppsetting av skilt og merking av stier.
- g) oppgradering/fornyelse av kraftanlegg og kraftlinjer som ikke faller inn underpkt. 1.2 g).
- h) Riving av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk.

Ombygging, utvidelse og nybygg skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet,

Kommentar § 3 punkt 1

Opplistingen av eksempler på lovlige tiltak følger forskriftsmalen med unntak av at oppdrettsanlegg som eksempel på ulovlige tiltak er tatt ut da det ikke er sjøareal i området. Siste setning under punkt 1.1 er en videreføring fra eksisterende vern som kan være en god presisering i forhold til å sikre blant annet fjellreven mot uønsket/unødvendig forstyrrelse.

Eksisterende forskrift punkt 10 er formulert slik «Oppsetting av foreløpig og eller transportable konstruksjoner eller anlegg,

inkludert campingvogner, salgsbuer, skur, opplag eller lignende er bare tillatt i de områder som er avsatt til slike formål.» Denne bestemmelsen videreføres ikke da det er tatt ut areal rundt E6 og jernbane.

Videre videreføres ikke punkt V pkt 1.1 om at «følgende er unntatt fra bestemmelsene: Trafikk med jernbane eller på riksveg (E6), eller anleggstrafikk langs vei og jernbane i forbindelse med drift og vedlikehold av disse.» Dette fordi det foreslås en grenseendring som holder hele E6 og jernbane utenfor, og også de arealer som er nødvendige for drift og vedlikehold.

Se ellers også kommentarer til tilsvarende bestemmelser i kap 4.1 og 4.2

2. Plantelivet

2.1 Beskyttelse av plantelivet

Plantelivet skal beskyttes mot skade og ødeleggelse som kan endre det vernede landskapets særpreget eller karakter vesentlig. Innføring av nye plantearter er forbudt.

2.2 Beiting

Beiting er tillatt.

2.3 Hogst av ved

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til skånsomt uttak av trevirke i tråd med grunneiers tillatelse, til hytter og gammer i landskapsvernområdet. Særmerkede, dekorative og døde trær som preger landskapet skal ikke hogges.

Kommentar § 3 punkt 2

I dagens verneforskrift er hogst av ved til eget bruk tillatt på privat grunn. Da det ikke er privat grunn i landskapsvernområdet, unntatt et par festetomter som er innløst, tas dette punktet ut.

3. Dyrelivet

Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk er tillatt.

Kommentar § 3 punkt 3

Verneforskriften regulerer ikke jakt, fangst og fiske.

4. Kulturminner

4.1 Vern av kulturminne

Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner kan ikke flyttes eller fjernes dersom det kan endre det vernede landskapets særpreget eller karakter vesentlig.

4.2 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

Kommentar § 3 punkt 4

Denne bestemmelsen er lik bestemmelsene i nasjonalparker, for kommentarer vises til kap 4.1 og 4.2

5. Ferdsl

5.1 Generelt om ferdsl

All ferdsl skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

5.2 Sykling og organisert bruk av hest

Sykling og organisert bruk av hest er bare tillatt på veier, samt traseer som er godkjent for slik bruk i forvaltningsplanen, jf. § 5.

5.3 Ferdsl som kan skade naturmiljøet

Organisert ferdsl og ferdslsformer som ikke skjer til fots må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten dersom det kan skade naturmiljøet.

Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen, jf. § 5.

5.4 Regulering av ferdsl

Innenfor nærmere avgrensede deler av landskapsvernområdet kan

Miljødirektoratet ved særskilt forskrift regulere eller forby ferdsl som ikke skjer til fots og som kan skade naturmiljøet.

5.5 Omlegging av stier

Av hensyn til naturmiljøet og kulturminner kan forvaltningsmyndigheten legge om eller kreve fjernet merking av stier og løyper.

5.6 Generelle unntak for ferdsel

Reglene i punkt 5 gjelder ikke ferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.

Kommentar § 3 punkt 5

Denne bestemmelsen er lik bestemmelsene i nasjonalparker, for kommentarer vises til kap 4.1 og 4.2.

6. Motorferdsel

6.1 Forbud mot motorferdsel

Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy. Med landing menes her også henting og bringing av passasjerer og gods selv om landing i egentlig forstand ikke skjer.

6.2 Bestemmelsen i punkt 6.1 er ikke til hinder for:

- a) motorferdsel ved militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten. Bestemmelsen gjelder ikke øvingskjøring.
- c) bruk av lett terrenggående motorkjøretøy som ikke setter varige spor i

terrenget for uttransport av felt elg og hjort.

d) bruk av motor på båt i forbindelse med reindrift.

e) nødvendig bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med reindrift. Leiekjørere for reineier eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.

f) motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på kraftlinjer og kraftanlegg. Det skal i ettertid sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

g) motorferdsel for uttransport av syke/skadde bufe og tamrein i medhold av lov om dyrevelferd. Kjøretøy som benyttes skal være skånsom mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.

6.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) øvingskjøring for formål nevnt i pkt 6.2
- a).
- b) bruk av beltekjøretøy på vinterføre og lett motorkjøretøy på barmark i forbindelse med bufehold.
- c) motorferdsel i forbindelse med vedhogst etter pkt. 2.3.
- d) bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av varer og utstyr til hytter.
- e) bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av materialer til byggearbeid og vedlikehold på bygninger, anlegg og innretninger.
- f) bruk av luftfartøy for uttransport av felt elg og hjort.
- g) bruk av luftfartøy eller motorkjøretøy på barmark i forbindelse med reindrift.
- h) motorferdsel i forbindelse med drift, vedlikehold og oppgradering/fornyelse av eksisterende kraftlinjer og kraftanlegg.
- i) motorferdsel på snødekt mark for varig forflytningshemmede til egen hytte i samsvar med forvaltningsplan
- j) oppkjøring av skiløyper

k) utkjøring av åte

For reindrifta legges det opp til en praksis med flerårige tillatelser med grunnlag i godkjent distriktsplan etter reindriftsloven slik at næringen kan utøves på en tilfredsstillende måte.

Kommentar § 3 punkt 6

Se også kommentarer under kap 4.1 og 4.2.

I formuleringen av punkt 6.2 c og 6.3 b ønsker et flertall i arbeidsutvalget at begrepet lett motorkjøretøy skal brukes. Vanlig i verneforskrifter er at begrepet lett beltekjøretøy benyttes. Arbeidsutvalget ønsker altså at det til utfrakt av felt elg, uten søknad, skal kunne benyttes lett motorkjøretøy, dette vil for eksempel omfatte ATV uten belter. Samme formulering ønskes tatt inn at landbruket etter søknad kan benytte slike kjøretøy i forbindelse med bufehold. Det tenkes da på bruk etter eksisterende veier, uttransport mm under sanking av sau etc. Motorferdselloven gjelder.

7. Forurensning

7.1 Forbud mot forurensning

Forurensning og forsøpling er forbudt. All bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet er forbudt.

7.2 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

Bruk av sand og liknende til snøsmelting.

7.3 Støy

Unødvendig støy skal unngås.

Kommentar § 3 punkt 7

Denne bestemmelsen er lik bestemmelsene i nasjonalparker, for kommentarer vises til kap 4.1 og 4.2.

§ 4. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

Kommentar § 4

§ 4 følger direkte av naturmangfoldloven og kan ikke utformes på annen måte.

§ 5. Forvaltningsplan

Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon mv. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

Kommentar § 5

Denne bestemmelsen er lik bestemmelsene i nasjonalparker, for kommentarer vises til kap 4.1 og 4.2.

§ 6. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten eller den som forvaltningsmyndigheten bestemmer kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

Kommentar § 6

Denne bestemmelsen er lik bestemmelsene i nasjonalparker, for kommentarer vises til kap 4.1 og 4.2.

§ 7. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordning som etableres.

Kommentar § 7

Denne bestemmelsen er lik bestemmelsene i nasjonalparker, for kommentarer vises til kap 4.1 og 4.2.

§ 8. Rådgivende utvalg

Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av landskapsvernområdet.

Kommentar § 8

4.2.3 Arbeidsutvalgets forslag til revidert forskrift for Gåsvatnan landskapsvernområde

Dette kapitlet gjengir forslag til forskrift for Gåsvatnan landskapsvernområde. Arbeidsutvalget forutsetter at grensene endres som foreslått i kap. 3. Det er gitt en kommentar til forskriftens § 1 *formål*. For kommentarer til de andre delene av forskriften vises til kommentarer under tilsvarende bestemmelser i kap 4.1, 4.2 og 4.3.

Forskrift om vern av Gåsvatnan landskapsvernområde i Beiarn, Bodø og Saltdal kommuner i Nordland fylke

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970, nr. 63, § 5, jf. § 6 og § 21, § 22 og § 23, er et område i Beiarn, Bodø og Saltdal kommuner, Nordland fylke, vernet som landskapsvernområde ved kgl.res. av 8. september 1989 under betegnelsen Gåsvatnan landskapsvernområde. Ved kongelig resolusjon av.....med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr.100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf § 36 og § 62 er det fastsatt endrede verneforskrifter. Fremmet av Miljøverndepartementet.

Denne bestemmelsen er lik bestemmelsene i nasjonalparker, for kommentarer vises til kap 4.1 og 4.2.

§ 9. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

Kommentar § 9

Denne bestemmelsen er lik bestemmelsene i nasjonalparker, for kommentarer vises til kap 4.1 og 4.2.

§ 1. Formål

Formålet med Gåsvatnan landskapsvernområde er å ta vare på et natur- og kulturlandskap av økologisk, og opplevelsesmessig verdi. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart.

Videre er formålet med vernet å:

- ta vare på Jarbrudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv.
- ta vare på de botansike meget rike område i Kvitberget og Skjevlfjell
- å ta vare på viktige våtmarkssystemer med stor betydning for fugl

Allmennheten skal gis anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I tillegg skal landskapsvernområde sammen med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Saltfjellet og Melfjorden landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen og Fisktjørna naturreservater bidra til å bevare et stort, sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Kommentar § 1 Formål:

I motsetning til for Saltfjellet landskapsvernområde tar vi her ikke med begrepene «identitetsskapende» og kulturell verdi. Det betyr ikke at det ikke er slike verdier knyttet til Gåsvatnan, men de er ikke særlig unike for området og vurderes som lokalt viktige.

Gåsvatnan er i hovedsak et unikt og viktig naturlandskap, men begrepet kulturlandskap tas også med da det innenfor området finnes eksempler på både samiske kulturlandskap og ikke-samiske kulturlandskap (for eksempel jordbruksarealer). Det er imidlertid klart at de store landskapsverdiene i hovedsak er knyttet til området som et naturlandskap.

Jarburdalen med Russåga nevnes spesifikt i formålet som en videreføring fra tidligere forskrift. Karstlandskapet med rikmyrer og kalkskog i Jarbrudalen med Russåga er et av de mest sentrale landskapselementene i området og som har nasjonal landskapsmessig verdi.

Videre nevnes også Kvitberget og Skjevlfjellet spesielt, som en videreføring fra eksisterende verneforskrift. Begrunnelsen for dette er både at Kvitberget og Skjevlfjellet er sentrale landskapselementer, Kvitberget lyser opp i landskapet og har en sentral plassering, men også at vegetasjonen er særlig rik og preger landskapsbildet lokalt i disse delene av landskapsvernområdet.

Videre gis også de mange våtmarkssystemene omtale. Dette er nytt i forhold til eksisterende forskrift. Begrunnelsen for det er ny kartlegging av ornitologiske verdier og innlemmelse av Havvamåhke i landskapsvernet. Det tenkes i

denne sammenheng spesielt på vann og vassdrag og de mange rikmyrene i området.

Gåsvatnan landskapsvernområde er et mye brukt friluftsområde. Området er særlig brukt til fotturer, jakt og fiske. Både turistforeningen og jeger- og fiskerforeningene har hytter i området og det er merkede stier. I tillegg finnes det et betydelig antall private hytter. Det tas derfor med i formålsbestemmelsen at området skal kunne brukes til friluftsliv.

Gåsvatnan landskapsvernområde er et sentralt område for Saltfjellet reinbeitedistrikt. Formulering "Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget tas derfor med for å presisere at ivaretagelse av natur og landskap i området også er viktig for den samiske reindrifta og at reindrift skal kunne utøves i området.

§ 2. Geografisk avgrensning

Landskapsvernområdet berører følgende gnr/bnr:

Beiarn kommune:

Statsgrunn: 68/1, 69/1
Privat: 19/1, 19/2, 18/2, 18/3, 18/6, 18/14, 18/18,
sameie under gnr 18,

Bodø kommune:

Statsgrunn: 246/1
Private: 246/2, 246/3, 246/4
Uregistrert jordsameie på gnr 283 og 220

Saltdal kommune:

Stat: 78/1
Privat: 27/1, 27/3, 27/4, 27/5, 27/28, 29/2, 29/3, 29/4, 29/8, 78/2, 78/3, 78/4

Landskapsvernområdet dekker et totalareal på ca 120. km².

Grensene for landskapsvernområdet fremgår av vedlagte kart i målestokk , datertMiljøverndepartementet,.....
20.....De nøyaktige grensene for landskapsvernområdet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes

Verneforskriften med kart oppbevares i Beiarn, Bodø og Saltdal kommuner, hos Fylkesmannen i Nordland, i Miljødirektoratet og i Miljøverndepartementet. Det samme gjelder jordskiftekartet som lages etter grensemerking.

§ 3. Vernebestemmelser

I landskapsvernområdet må det ikke settes i verk tiltak som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Pågående virksomhet kan fortsette og utvikles innenfor rammen av første punktum. Det skal legges vekt på den samlede virkningen av tiltak i området.

1. Landskapet

1.1 Inngrep i landskapet

1.1 Med de unntak som følger av forskriften pkt 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets særpreg eller karakter herunder vegbygging, oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, etablering av oppdrettsanlegg, vassdragsregulering, opplag av båter, gravning, påfylling av masse, sprengning, boring, uttak og fjerning av større stein og blokker, mineraler eller fossiler, drenering, annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Oppstillingen er ikke uttømmende. Det er

heller ikke tillatt å utføre forundersøkelser for tekniske inngrep som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter.

1.2 Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:

- a) vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.
- b) vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper, skilt, bruer og liknende i samsvar med forvaltningsplan.
- c) vedlikehold av vei til Nordlund gård av Jarbrufjell i samsvar med tilstand på vernetidspunktet og retningslinjer fastsatt i forvaltningsplan.
- d) drift og vedlikehold av jordbruksarealer på Nordlund gård av Jarbrufjell og ved Jordbrua. Retningslinjer for drift fastsettes i forvaltningsplan.
- e) Midlertidige gjerder i reindrift og landbruk
- f) Grotter og karstformer er vernet mot naturinngrep og beskadigelse av enhver art. Det er forbudt å fjerne materiale eller forekomster fra grottene. Myndigheten etter loven, kan dersom hensynet til verneverdiene tilsier det, innføre ferdselsrestriksjoner eller forby ferdsel i grottene
- g) Særmerkete og dekorative trær og hule trær og stammer ellers, som er med på å prege landskapet må ikke felles eller fjernes. Treslagskifte er ikke tillatt.

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) ombygging
- b) utvidelse av bygninger i samsvar med kommuneplanens arealdel, eller oppføring av frittstående bygning som kun skal benyttes til uthus/utedo/naust til eksisterende hytter.
- c) gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.

- d) oppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er nødvendige for utøvelse av reindrift.
- e) bygging av bruer og legging av klopper.
- f) oppsetting av skilt og merking av stier.
- g) Riving av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk.

2. Plantelivet

2.1 Beskyttelse av plantelivet

Plantelivet skal beskyttes mot skade og ødeleggelse som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Innføring av nye plantearter er forbudt

2.2 Beiting

Beiting er tillatt.

2.3 Hogst av ved

Hogst av ved til eget bruk og til hytter i landskapsvernområdet er tillatt i tråd med grunneiers tillatelse. Hogst skal skje som plukkhogst. Særmerkede, dekorative og døde trær som preger landskapet skal ikke hogges.

3. Dyrelivet

Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk er tillatt.

Kommentar § 3 punkt 3

Verneforskriften regulerer ikke jakt, fangst og fiske.

4. Kulturminner

4.1 Vern av kulturminne

Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner kan ikke flyttes eller fjernes dersom det kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig.

4.2 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

Kommentar § 3 punkt 4

Denne bestemmelsen er lik bestemmelsene i nasjonalparker, for kommentarer vises til kap 4.1 og 4.2

5. Ferdsl

5.1 Generelt om ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

5.2 Sykling og organisert bruk av hest

Sykling og organisert bruk av hest er bare tillatt på veier, samt traseer som er godkjent for slik bruk i forvaltningsplanen, jf. § 5.

5.3 Ferdsl som kan skade naturmiljøet

Organisert ferdsel og ferdselsformer som ikke skjer til fots må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten dersom det kan skade naturmiljøet.

Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen, jf. § 5.

5.4 Regulering av ferdsel

Innenfor nærmere avgrensa deler av landskapsvernområdet kan Miljødirektoratet ved særskilt forskrift regulere eller forby ferdsel som ikke skjer til fots og som kan skade naturmiljøet.

5.5 Omlegging av stier

Av hensyn til naturmiljøet og kulturminner kan forvaltningsmyndigheten legge om eller kreve fjernet merking av stier og løyper.

5.6 Generelle unntak for ferdsel

Reglene i punkt 5 gjelder ikke ferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.

Kommentar § 3 punkt 5

Punkt 5 i arbeidsutvalgets forslag er likt Fylkesmannens. For kommentarer se kap 4.1.

6. Motorferdsel

6.1 Forbud mot motorferdsel

Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy. Med landing menes her også henting og bringing av passasjerer og gods selv om landing i egentlig forstand ikke skjer.

6.2 Bestemmelsen i punkt 6.1 er ikke til hinder for:

- a) motorferdsel ved militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten. Bestemmelsen gjelder ikke øvingskjøring.
- b) motorferdsel på innmark i forbindelse med drift av jordbruksarealer.
- c) bruk av lett terrenggående motorkjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget for uttransport av felt elg og hjort.
- d) bruk av motor på båt i forbindelse med reindrift
- e) nødvendig bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med reindrift. Leiekjørere for reineier eller reindrifftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.
- f) motorferdsel for uttransport av syke/skadde bufe og tamrein i medhold av lov om dyrevelferd. Kjøretøy som benyttes skal være skånsom mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.

6.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) øvingskjøring for formål nevnt i pkt 6.2
- a).
- b) bruk av beltekjøretøy på vinterføre og lett motorkjøretøy på barmark i forbindelse med bufehold.
- c) motorferdsel i forbindelse med vedhogst etter pkt. 2.3.
- d) bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av varer og utstyr til hytter.
- e) bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av materialer til byggearbeid og vedlikehold på bygninger, anlegg og innretninger.
- f) bruk av luftfartøy for uttransport av felt elg og hjort.
- g) bruk av luftfartøy eller motorkjøretøy på barmark i forbindelse med reindrift.
- h) Nødvendig transport til fjellgården Nordlund av Jarbrufjell.
- i) motorferdsel på snødekt mark for varig forflytningshemmede til egen hytte i samsvar med forvaltningsplan
- j) Oppkjøring av skiløyper
- k) utkjøring av åte

Kommentar § 3 punkt 5

Det vises her til kommentarer kapittel 4.1 og 4.3.

7. Forurensning

7.1 Forbud mot forurensning

Forurensning og forsøpling er forbudt. All bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet er forbudt.

7.2 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

Bruk av sand og liknende til snøsmelting.

7.3 Støy

Unødvendig støy skal unngås.

Kommentar § 3 punkt 7

Denne bestemmelsen er lik bestemmelsene i nasjonalparker, for kommentar vises det til kapittel 4.1 og 4.2

§ 4. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

Kommentar § 4

§ 4 følger direkte av naturmangfoldloven og kan ikke utformes på annen måte.

§ 5. Forvaltningsplan

Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon mv. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

Kommentar § 5

Denne bestemmelsen er lik bestemmelsene i nasjonalparker, for kommentar vises det til kapittel 4.1 og 4.2

§ 6. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten eller den som forvaltningsmyndigheten bestemmer kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

Kommentar § 6

Denne bestemmelsen er lik bestemmelsene i nasjonalparker, for kommentar vises det til kapittel 4.1 og 4.2

§ 7. Forvaltningsmyndighet

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordning som etableres.

Kommentar § 7

Denne bestemmelsen er lik bestemmelsene i nasjonalparker, for kommentar vises det til kapittel 4.1 og 4.2

§ 8. Rådgivende utvalg

Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av landskapsvernområdet.

Kommentar § 8

Denne bestemmelsen er lik bestemmelsene i nasjonalparker, for kommentar vises det til kapittel 4.1 og 4.2.

§ 9. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

Kommentar § 9

Denne bestemmelsen er lik bestemmelsene i nasjonalparker, for kommentar vises det til kapittel 4.1 og 4.2

4.3 Endringer som følge av verneforslaget

Fylkesmannens oppdrag i denne saken er todelt: å kjøre en prosess for mulig utvidelse av nasjonalparken i sør etter at flere kraftutbyggingsprosjekter er skrinlagt og oppdatere de eksisterende verneforskriftene i henhold til nytt lovverk og nye maler. Denne prosessen er ikke en anledning til omkamp rundt vernet, og det har vært et mål at restriksjonsnivået på de reviderte/utvidede verneområdene skal være tilnærmet det samme som det var i de opprinnelige verneforskriftene.

Med ny naturmangfoldlov, nye forskriftsmaler og nye føringer er det likevel naturlig at det vil være enkelte ting som blir enten mer liberalt eller restriktivt. I Tabell 1 er disse endringene forsøkt oppsummert på en enkel og oversiktlig måte. Tabellen tar utgangspunkt i Fylkesmannens forslag om en stor nasjonalpark, men tilsvarende punkter vil også være å finne igjen i arbeidsutvalgets alternative forslag der landskapsvernområdene beholdes.

På overordnet nivå er hovedendringen en svak oppmyking av verneforskriften(e). I tillegg er det flere punkter i arbeidsutvalgets alternative forslag som fører til en ytterligere oppmyking. Hovedendringene i Fylkesmannens forslag er:

- Åpning for midlertidige gjerder i landbruket
- Åpning for å gi tillatelse til mindre utvidelser av bygninger

- Kulturminner er tatt inn i verneforskriften
- Motorferdselen til private hytter foreslås ikke lengre begrenset til mars og april
- Åpning for motorferdsel i forbindelse med uttransport av sykt/skadd bufe/tamrein
- Åpning for øvelseskjøring knyttet til redningstjeneste
- Innstramming av anledningen til å grave ned søppel rundt hytter

Tabell 1 Denne tabellen gir en grov oversikt over hva vedtak av verneforskrift, gitt at Fylkesmannens forslag i kap 4.1 blir vedtatt, får i de ulike områdene. I kolonne 1 vises til de ulike punktene i § 3 i forslag til forskrift. Videre bortover vises hva dette får som betydning i de eksisterende verneområdene, SSNP = Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, GLVO = Gåsvatnan landskapsvernområde, SLVO = Saltfjellet landskapsvernområde, SSNR = Semska-Stødi naturreservat SNR = Storlia naturreservat.

	SSNP	GLVO	SLVO	SSNR	SNR
1.1	Uendret	Uendret	Uendret	Uendret	Uendret
1.2 a	Uendret	Uendret	Uendret	Mildere	Uendret
1.2 b	Mildere	Uendret	Mildere	Mildere	Mildere
1.2 c	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
1.2 d	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
1.2 e	Uaktuell	Mildere	Uaktuell	Uaktuell	Uaktuell
1.3 a	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
1.3 b	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
1.3 c	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
1.3 d	Uendret	Uendret	Uendret	Mildere	Mildere
1.3 e	Uendret	Uendret	Uendret	Mildere	Mildere
1.3 f	Uendret	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
1.3 g	Uendret/mildere	Uendret/mildere	Uendret/mildere	Mildere	Mildere
1.3 h	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
1.3 i	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
1.3 j	Mildere	Uaktuell	Uaktuell	Uaktuell	Uaktuell
1.3 k	Uaktuell	Uendret/mildere	Uaktuell	Uaktuell	Uaktuell
1.3 l	Uendret	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
2.1	Uendret	Uendret	Uendret	Uendret	Uendret
2.2 a	Uendret/mildere	Uendret/mildere	Uendret/mildere	Uendret	Uendret/mildere
2.2 b	Uendret	Uendret/strengere	Uendret/strengere	Mildere	Mildere
2.2 c	Uendret	Uendret	Uendret	Uendret	Uendret
2.2 d	Uendret	Uendret	Uendret	Mildere	Mildere
2.2 e	Mildere	Uendret	Uaktuell	Uaktuell	Uaktuell
2.2 f	Mildere	Uendret	Uendret	Mildere	Mildere
2.3 a	Uendret	Uendret	Uendret	Mildere	Mildere
2.3 b	Mildere	Uendret	Mildere	Mildere	Mildere
2.4	Strengere	Strengere	Strengere	Strengere	Uendret
3.1	Uendret	Uendret	Uendret	Uendret	Uendret
3.2 a	Uendret	Uendret	Uendret	Mildere	Uendret
3.2 b	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
3.3 a	Uendret	Uendret	Uendret	Mildere	Mildere
4.1	Strengere	Uendret	Uendret	Strengere	Strengere
5.1	Uendret	Strengere	Strengere	Strengere	Strengere
5.2	Uendret/mildere	Uendret/strengere	Uendret/strengere	Mildere	Uendret
5.3	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
5.4	Uendret	Strengere	Strengere	Mildere	Strengere
5.5	Strengere	Strengere	Strengere	Strengere	Strengere
5.6	Mildere	Uendret	Uendret	Uendret	Uendret

	SSNP	GLVO	SLVO	SSNR	SNR
6.1	Uendret/strengere	Uendret/strengere	Uendret/strengere	Uendret/strengere	Uendret
6.2 a	Uendret	Uendret	Uendret	Uendret	Uendret
6.2 b	Uendret	Uendret	Uendret	Mildere	Uendret
6.2 c	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
6.2 d	Uendret	Uaktuelt	Uaktuelt	Uaktuelt	Uaktuelt
6.2 e	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
6.2 f	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
6.2 g	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
6.3 a	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
6.3 b	Mildere	Uendret	Uendret	Mildere	Uendret
6.3 c	Mildere	Uendret	Uendret	Mildere	Uendret
6.3 d	Mildere	Mildere	Mildere	Uaktuell	Uaktuell
6.3 e	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
6.3 f	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Uendret/strengere
6.3 g	Uendret	Uendret	Uendret	Mildere	Mildere
6.3 h	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
6.3 i	Uaktuell	Mildere	Uaktuell	Uaktuell	Uaktuell
6.3 j	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
7.1	Strengere	Strengere	Strengere	Strengere	Strengere
7.2	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere	Mildere
7.3	Strengere	Strengere	Strengere	Strengere	Strengere

5 Forvaltning og oppsyn

Forvaltningen av nasjonalparken og landskapsvernområdene ligger i dag til Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Det samme gjelder for Storlia naturreservat. Nasjonalparkstyret har utarbeidet skisse til forvaltningsplan og vil være forvaltningsmyndighet for områdene også etter revisjon. Dersom Semska-Stødi

oppheves vil også dette arealet forvaltes av Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Styret har pr dato tre nasjonalparkforvaltere og denne revisjonen medfører ingen behov for ytterligere ansatte slik at det ikke er noen administrative kostnader med forslaget.

For mer utfyllende beskrivelse viser vi til dokumentet som omhandler utvidelsen i Rana og Rødøy.

UTKAST

6 Litteratur

Her gis en oversikt over de viktigste kildene brukt for i arbeidet med verneplanen. Flere av dokumentene har omfattende litteraturlister som også er oppsøkt der det har vært nødvendig.

Bendiksen, E., Brandrud, T. E. & Røsok, Ø. (red.) 2008 Boreale lauvskoger i Norge. Naturverdier og udekket vernebehov. – NINA Rapport 367. 331 s.

Blindheim, T., Hofton, T. H., Gaarder, G., Klepsland, J. T., Abel, K. og Høitomt, T. 2011. Naturfaglige registreringer av bekkekløfter i Buskerud, Sogn og Fjordane, Nord-Trøndelag, Nordland og Troms. BioFokus-rapport 2011-2

Ellingsen, K. & Henriksen, J.E. 2007. Utvidelse av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Kartlegging og verdisetting av kjente kulturminner og kulturmiljøer. NIKU rapport 18/2007

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H & Brandrud, T.E. 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. – NINA Fagrapport 54: 1-146.

Framstad, E., Stabbetorp, O.E., Skiftesvik, A.B. & Brandrud, T.E. 2009. Kriterier for vurdering av truede naturtyper. – NINA Rapport 428. 68 s.

Hofton, T. H., & Framstad, E. (red.) 2006. Naturfaglige registreringer i forbindelse med vern av skog på Statskog SFs eiendommer. Del 2 årsrapport for registreringer i Midt-Norge 2005. NINA Rapport 151

Holtan, D. 2007. Saltfjellet-Svartisen. Naturtyper og botanikk på sørsida av nasjonalparken. Miljøfaglig utredning rapport 2007:60

Lauritzen, S-E. 2008. Utredning karst, grotter og kvartærgeologi i deler av Rødøy og Rana kommuner. Del I: Oversikt over kjente forekomster pr. desember 2007. Universitetet i Bergen.

Lauritzen, S-E. 2009. Utredning karst, grotter og kvartærgeologi i deler av Rødøy og Rana kommuner. Del II: Oversikt over kjente forekomster befaring 2008. Universitetet i Bergen.

Melby, M. W. 2007. Utvidelse av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark i Rana og Rødøy kommuner, Nordland fylke. Landskapskartlegging. Miljøfaglig utredning rapport 2007:64.

Nybø, S., Strann, K-B., Bjerke, J., Tømmervik, H., Hagen, D., & Hofgaard, A. 2009. Tipasninger til klimaendringer i Nord-Norge og på Svalbard. Vurderinger av vernebehov og terrestriske økosystemers evne til å binde karbon. – NINA Rapport 436. 43 s + vedlegg

Polarsirkelen friluftsråd & Salten friluftsråd. 2007. Friluftsliv fra Melfjorden til Austerdalsisen.

Stortingsmelding nr 62 (1991-1992) Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge

Stortingsmelding nr 37 (2000-2001) Om Vasskrafta og kraftbalansen. Det kongelege olje- og Energidepartement. 53 s.

Stortingsproposisjon nr 75 (2003-2004) Supplering av verneplan for vassdrag. Det kongelige Olje- og Energidepartement. 93 s.

Ødegaard, F., Blom, H. & Brandrud, T. E. 2009. Rasmark, berg og bekkekløfter – Miljøforhold og påvirkninger på rødlistearter. Artsdatabanken, Norge.

(www.artsdatabanken.no)

St.prp.nr. 75 (2003-2004). Supplering av Verneplan for vassdrag

Nettsteder

www.artsdatabanken.no

www.ssb.no

www.borchbio.no/narin

DEL C

7 VEDLEGG

1. Temakart 1 Plankart ny avgrensning av nasjonalparken
2. Temakart 2 Naturtyper
3. Temakart 3 Kulturminner
4. Temakart 4 Friluftsliv
5. Temakart 5 Landskapsverdi
6. Temakart 6 Landskapsområder og naturinngrep
7. Temakart 7 Inngrepsfrie naturområder (INON)
8. Temakart 8 Geologi
9. Temakart 9 Reindrift

10. Mandat arbeidsutvalg
11. Sammensetting arbeidsutvalg
12. Eksisterende forskrift for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark (foreslås endret)
13. Forskrift for Storlia naturreservat (foreslås endret)
14. Forskrift for Gåsvatnan landskapsvernområde (foreslås opphevet)
15. Forskrift for Saltfjellet landskapsvernområde (foreslås opphevet)
16. Forskrift for Semska-Stødi naturreservat (foreslås opphevet)